

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

ADAM

1993 ŞİİR YILLIĞI

ŞİİRİMİZDE GEÇEN YIL

Hazırlayan
MEHMET H. DOĞAN

1993 ŞİİR YILLIĞI

ADAM

1993 Şiir Yıllığı
(Şiirimizde Geçen Yıl)

Hazırlayan
Mehmet H. Doğan

ADAM YAYINLARI
©
Anadolu Yayıncılık A.Ş.

Birinci Basım: Mart 1993

Kapak Düzeni: Birsen Delemen Güven

93.34.Y.0016.461

ISBN 975-418-209-4

Fikir ve Sanat Eserleri Yasası'nın 34. maddesine dayanılarak hazırlanmış olan bu antolojinin yayın hakkı, aynı yasanın 8. maddesine göre, işleyenin, derlenen şiirlerin tek tek bütün hakları ise yapıt sahiplerininindir. Bu antoloji aracılığıyla alıntı yapılamaz.

1993 Şiir Yıllığı

(Şiirimizde Geçen Yıl)

Hazırlayan
Mehmet H. Doğan

Şiirimizin bir yıllık gelişmelerini izleyip en başarılı ürünleriyle "Adam Sanat" okurlarına ulaştırmayı amaçlayan seçkilerimizin ilki- ni sunuyoruz. Her yıl okurlarımıza "Adam Sanat" m mart sayısıyla birlikte böyle bir şiir seçkisi vereceğiz.

Neden şiir?

"Adam Sanat" okurlarının şiire düşkünlüğünü bildiğimiz için...

Deneme ve incelemelerin yanı sıra sanat ürünü olarak yalnız şiir yayımlayan bir dergiye gösterilen ilgiyi şiire düşkünlük diye değerlendirmenin yanlış olmadığı kanısındayız.

Bu seçki her yıl şiirimizdeki gelişmeleri örneklerle sergilerken genel bir değerlendirme de getirecek.

Genç şairlerin çok güzel şiir dergileri çıkardıkları, o dergilerde yalnız sıra dışı, alışılmamış, yadırganan ürünler değil, son derece ilginç yazılar da yayımladıkları bir gerçek.

Bu arada, kimi yetenekli gençlerde, görece yaygın dergilere uzak durma eğilimi olduğu görülüyor. Yapıtlarını eski kuşaklardan kimse-lerin değerlendirmesine sunmak istemez gibiler. O nedenle de kendi dergilerini kendileri çıkarıyorlar.

Ama şu da bir gerçek Önceki kuşaklardan kimi eleştirmenler, onları ilgiyle, sevgiyle izlemekteler. Mehmet H. Doğan bu eleştir- menlerin en başta geleni: Gençlerin yeni, yepyeni bir şiir anlayışıyla ortaya çıktıklarına inanıyor, yürekten güveniyor onlara...

Onun için de, her yıl yayımlanacak bu seçkilerin bütün sorumlu- luğunu, güncel şiirimizin havasına tam anlamıyla girebilmiş olan, de- ğerli eleştirmen Mehmet H. Doğan'a vermekle, gençlere, yani gele- ceğe dönük olumlu bir çalışmayı başlattığımıza inanıyoruz.

Adam Yayınları

1974-1984 Yılları arasında on yıl süreyle yayımlanan *Nesin Vakfı Edebiyat Yıllığı*'nda dokuz yıl şiir bölümünü yazdım. Şimdi anımsıyorum da, daha bir yılın şiir dökümü yapılmadan, yazısı yazılmadan ikinci yılın verilerini – şiir, şiir kitabı, yazılar, eleştiriler, tartışmalar, ilginç saptamalar.. vb. – toplamaya, not etmeye başladım. Bireyler olarak da, toplum olarak da belleğimizin zayıf olduğu çok açık bir şey. Bir yerlere kayıtları düşülmedikçe, yazılanlar, söylenenler buz üstüne yazılmış gibi siliniveriyor bir süre sonra. Şifahi bir toplum olduğumuz kadar unutkanız da. Yazmayı, bir yerlere kaydetmeyi, toplamayı bilmediğimiz gibi kolayca unutuveriyoruz da. Bu yüzden yıllıkların bu unutkanlığımızı gidermede büyük ölçüde yararlı olduğunu sanıyorum. Gel gör ki, on yıla yakın bir süredir edebiyat yıllığı yayımlanmıyor. Hangi nedenle olursa olsun, unutuşun o sıcak, o rahat kollarındayız artık, okur olarak da, yazar olarak da. Geçmiş bizi ilgilendirmiyor sanki, yalnızca bugünle ilgileniyoruz. Yeni bir şiirine rastlayıp sevdiğimiz genç bir şairin dün, bir yıl önce, iki yıl önce nerede olduğunu, neler yazdığını, kitap yayımlayıp yayımlamadığını merak etmiyoruz. Hoş, merak etsek bile ne olacak? Özel arşivler dışında bu merakımızı giderecek bir kaynak olmadıktan sonra.

Nesin Vakfı Edebiyat Yıllığı'nın yayımı durduğundan beri, bir on yıla yakın süredir bu boşluğu doldurma yollarını arıyordum. Kendini büyük ölçüde şiire adanmış bir eleştirmen olarak, 1980'lerin başından beri önemli bir değişme, yenilenme dönemine girmiş olan şiirimizin, hiç olmazsa bu kısacık geçmişinden hiçbir şeyin kaybolmaması, unutulmaması için bir şeyler yapılması gerektiğini düşünüyordum. Sözümlü ettiğim yıllıktan önce başkaları da vardı: Varlık Yıllıkları vardı, Memet Fuat'ın Türk Edebiyatı yıllık seçkileri vardı, Türk Edebiyatçılar Birliğinin yıllıkları, Tan Edebiyat Yıllığı vardı.. Daha eskilerde de Varlık dergisinin Yeni Şiirler 19.. adı altında yayımladığı şiir seçkileri vardı. Hepsinin kazandırdığı deneyimler ışığında, edebiyatımızın bir yıllık şiir serüvenini toparlayacak, örnekleriyle birlikte el altında bulunduracak bir şiir yıllığı biçimleniyordu kafamda nicedir. 1992 başında Ataol Behramoğlu ile konuşurken onun da böyle bir yıllığın, seçkinin, adı ne olaksa, gereksinimini, özlemini

duyduğunu gördüm. Yalnız olmadığımı görmek daha da cesaretlendirdi beni. İlk Memet Fuat'a yazdım bu düşüncemi. Bir süre sonra olumlu yanıt alınca hemen kolları sıvayıp dergileri ve yıl içinde çıkmış şiir kitaplarını taramaya başladım. Sonunda elinizdeki bu seçki/yıllık çıktı ortaya.

Seçki/yıllık sözcükleri arasında bir seçim yapmama/yapamamamın nedenleri var: Geçen yılın edebiyat dergilerinde çıkmış şiirlerin en güzellerini, en kalıcılarını içinde toplayan, açılıp açılıp okunacak bir seçki olmasını istedim bir yandan; bir yandan da, Türk Edebiyatının bir yıllık şiir serüvenini: dergi etkinliklerinin, tartışmaların özetleri, yayım-lanan şiir kitapları, ödüller, ölümler, anmalar.. vb. haberlerle gelecek yıllara taşıyacak bir belge kitapçığı olsun istedim. Bunun için de taranan dergi listesini olabildiğince geniş tutmaya; olabildiğince çok sayıda kitaba, bilgiye ulaşmaya çalıştım.

Seçmelere gelince, elimden geldiğince *nesnel* kalmaya özen gösterdiğimi ne kadar söylersem söyleyeyim, şairlerin değil de şiirlerin seçiminde kesenkes bir nesnellikten söz edilemeyeceği açık bir gerçek. Belli bir şiir düzeyinin altındakileri seçmedim, doğru, ama sonuçta bir tek kişinin: *benim* yaptığım bir seçme bu. Bir başkası daha başka şiirleri seçerdi belki de, ama o belli şiir düzeyini tutturmuş şu ya da bu şairi seçkiye almamazlık edemezdi. Ben de öyle yaptım. Bugün edebiyat, şiir dergilerinde adı geçen, birbirinden ayrı kanallarda nitelikli şiir üreten hiçbir şairi, benim şairim olsun olmasın, seçki dışı bırakmadığımı sanıyorum. Nesnellik dediğimiz şey de burada ortaya çıkıyor büyük olasılıkla.

En genç, en yeni kuşaktan, adını henüz duyurmaya başlamış şairleri, rahmetli Orhan Burian'ın *Kurtuluştan Sonrakiler* adlı şiir antolojisinin anısına bağlı kalarak *Bulutsu* adını verdiğim ayrı bir bölümde toplamayı uygun buldum. Memet Fuat'ın dediği gibi "yıllar sonra bu bölümlerin ayrı bir tadı olur" diye.

Sonunda, bana göre tek ölçütü şiir olan böyle bir seçki çıktı ortaya. Eksiklikle, fazlasıyla.

1992 Yılı şiirimiz yönünden nasıl bir yıl oldu?

Durgun muydu, hareketli miydi? Yeni atılımlar, kabuk değiştirmeler, sarsıntılar oldu mu? Yaşlı ve orta kuşaktan şairler nasıl bir şiir yılı geçirdiler? Genç kuşaktan ya da yeni kuşaklardan adları öne çıkan şairler var mıydı? Yılın önemli şiir kitapları hangileriydi? Şiir ödülleri kimler, hangi yapıtlarıyla kazandı?

Bütün bu sorulara verilecek yanıtlar, yılın dergilerinde, gazetelelerinde ve yıl içinde yayımlanan şiir kitaplarında.

Bu yanıtları bulmak için taradığım dergilerden¹ edindiğim ilk izlenim, 1992'de şiirimizin genellikle hareketsiz, ama verimli ve bol ürünlü bir yıl yaşadığı oldu. Bunun en belirgin göstergesi, şiir okurunun azlığına ve yayınevlerinin şiir kitabı yayımlamaya karşı isteksizliklerine karşın yıl içinde yayımlanan şiir kitabı sayısının – benim saptamalarım göre – 100'e yaklaşmış olmasıydı. İkinci olarak da, edebiyat dergilerinin çoğunun şiire kapılarını ardına kadar açmış olmasıydı. Bunun yanında, *Sombahar* gibi kendini bütünüyle şiire, şiir sorunlarına adanmış bir dergi de yaşamını üç yıldır başarıyla sürdürüyordu.

Yılın şiir ürünlerine bakıldığında dikkati çeken, izlenim olmaktan öte ikinci gözlem, şiirdeki devinimde ve ürün bolluğunda yaşlı ve orta kuşak şairlerinin paylarının giderek azalmakta olduğuydu. Bu "yaşlı ve orta kuşak" şairleri – bir bakıma, '60'larda, '70'lerin başlarında şiire başlamış şairlerin bir kesimini de katabiliriz buna – kendi şiir çevrimlerini kapamış, bugün yazılmakta, oluşmakta olan şiirin gidişini yeni bir çıkışla değiştirme, başka bir yöne çevirme olasılığını yitirmiş görünümdeydi. En azından böyle bir gizilgüç görünmüyordu şiir ufkunda.

Melih Cevdet Anday bu yıl hiç şiir yayımlamadı. Kendini her zaman, her kitabıyla yenilemiş, aşmış bu usta şairimizin şiirlerinden yoksundu bu yıl şiir dünyamız.

Fazıl Hüsnü Dağlarca, Cahit Külebi, Arif Damar, Şükran Kurdakul, Ahmet Oktay, Özdemir İnce bir ya da iki şiir yayımladılar bu yıl.

Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın, ilk şiirlerinden son şiirlerine bir derleme olan *Dildeki Bilgisayar* adlı bir kitabı da çıktı Varlık Yayınları arasında. *Milliyet Sanat* dergisinde yayımlanan ve seçkiye aldığımız

tek şiiri "İlk Gece" ise tek kelimeyle nefisti.

İlhan Berk, "Kakmalar" ve "Düşünürken Buldum Kayayı" örneklerinde görüldüğü gibi, her zamanki yerinde duramazlığı, araştırmacılığıyla yeni bir şiir damarı aradı. Bunun dışında genel olarak şairin, şiirin toprağı üzerine ilginç yazılar yazdı İnferno'larda.

Nahit Ulvi Akgün, *Adam Sanat* dergisine, kırk beş yıllık çalışkanlığın son ürünleri olan sade, durmuş, arınmış küçük şiirler yolladı İzmir'den. Bunlarda yaşama, dünyaya daha bir uzaktan bakış seziliyordu.

Yılın büyük bir bölümünü hastanede geçiren Sabahattin Kudret Aksal'ın çeşitli dergilerde yayımlanan şiirlerinde son yıllardaki tek-düzeliğı aştığı, kendini yinelemekten çıktığı görölüyordu. 1993'ün Aksal için sağlıklı, ve yeni şiirlerle verimli bir yıl olması bütün şiirseverlerin dileğı.

Arif Damar 1988-1992 arasında yazdığı şiirlerden bazılarını *Onarıırken Kendini* adlı kitapta topladı.

Can Yücel hiç kuşkusuz en çalışkan, en etkin şairiydi yılın. Kendi şiirinin en güzel örnekleri yanında Shakespeare'den yeni çevirileri ve uyarlamalarıyla da göründü dergilerde.

Gülten Akin için de verimli bir yıl oldu 1992. Bu yıl kendisine iki ödöl (Simavi ve Halil Kocagöz ödülleri) kazandıran *Sevda Kalıcıdır* (1991) ve Toplu Şiirleri *Seyran* Adam Yayınları arasında çıktı.

Ahmet Oktay, dergi ve gazetelerdeki deneme/eleştiri yazılarının yanı sıra bir de şiir kitabı çıkardı: *Bir Sanrı İçin Gece Müziğı*.

Özdemir İnce'nin son şiir kitabı *Gündönümü.. Gündönümü*, Telos Yayınları arasında yayımlandı.

Hilmi Yavuz yıl sonunda *Ayna Şiirleri*'ni oluşturacak olan Sonnet'lerini yazdı bu yıl. Gelenekle, geçmişle, dille şiir yoluyla hesaplaşmasını sürdürüyordu bu şiirlerde.

Başaran, Halil İbrahim Bahar, Nedret Gürcan, Tevfik Akdağ, Erdoğan Alkan, Ali Püsküllüoğlu, Ruşen Hakkı, Nihat Ziyalan, daha gençlerden Erol Çankaya gibi dönemlerinde bir hayli etkin olan ama son yıllarda şiiri boşlamış gibi görünen bir dizi şair, şiirden emekli olunmayacağını bir kez daha kanıtlarcasına, şiir yayımlamaya yeni bir hız verdiler 1992'de. Ali Püsküllüoğlu, *Eskidikçe* adlı bir de şiir kitabı çıkardı.

Metin Altıok da yılın çalışkan şairlerindendi, Sone'ler ve Hesap İşi Şiirler'le göründü dergilerde. *Alaturka Şiirler* adlı bir şiir kitabı da çıkardı.

Eray Canberk, dergilerde görünmedi, toplu şiirlerini *Eskimiş*,

Yalnızlığa, düzyazılarınıysa *Şiir ve Şair Üzerine Aykırı Düşünceler* adıyla yayımladı.

Süreyya Berfe'nin yayımlanmamış kitap dalında 1992'de Cemal Süreya ödülünü kazanan dosyası *Şiir Çalışmaları* yılın başlarında yayımlandı. Berfe'nin az ve aralıklı yazması, arada böyle bir kitap da olmasa, ondaki değişimin izlenmesini engelliyor görünmüştür bana hep.

İsmet Özel, *Dergâh*'ta yayımlanan bir tek şiirle kapadı yılı.

Bu listeye, şiire 1960'larda, 1970'lerde başlamış, ama artık ortak bir şiir kavgasının içinde olmayan, bir kuşak içinde de düşünülemez tek tek birçok şair adı katabiliriz. Bunlar da ya kendi şiir çizgilerini değiştirme ya da kendi şiir toplamlarına eklemeler yapma uğraşısı içinde görüldüler ve genellikle az şiir yazdılar. Kimler? Diyelim bir Ahmet Telli, bir Veysel Çolak, bir Seyyit Nezir, bir Ahmet Özer, bir Şükrü Erbaş, bir Gültekin Emre, Abdülkadir Budak, Ahmet Ada, Erdal Alover, Hüseyin Haydar... hatta daha gençlerden bir Ahmet Erhan. Bu şairlerin bir başka ortak yanı da, 1980'lerden bu yana verilmekte olan şiir kavgası karşısındaki tavırlarıydı. Kimi, şiirde böyle yeni bir kavganın içine katılamayacak kadar ilerlemiş hissediyordu kendini; şiirde, bir değişim, bir dönüşüm gerçekleşecekse, bunun '60'larda, '70'lerde yapılan yanlışların düzeltilmesiyle, girilmiş olan yanlış yollardan dönmekle olacağını sanıyordu. Kimiyse, böyle bir kavganın doğrudan karşısındaydı. Bunun en son örneğini Ahmet Erhan verdi. 1992'de Yunus Nadi Şiir ödülünü alan Ahmet Erhan şunları söylüyordu:

"İlk şiirim, 1976 yılında Ataol Behramoğlu'nun yönettiği *Militan* dergisinde yayımlandı. O yıllar Türk şiirinin 'Hayat Çizgisi'ne sadık olduğu yıllardı. Günümüzde yazılan şiirin ise bu çizgiden çok uzak olduğunu görüyorum. O çizgiye yakın olanlar ise, nedense yok sayılıyor. Ben o çizginin kalıcı olduğuna inanıyorum. Marjinalite adına yapılanları ise gülümseyerek izliyorum."

İlk gruptakiler yeni bir şiir kavgasının gerekliliğine, ama bunun kendi saflarında, yine kendileri tarafından verileceğine inanırken, Ahmet Erhan "Türk şiirinde kalıcı bir 'Hayat Çizgisi'nin olduğuna ve buna sadık kalınması" gerekliliğine inanıyor. Bunun dışındaki çabaları da *marjinalite* sayıyor. Ahmet Erhan'a göre bu çizgi nasıl bir değişmez çizgidir, geçmişte nerelere kadar gidiyor? Bunu anlamak zor. 1940 kuşağı toplumcu şiiri mi bu, Nâzım çizgisi mi? Kendi şiiri bugün kendisinin ileri sürdüğü gibi o çizgide mi?

Gerçek şu ki, '70'lerin ortalarında başlayıp '80'lerden sonra daha

da hızlanan bu yeni şiir kavgası bugün sonuçlarını vermeye başlamış, Ahmet Erhan ve onun gibi düşünenler istedikleri kadar 'gülümseyerek izlesin', bugün gerçekten güzel şiirler yazan, bilinçle bir poetika geliştirmeye çalışan bir kuşak oluşmuştur. Tek tek şairlerden değil de bir kuşaktan söz edişim boşuna değil; çünkü bir bildiri çevresinde toplanmamış, aralarında dünyaya, yaşama ve insana bakışta ortak noktalar olmayabilen, daha da önemlisi kendileri de bunu gerekli görmeyen bir grup genç şairin 1980'lerin başından beri sürdürdükleri şiir kavgası bugün şiirimizi, "bugün artık öyle şiir yazılmıyor" denebilecek bir noktaya getirmiştir. İster kuşak diyelim, ister bir tarih belirleyerek 1980 sonrası şiir diyelim, bugün şiirimiz 1980'lerdeki yerinde değildir.

Bu şiir kavgasını ta başından beri dikkatle izlemiş bir eleştirmen olarak,² şiirde bu kavganın sonunda bugün ulaşılan aşamanın kalıcı ve daha genç kuşakları etkileyecek bir nokta olduğuna inanıyorum.

Bu noktaya nerelerden geldiğini anımsamakta yarar görüyorum. Turgut Uyar, 1983'te şunları yazıyordu o günlerdeki genç şiir üzerine: "Gençler yalnızca şiir mirasını kullanıyorlar, o mirası yeni bir duyarlıkla günümüze uygulamıyorlar... *hatasız şiir* yazıyorlar, ama mükemmelliği ararken kişiliklerini yitiriyorlar."

1986'da "şair kişiliklerin birbirinden zor ayrıldığı, ortak bir şiir dili çevresinde, kişiliklerin sivrilmesine olanak vermeyen orta düzeyde bir şiir yazılıyor" deniyordu.

1986'da, "1980 sonrasında yazılan şiirde İkinci Yeni'yi diriltmeye yönelik bir eğilimin olduğu, bu eğilimin giderek apolitik, benmerkezcilik kaçış ve bunalım şiirinin etkinliğine dönüştürüldüğü" söyleniyor ve buna bir de ad takılıyordu: Üçüncü Yeni.

Ahmet Oktay, 1989'da, "gerçeği yansıtmış gibi gözüken, böyle oldukları söylenen, büyük gizilgüç barındırdıkları öne sürülen ama anonim söylemi yinelemekten öte gidemeyen yüzlerce şiir kitabının varlığından" söz ediyordu.

Yine 1989'da Can Yücel ve Cemal Süreya, şiirimizin "kökten bir kabuk değiştirmeye, büyük bir sarsıntıya gereksinimi" olduğunu söylüyordu.

Yeni şiire "hayali ithalci şiir" yaftası yapıştırmaya çalışanlar vardı 1989'un sonlarında.

'70'lerin sonlarından beri *Yazı, Poetika, Üç Çiçek, Şiir Atı, Sözcükler, Yaşam İçin Şiir, Fanatik, Yeni Yaprak, Yaşasın Edebiyat, Silgi, Sombahar* ve en son olarak da *Eski'z* gibi dergilerde sürdürülen bu yeni şiir kavgasının içinden bir şair: Enver Ercan, daha

1986'da Varlık dergisinde bu suçlamalara şu genel yanıtı veriyordu :

"Bugün hangi anlayışla yazarsa yazsın, şiiri ciddiye alan her genç şair, geleneğin baskısını hissediyor. Kendi kimliğini ancak onu zenginleştirebildiği ölçüde açığa çıkarabileceğinin de farkında.

"Eğer bu dönemde yazılan şiire genel bir karakter çizilmek isteniyorsa, Türk ve dünya şiirinin deneyimlerini hesaba katan, şiir geleneğimize bireşimci bir anlayışla yaklaşan ama verili şiire hepten boyun eğmeden, onunla da hesaplaşmaya girerek kendi kişiliğini oluşturmak isteyen bir ana yönelimden söz edilebilir. Bugün genç şairlerde etkin olan tavır budur."

Metin Celâl'se, yine aynı yıl, şiirde bir "kamplaşma" olduğundan söz edenlere "şiirde bir kamplaşma varsa, bu, şiirden yana olanlarla, şiiri bir araç olarak gören, başka alanlardaki özelemlerini şiirde tatmin etmek isteyenler arasındadır" yanıtını veriyordu.

Böylece, amacı, giderek şiirsizleşen bir ortamda şiiri ön plana çıkarmak, tek boyutlu şiire karşı çıkmak, gelenekten bireşimci bir çabayla yararlanmak, şiirin bireyci, toplumcu... vb. biçimlerde sınıflandırılmasına karşı çıkarak öncelikle şiirin genel ve özel sorunlarıyla uğraşmak olan bu şiir kavgası, bugün: 1990'larda önemli kazanımlar edinmiş, şiirin gündemini büyük ölçüde belirler bir duruma ulaşmış görünüyor. Başlangıçtaki çok sesli korodan bugün baslardan, tenorlardan, sopranolardan sololar duyulmaya başlanmıştır artık. Adına ister Genç Şiir, ister Yeni Şiir diyelim bu kendi içinde ayrışık bir görünüm gösteren şiir kuşağı, bir zamanlar "kitabî"liğin ağır bastığı tartışma dönemini aşmış, ürün verme dönemine girmiştir bugün. Son yıllarda genç şairlere verilen şiir ödülleri ve büyük bölümü bu seslerden oluşan elinizdeki seçki bunun kanıtıdır.

Bu genç kuşak şiiri, çeşitli eğilimleri içinde barındırıyor olsa da başlangıçta olduğu gibi bugün de belli ortak noktalara, ortak özelliklere sahiptir. Bu kuşak, geçmiş şiire, şiir birikimine, geleneğe, en azından onu bilme, tanıma zorunluluğu temelinde de olsa, sahip çıkmış, onu yadsımadan bir bireşim arayışı içinde bulunmuştur. Şiir-politika ilişkilerine '60'lı, '70'li yıllardakinden çok ayrı bir bakış açısı geliştirmiş, şiirin özgürlüğünü, özerkliğini savunagelmıştır. On yıllık süre içinde kuşaklaşmaya gidilmemesi, ortak özelliklerin çok genel planlarda kalması bu kuşak adına bir kazanım olmuş, şiirler ve şairler bir kuşak anlayışı içinde kalıplaşmamıştır. Şiir geleneğimize tümüyle sahip çıkılıyor olsa da asıl kaynak İkinci Yeni şiiri olmuştur bu kuşak için. Bu durumda, İkinci Yeni'nin "şiirimizde en son devrim" olduğunu söyleyen İsmet Özel bir kez daha haklı çıkmıştır.

Bu şiir kavgasını daha 1970'lerde ilk başlatanlardan olan Enis Batur, kuşağının en dikkate değer denemecisi olmasının ötesinde, bugün üst üste çıkardığı şiir kitaplarıyla, daha ilk günlerden belirlediği kendi şiir haritasında sınırlarını her gün biraz daha kalınlaştırarak özgün bir şair kimliği kazanmıştır. 1991'deki *Gri Dîvan*'dan sonra bu yıl yayımlanan *Perişey* adlı kitabında bir yandan kendi kendisiyle, bir yandan dille, sınırları sonsuz geniş bir gelenekle hesaplaşan çok yönlere açılımları olan bir şiir sunuyordu bize.

Bu kuşağın en özgün şairlerinden Akif Kurtuluş ürünsüz bir yıl geçirdi. *Edebiyat ve Eleştiri* dergisinde sosyalist gerçekçiliğin kaynaklarına inen bir araştırma içinde göründü.

Bu yıl şiir kitabı çıkarmayan Haydar Ergülen, Seyhan Erözçelik, Orhan Alkaya, Orhan Kâhyaoğlu, Metin Celâl, Oktay Taftalı, Sunay Akın, Oğuzhan Akay, Tarık Günersel, Leyla Şahin, Turgay Nar, Hüseyin Alemdar, *Adam Sanat*, *Gösteri*, *Sombahar* ve *Eski'Z* gibi dergiler çevresinde etkindiler.

Küçük İskender, çeşitli dergilerde yayımlanan şiirlerinin yeni sıra yeni şiir kitaplarına değinen yazılarıyla, magazinlerdeki konuşmalarıyla, gece okumalarıyla şiiri sözele (şifâhî) indirme çabası içindeydi.

Akgün Akova ikinci kitabı *Pepetye*'yi yayımladı. Hep anlık, çarpıcı esprilerle uçlarda gezinen sivri dilli bir tür protest şiiri, deyim yerindeyse kara bir şiirdi bu.

Tuğrul Tanyol'un müzik-şiir yakınlığını/uzaklığını somutlamaya çalıştığı *Oda Müziği*; Vural Bahadır Bayrıl'ın Necatigil ödülünü kazanan ilk kitabı *Melek Geçti*; Cezmi Ersöz'ün *Şehirden Bir Çocuk Sevdin Yine*'si; Engin Turgut'un *Küs'ü*; Ali Asker Barut'un Arıburnu Şiir Ödülünü kazanan kitabı *Rüzgârla Dolu*; Murathan Mungan'ın 1986-1992 arası şiirlerini topladığı *Yaz Geçerî*; Şavkar Altınel'in *Gece Geçilen Şehirler*'i; Serdar Koçak'ın *Pervazda*'sı; Lâle Müldür'ün *Kuzey Defterleri*, Roni Margulies'in *Gün Ortasında* adlı kitapları '80 sonrası bu şiir birikiminin ilginç ve üzerinde durulması gereken ürünleriydi.

Bunların dışında, Ataol Behramoğlu'nun Adam Yayınları arasında çıkan *Toplu Şiirler III - Kızıma Mektuplar*, Hulki Aktunç'un *Şarkılar*, Salih Bolat'ın 1990'da Ceyhun Atuf Kansu Şiir ödülünü kazanan *Karşılaşma*; Ahmet Ada'nın *Vakit Yok Hüzünlenmeye* ve *Günyenisi Lirikler*; Ahmet Erhan'ın 1992 Yunus Nadi Şiir Ödülünü kazanan *Deniz, Unutma Adını*; Şükrü Erbaş'ın *Kimliksiz Değişim*; Bedrettin Aykın'ın *Ansızın Güz*; Kıbrıslı şair Fikret Demirağ'ın *Limnidi Ateşinden Bugüne* ve *Hüzün Ana* adlı kitaplarını da sayma-

lıyız.

Yukarda saydığımız adlardan ve seçkiden ayrıca vereceğimiz Yılın Şiir Kitapları listesinden de görüleceği gibi şiir kitabı yönünden zengin bir yıl oldu 1992.

Yılın edebiyat ve şiir dergilerine baktığımızda, ürünlerdeki bu bolluğa karşılık genellikle tartışmasız bir yıl geçirdiğimiz görülüyor. Daha çok kitap tanıtma yazıları, şairlerle konuşmalar, şairlerle ilgili özel bölümler vardı dergilerde.

Örneğin, *Sombahar* dergisi, Ocak/Şubat tarihli 9. sayısında Hulki Aktunç, Kasım/Aralık tarihli 14. sayısında ise Sami Baydar özel Bölümlerini verdi. 10-11-12. sayıların özel bölümleri "Modernizm, Modern Şiir, Türk Şiirinde Modernizm Kavramı"na ayrılmıştı. 13 ve 14. sayıların hemen tümüyle "Şiir ve İntihar"a ayrılmıştı. Modernizmle ilgili bölümlerde çeviri metinler yanında Enis Batur'un, Ogan Güner-Evren Erem, Orhan Koçak, Güven Turan, Hulki Aktunç, Evren Erem, Ahmet Oktay, Ebubekir Eroğlu, Oktay Taftalı'nın ilginç ve önemli yazıları vardı. Yeni Dergi'den yıllarca sonra ikinci kez düzenlenen Şiir ve İntihar özel sayılarında da öyle. *Sombahar*'da, Metin Celâl'in Genç Müslüman Şiir, hapishane-şiir ilişkisi, şiir antolojileri konularındaki yazılarını, bir de Mehmet Yalçın'ın "Şiirin Boyutları" dizi yazısını saymalıyım.

Varlık dergisindeyse, Salâh Birsell, Turgay Kantürk, Hulki Aktunç-Güven Turan, Nedim Gürsel, Adnan Özer-Orhan Alkaya, Tuğrul Tanyol ile yapılmış söyleşiler yer alıyordu. Hasan Bülent Kahraman'ın "Garip Şiirini Yeniden Değerlendirme Denemesi"; Tuncer Uçarol'un "Şiirlerde Ödence ve Benzek" adlı yazıları da not edilmelidir.

Her kuşaktan şairi sayfalarında toplayan *Adam Sanat* dergisi yine en çok şiir yayımlayan dergilerden biriydi. Ayrıca, Memet Fuat'ın şair-eleştirmenler, Nâzım Hikmet, şiirde özgünlük; Selâhattin Hilav'ın Can Yücel ve Metin Eloğlu; Özdemir İnce'nin Şiirin Dili Gürhan Tümer'in Ahmet Haşim ve Mimarlık; Üstün Alsaç'ın Şiir ve Mimarlık; Ramis Dara'nın Nahit Ulvi Akgün; ve Mehmet H. Doğan'ın Nâzım Hikmet, günümüz şiiri üzerine yazıları anılmalıdır.

Gösteri dergisinde, İlhan Berk'in "İnferno 92"; Orhan Kâhyaoglu'nun "Ahmet Oktay'ın Düşünce-Şiir Süreci"; Ebubekir Eroğlu'nun "Yeni Baskı Divanlar" ve "Şiirimizde Yüzyılın Son Çeyreği:

Karmaşa ve Sancı" adlı yazılarıyla, Feriha Büyükenal'ın İlhan Berk; Hami Çağdaş'ın Melisa Gürpınar; Ali Selen'in Merih Akoğul ile konuşmaları vardı.

Yayımlanmaya başlandığı günden bu yana şiir yönü hep zayıf kalmış olan *Dergâh* dergisinden – bu yıl da İsmet Özel'in şiiri dışında kayda değer bir şey yayımlanmadı – İnci Enginün'le yapılmış "Modern Türk Şiirinin Ufku: Ahmet Haşim" adlı konuşma ile Hakan Sazyek'in "Geleneğe Uzanmak ve Genç Şair" adlı yazısını ve M. Orhan Okay'ın "Ahmet Hamdi Tanpınar" adlı monografi denemesini verelim.

Bu yıl yayımlanmaya başlanan *Promete* dergisinde Metin Altıok'un "Şiirin İlk Atlası" adlı yazı dizisi dikkati çekiyordu.

Bursa'da yayımlanan *Bıçem* dergisinde not edilmesi gereken yazılar yayımlandı şiir üzerine. Bunlardan Afşar Tımuçin'in "Melih Cevdet Anday'ın Şiir Dünyası", "Nâzım Hikmet Şiirinin Şiirimizdeki Yeri"; Yakup Şahan'ın "Nâzım Hikmet'i Algılamak ve Sevmek"; Mustafa Durak'ın "Şiir Dili"; İhsan Üren'in "Nâzım Hikmet'in Şaban Oğlu Selim ile Kitabı Şiiri Üstüne"; Ramis Dara'nın "Ahmet Necdet'in Şiiri", "İbrahim Yıldız'ın Şiiri" adlı yazılarını ve Tuncer Uçarol'un şairler ve şiirler üzerine günlüklerini anmalıyız.

1992'deki şiir ödüllerine gelince, ilk göze çarpan şey, şiir ödüllerinin, sanıldığı gibi aksine sayıca çokluğudur. Ödüllerin şaire ve şiirine doğrudan ne kazandırdığı her zaman tartışılan bir konu olmasına karşın, dergi okuma, edebiyatı yakından izleme alışkanlığı olmayan ya da bunu zamanla yitirmiş olan bir okuyucu kitlesinin dikkatini şiire, şaire çekme yönünde bir yararı olduğu hiçbir zaman yadsınamaz. Bu bakımdan, özellikle genç şairlere verilen şiir ödüllerini dolaylı olarak şiirin bir kazanımı olarak düşünmek de olası.

Cemal Süreya 1992 Şiir Ödülleri seçici kurulu, "Yayımlanmış Kitap" dalında başvuranlar arasında ödüle değer yapıt bulamadı. Seçici kurul bu dalda başvuru dışında önerilen yapıtlar arasında Adnan Özer'in *Zaman Haritası* adlı kitabını, "Yayımlanmamış Yapıt" dalında Süreyya Berfe'nin *Şiir Çalışmaları* adlı dosyasını ödüle değer buldu.

Halil Kocagöz Şiir Ödülünü *Sevda Kalıcıdır* adlı şiir kitabıyla Gülten Akın aldı.

Ceyhun Atuf Kansu Şiir Ödülünü *Kod Adı Mansur* adlı dosya-

siyla Hüseyin Yurttaş kazandı. Dosya yıl sonuna kadar hâlâ yayımlanmamıştı.

Yunus Nadî Şiir Ödülünde Ahmet Erhan'ın *Deniz, Unutma Adını* adlı kitabı ödüle değer bulundu.

Sedat Simavi Vakfı Edebiyat Ödülü, *Seyran* adlı kitabıyla Gülten Akin ve *Çağdaşımız Makyavel* adlı kitabıyla Memet Fuat arasında paylaşıldı.

Orhon Murat Arıburnu Şiir Ödülünü *Rüzgârla Dolu* adlı kitabıyla Ali Asker Barut kazandı.

Behçet Necatigil Şiir Ödülü *Melek Geçti* adlı kitabı için Vural Bahadır Bayrıl'a verildi.

Yaşar Nabi Nayır Gençlik Ödülleri şiir dalında İdris Özyol ödüle değer bulundu. Seçici kurul Mustafa Özturanlı, Aydın Afacan, Kaan İnçe ve Hakan Savaş'ı da "dikkate değer" buldu.

Petrol-İş Kırıkkale Şubesi III.Geleneksel Şiir Yarışması'nda
I.liği, Kemal Yalçın'ın "Sürgün Güller" adlı dosyası,
II.liği, Arif Berberoğlu'nun "Cehennemde Serenad" adlı dosyası,
III.lüğü, Mustafa Köz'ün *Su Resimleri* adlı kitabı,
IV.lüğü Hüseyin Şahin'in "Kendi Yüreğine Yaslan" adlı dosyası,
V.liği Timuçin Özyürekli'nin "Ufkumuz Sonsuz" adlı dosyası,
Jüri özel ödülünü ise Özkan Mert'in "Mozart ve Akdeniz" adlı dosyası kazandı.

Çankaya Belediyesi ve Damar Edebiyat Dergisi 1992 İlkbahar Şiir Ödülünde seçici kurul birinciliğe Alaaddin Emre'nin "Göze Baktan Düşler"ini, ikinciliğe Mehmet Ragıp Ünalın "Sürekli ve Birer Birer", üçüncülüğe ise Veysel Çolak'ın "Umut Aşktadır" adlı dosyasını uygun buldu.

Kıyı Kültür ve Sanat dergisince düzenlenen Nabi Üçüncüoğlu Şiir Ödülünde birincilik *Yurt Boyu Sevişmek/Taşın İyisi* kitaplarıyla Osman Bolulu'ya, ikincilik *Usulca* adlı kitabıyla Abdülkadir Paksoy'a, üçüncülük de *Ay Ülkesinde Dolaşan Sözler* kitabıyla Ali Coşkun Hirik'e verildi.

1992 Yılında şiirde en dikkate değer olay, hiç kuşkusuz, Nâzım Hikmet Kültür ve Sanat Vakfı'nca düzenlenen "Doğumunun 90.Yılında Nâzım Hikmet Haftası" idi. 10 Ocak-20 Ocak arasında kutlanan Hafta içinde, Nâzım Hikmet Fotoğrafları Sergisi, Nâzım Hikmet Kitapları Sergisi yanında Nâzım'ın barışçı yönünün, öykü, roman ve mektuplarının, oyun yazarlığının, gazeteciliği ve fırka yazarlığının, şiirinin, tiyatro ve sinema çalışmalarının değerlendirildiği.

tartışıldığı paneller düzenlendi. Dostlar Tiyatrosu *Sevdalı Bulut*'u, AST *Yolcu*'yu sahneledi. Yavuzer Çetinkaya *Şeyh Bedrettin Destanı*'nı yorumladı. Müşfik Kenter *Kuvâyi Milliye*'yi sundu. Düzenlenen Şiir ve Müzik günlerinde ve gecelerinde Nâzım'ın şiirleri okundu, şiirlerinden bestelenen şarkılar seslendirildi. 1952'de yurttan ayrıldığı deniz kıyısında denize çiçeklerin ve kâğıttan gemilerin atılmasıyla başlayan "Nâzım Hikmet ile 24 Saat" etkinliği ertesi gün aynı saate kadar okunan şiirlerle sürdü. Kültür Bakanı Fikri Sağlar'ın açış konuşmasıyla başlayan ve Joan Baez, Genco Erkal, Zülfü Livaneli ile Bolşoy Balesi'nden bir ikilinin katıldığı "90.Yılında Nâzım Hikmet Aramızda" gecesi coşkulu bir biçimde kutlandı. İstanbul cadde-lerinde duvardan duvara asılı, üzerinde Nâzım'ın "Yaşamak bir ağaç gibi tek ve hür/Ve bir orman gibi kardeşçesine" dizeleri yazılı bezden panolar büyük şairin bu kez bir daha gitmemecesine yurduna döndüğünü belgeliyordu. Panellerdeki konuşmalar ve değerlendirmelerse Nâzım Hikmet'in bundan böyle bir tapım olarak değil soğukkanlı değerlendirmelerle ele alınacağını gösteriyordu.

Özetlersek, 1992 yılı şiirde bir toparlanma ve ürün yılı oldu.

Ocak 1993

Mehmet H. Doğan

(1) Taradığım dergiler ABC sırasıyla: Adam Sanat, Aykırı, Biçem (Bursa), Damar (Ankara), Defter, Dergâh, Dergi (Almanya), Dilizi (İzmir), Edebiyat ve Eleştiri (İzmir), Eski'Z, Eşik (Kayseri), Evrensel Kültür, Gösteri, İlk-yaz (Ankara), Karşı (Ankara), Kedi (Antalya), Kırk Merdiven (Antalya), Kıyı (Trabzon), Mavi Derinlik (İzmir), Promete (Ankara), Sirius (İzmir), Sombahar, Şiir Bülteni (İzmir), Türk Dili Dergisi, Varlık, Yaşasın Edebiyat, Yazılı Günler.

(2) Broy ve Adam Sanat dergilerinde yayımlanan Şiirin Kıyılarında adlı yazılarla, Adam Sanat'ta yayımlanan '1990'ların Eşiğinde Şiirimiz', 'Günümüz Şiiri Üstüne...' gibi yazılara bakılabilir.

Ada, Ahmet, *Günyenisi Lirikler*, Broy Yay.
Ada, Ahmet, *Vakit Yok Hüzünlenmeye*, Broy Yay.
Adnan Mesut, *Ebruli İlk yaz Kızı*, Akdeniz Sanat Yay.
Ahmet, Necdet, *Gün Yüzleri*, Broy Yay.
Ahmet Necdet, *İnegöl Hey İnegöl*, Broy Yay.
Ahmet Oktay, *Bir Sanrı İçin Gece Müziği*, Telos Yay.
Akdenizli, Melda, *Hüzün İzleri*, Kendi Yay.
Akın, Gülten, *Seyran* (Toplu Şiirler), Adam Yay.
Akoğul, Merih, *Son Dokunuş*, Korsan Yay.
Akova, Akgün, *Pepetye*, Cem Yay.
Aktunç, Hulki, *Şarkılar*, Varlık Yay.
Ali Mustafa, *Çağdaş Yangınlar*, Cem Yay.
Altinel, Şavkar, *Gece Geçilen Şehirler*, Korsan Yay.
Altıok, Metin, *Alaturka Şiirler*, Varlık Yay.
Atmaca, İdris, *Ekimekarası Umut*, İnsancıl Yay.
Aycan, İbrahim Halil, *Güneş Seli*, Sorun Yay.
Aykın, Bedrettin, *Ansızın Güz*, Broy Yay.
Aykız, Ece, *Aşk Düşü*, Broy Yay.

Barut, Ali Asker, *Rüzgârla Dolu*, Adam Yay.
Batur, Enis, *Perişey*, Remzi Kitabevi
Bayrıl, V.B., *Melek Geçti*, Şiir Atı Yay.
Behramoğlu, Ataol, *Kızıma Mektuplar* (Toplu Şiirler III) Adam Yay.
Bektaş, Habip, *Kalbim Uçurtma*, Broy Yay.
Berberoğlu, Arif, *Cehennemde Serenat*, Damar Yay.
Berfe, Süreyya, *Şiir Çalışmaları*, Can Yay.
Bolat, Salih, *Karşılaşma*, Doruk Yay.
Bolulu, Osman, *Taşın İyisi*, Selvi Yay.
Bolulu, Osman, *Yurt/Boyu Sevişmek*, Selvi Yay.

Canberk, Eray, *Eskimiş Yalnızlığa* (Toplu Şiirler) Broy Yay.
Cengiz, Metin, *Zehirinde Açan Zambak*

Çığ, Çınar, *Ağır Su*, Kendi Yay.

Dağlarca, Fazıl Hüsnü, *Dildeki Bilgisayar*, Varlık Yay.
Damar, Arif, *Onarıırken Kendini*, Varlık Yay.

Demirağ, Fikret, *Hüzün Ana*, Galerî Kültür Yayınları, Kıbrıs
Demirağ, Fikret, *Limnidi Ateşinden Bugüne*, Galerî Kültür Yay.
Deniz, İhsan, *Perdeler*, Bürde Yay.
Durbaş, Refik, *Menzil*, Papirüs Yay.

Erbaş, Şükrü, *Kimliksiz Değişim*, Başak Basın Yayın
Erdem, Hüseyin, *Dağlar Tanıktır*, Belge Yay.
Erdoğan, Zeki, *Yaşama Açık*, Ozan Yay.
Erhan, Ahmet, *Deniz Unutma Adını*, Bilgi Yay.
Ersöz, Cezmi, *Şehirden Bir Çocuk Sevdin Yine*, Korsay Yay.

Fındıkcı, Metin, *Harabeler*, Yazılı Günler Yay.

Gök, Ahmet, *İns-i Nü*, Dize Şiir Yay.
Göksel, Hüsnü A., *Bunca Yağmurların Söndüremediği*, Bilgi Yay.
Gör, Sıtkı Salih, *Kehribar ve Tuğra*, Gerçek Sanat Yay.
Güçlü, Mustafa, *Asi Yakıştın Dağlara*, Sorun Yay.
Gürpınar, Melisa, *Çocukluğum Ölümüm*, Can Yay.
Güven, Metin, *Yarasa Karnında Aşk*, Ulusal Kültür Yay.

Hadal, İ, *Doğu Güzellemeleri -Xalkız-*
Hariri, Nuran, *Öte Sular*, Ayrım Yay.
Haşal, Hilmi, *Elektronik Yalnızlıklar*, Biçem Yay.
Hızıroğlu, Aziz Kemal, *Hazırlıksız ve Yalnız*, Akyüz Yay.
Hızıroğlu, Aziz Kemal, *Hoşgeldin Dokunmaya*

İnal, Gülseli, *Sif ve Gula*, Telos Yay.
İnce, Özdemir, *Gündönümü... Gündönümü*, Telos Yay.
İncilay, *Sevdayla Çoğalan*, Kendi Yay.
İşnel, Emine-Akal Mustafa, *Toplumsal Sevda Şiirleri*
İzgören, A. Hicri, *Bedeli Ödenmiştir*, Yazıt Yay.

Kındıra, Zübeyir, *Çakıлтаşı Söyleşileri*, Sam Yay.
Koç, Turan, *Ara Dönem*, İz Yay.
Koçak, Serdar, *Pervazda*, Şiir Atı Yayıncılık (1991)

Margulies, Roni, *Gün Ortasında*, Korsan Yay.
Menemencioğlu, Muazzez, *Gözlerimde Atlar Koşuyor*, Gerçek Sanat Yay.
Mert, Özkan, *Mozart ve Akdeniz*, Cem Yay.
Mungan, Murathan, *Yaz Geçer*, Metis Yay.
Müldür, Lale, *Kuzey Defterleri / Şiirsel Metin*, Metis Yay.

Nesin, Aziz, *Bir Aşk Var Bir de Ölüm*, Adam Yay.

Odabaşı, Yılmaz, *Kül Aşklar*, Broy Yay.

Odabaşı, Yılmaz, *Her Ömür Kendi Gençliğinden Vurulur*

Olmuş, Osman, *Vişne Çürüğü Aşklar*, Gece Yay.

Öktem, Altay, *Eski Bir Çocuk*, Gölge Yay.

Önel, Arife Kalender, *Maviler de Eskidi*

Özakman, Mukadder, *Bürokrasi Bürokrasi*, Kendi Yay.

Özakman, Mukadder, *Aşk Senfonisi*, Kendi Yay.

Özdem, Oğuz, *Su Yürüdüm Destan Geçtim*, Edebiyat Gazetesi Yay.

Özdem, Yavuz, *Göl*, Kırılmaç Yay.

Özer, İlhami, *Bir Şiir Mahkemesi*, İlgi Yay.

Özler, Acem, *Eski Bir Bellekle*, Elyazıları Yayıncılık

Öztürk, Asım, *Yaprak Yorgunları*, Ozan Yay.

Öztürk, Zeki, *Sevgi Yiğitlemesi*, Sorun Yay.

Paksoy, Abdülkadir, *Usulca*, Anadolu Ekini Yay.

Paksoy, Abdülkadir, *Hacı Bektaş Destanı*, Anadolu Ekini Yay.

Pazarkaya, Yüksel, *Sen Dolayları/Sevgi Dolayları/Umut Dolayları*

Peker, Yüksel, *Dut Yapraklarında Raks*, Binbirdirek Yay.

Püsküllüoğlu, Ali, *Eskidikçe*, Cem Yay.

Ragıp, Mehmet, *Sürekli ve Birer Birer*, Damar Yay.

Sivri, Yücel, *Düşdökümü*, Belge Yay.

Şafak, Halim, *Kendini Kanatan Düşler*, Yazıt Yay.

Şahin, Ferit, *Atkıran'a Ağıt*, 1 Mayıs Yay.

Şahin, Zerrin Taşpınar, *Bir Ardiç Kuşuyum Ben*, İnsancıl Yay.

Şeker, Mehmet, *Dem Dem Demokrasi*, MSC Yay.

Şimşekkaya, Faruk, *Kalpleri Vuran Olmasa*, Kendi Yay.

Tanyol, Tuğrul, *Oda Müziği*, Telos Yay.

Taş, Berin, *İnsana Gecikmeden*, İnsancıl Yay.

Timuçin, Afşar, *Bu Sevda Böyle Gider*, Gölge Yay.

Tombak, Zeki, *Hüzündür İlk Kelimesi*, Armoni Yay.

Topçu, Alaattin, *Acemi Aşklar Toplamı*, Damar Yay.

Tunç, İlyas, *Kış Bir Alkış mıydı?*, Biçem Yay.

Turgut, Engin, *Küs*, Telos Yay.

Uçar, Mehmet, *Yarına Tarih Düşülmez*, Yediharf Yay.

Ulukaya, Yalçın, *Kar Altında Çiçek Açan Ağaç*, Sege Yay.

Üren, Ramazan, *Kirlidir Şiir*, Yeni Yaprak Yay.

Yaşın, Neşe, *Kapılar*, Cem Yay.

Yalım, Özcan, *Yaşadık mı*, Doruk Yayınları

Yavuz, Hilmi, *Ayna Şiirleri*, Anadolu Sanat Yay.

Yıldırım, Yavuz, *Bir Anlamı Kalırsa Hayat*, Gece Yay.

Yıldız, İbrahim, *Toplumun Teni*, Biçem Yayınları

Yıldız, İbrahim, *Bir İbrahim*, Biçem Yayınları

Yücel, Can, *Canfeda*, Papirüs Yay.

Fazıl Hüsnü Dağlarca

Fazıl Hüsnü Dağlarca (1914) sayısı belirsiz denebilecek kadar çok şiir kitaplarına bu yıl *Dildeki Bilgisayar* 'ı ekledi. Yeni ürünlerinden yayımlanan tek şiiri ise şiir ateşinin Dağlarca'da hâlâ capcanlı olduğunu gösteriyordu.

İLK GECE

Oturabilir miyim
Dedi genç
Yarısını gülümsedi kız
Yarısını oturdular

Kapalıdırlar ya birbirlerine
Sanki sürgülenmiş
Uyuyor gibi yarısı açık
Kapalıdırlar

Gölge kalabalığında gelinlik olduğu gün
Altın kelebeğinin artık uçamaması sığdırılmıştı göğsüne

Sessizlikle sürdürüyordu
Çiçekte kalan çılgını o

Yarısını içebilirim dedi kız
Yarısını içtiler sonra
Tam öbür yarısına dek
Sustular

Genç niye evlenmediğini
Dalgalanıyordu durgun
Soyunuyordu gece yarısına
Kız neden evleneceğini

(*Milliyet Sanat* 293, 1 Ağustos 1992)

İlhan Berk

İlhan Berk (1916) yılı "İnferno 92"lerde şiir toprağını eşelemekle ve çağrılı olduğu yurt dışı şiir toplantılarında geçirdi. Kakmalar'la yeni bir şiir kitabının tohumunu attı.

DÜŞÜNÜRKEN BULDUM KAYAYI

Düşünürken buldum kayayı.

Otlarla konuşmaktan geliyordum. Ölü bir yaprak, adını unutmuş bir sokak, sav dolu bir tümce, duru gök, bir de partal bir kuş yürüyorduk. Bir atlıkarıncaydı yaşamak. Onu yürüyorduk.

Bilirim sözcüklerin ulaştığı yere hiçbir şey erişemez. İsa ile Karahisari'nin gömlekleri dikişsizdi. Sözcükler bunu gördü.

(Ey görünmezlik! Elimden tut. Gecede sözcüklerin ağırlığı daha bir artıyor. Ve... (Yazık, tümceyi tamamlayamayacağım.)

Anlamdan hep kuşku duydum. Evler, odalardı; unuttum. Dünya ki varlığının ayırında değildir. Trenler geçer yüzünden. Kendini varsayar.

Her şey, her şey konuşur evrende. Evler, çocuklar, nehirler, coğrafya. Nehirlerin vakti olmadığını okudum. Coğrafya adından mutlu olmamıştır. Anlam sıkıcıdır. Günde üç kez aynada kendine bakar. Yalnızlık saçar. Anlamla ev yapılmaz! Anladım ama yalnızlığım sürüyor. Düşüncelerim yok benim. Kaya bilir kaya olduğunu, ben bilmem. Anladığımda yitirdim şiirimi. O gün bir akarsu gibi kocadım.

(Gösteri 144, Kasım 1992)

Cahit Külebi

Cahit Külebi (1917) geçen yıl yayımlanan *Güz Türküleri*'nden sonra şiir yayımlamadı. Seçkimize bu kitabından bir şiirini aldık.

ŞİİR YÖNTEMİM

Kimse yazmamı istemedi.
Beş yaşımda kendim başladım.
Bu yüzden düşkünlüğüm yok.
Ayda yilda bir anımsarım.

Saçılır kır çiçekleri
Ağzımı açtığım zaman.
Sonra birleşir üçü beşi
Birer gümüşten mızrak olur
Gökyüzüne doğru atılan.

En çok yurdumdan söz ettim
Doğayla insanla içli dışlı.
Sevinçler, acılar, özlemler...
Hepsi de çatal dişli.

İlk ustam oldu benim halk
Belleğimde akıp giden ırmak...

Köylü diliyle türkü çağırdım
Onlarla gülüp ağlayarak.
İkinci ustamsa doğa
Şiirlerimde alın terim.
Bozkır türküsüyle doldu ciğerlerim.
Taşları düzleyen rüzgâr gibi.
Doğayla yontuldu dizelerim.

Üçüncü ustamdı kadınlar.
Tekdüze yaşantıya.
Kaynar dururlar semaver gibi.
Onlar öğretti bana sevgiyi.
Gözleri çıra gibi yanar,
Ak badem olur tenleri,
Güvercin kanadına benzer elleri.

Eritip yüreğimde sevgiyi, acıyı özlemi
Kurşun döker gibi döktüm taşı.
Her biri bir başka biçim aldı.
Oyunlarda şeytanların aynası.

İşte doğrusu söz gelimi
Dokuyup yol üstüne attıklarım
Birer küçük köylü kilimi.

(Kıyı 72, Mart 1992)

Nahit Ulvi Akgün

Nahit Ulvi Akgün (1918) Adam Sanat'ta yayımladığı şiirlerde kırk beş yıllık şiir işçiliğinin durmuş, arınmış ürünlerini verdi.

MUTLU ZAMAN

Suların önlenmez çağrısı
Denizkızı mıydı kıyıya vuran
Eskil bir yontu gibi duran
Ağustos'un en güzel anısı

Elinden kayar gider o an
Köpük gibi dalga uçlarında
Özlemi kalır avuçlarında
Öyle bakakalırsın ardından

Yinelenmez o mutlu zaman

EVVEL ZAMAN

Kordonboyu'nda Şehir Gazinosu
Yıllardan bin dokuz yüz falan filan
Mayistro "uçoçorniya" diye bağırان
Sonra da kadeh üstüne kadeh kıran
En deli yaşlardan yaşın on dokuzu
Hadi söyle sen miydin evvel zaman

(Adam Sanat 84, Kasım 1992)

PALMİYELER

Kordon tıyunda Nato binası
Önünde bir sıra palmiyeler
Kurudu dikildi tutmadı bu sefer
Sevmedi yerini ağacın doğası

Oysa az ötede al yeşil furyası

(Adam Sanat 85, Aralık 1992)

Sabahattin Kudret Aksal

Sabahattin Kudret Aksal (1920) yılın büyük bir bölümünü hastanede geçirdi. Son yıllarda şiirindeki tekdüzeliği aştığını gösteren şiirleri yayımlandı dergilerde.

YERYÜZÜ

Yeryüzü eskiydi, çok eski,
Eskiliğiyle güzeldi o.

YİNE ANI

1.
Bakışıyorduk, uyanmıştık;
Dışarda sabah vardı, yaz
Vardı. Görünmeyen dalları
Ağaçların, görünenlerden
Daha çoktur demişti o.

2.
Bir haziran sabahıydı. Dingindi
Ağaç da su da. Bulutlar ötede
Kümelenmişti. Kıpırtısız zaman
Yaşanıyordu. Soruyorduk: Doğa
Neden bu denli ilginç!

3.

Bir sabah da bahçede
Küçük sesler duymuştuk
Küçük gelgitler.

4.

Güneşin yapraklarla bütünleşmesi!
Bir çalgıydı ki ayırmamacasına
Kulağınızı, dinlerdiniz onu! Hiç
Bitmez, biter gibi olur, yeniden
Başlardı.

(*Eski'Z 1, 1992*)

BİR ERİK DALI

Bir erik dalı gibi ince, sıska,
Bahçesine uzanmıştık ilkyazın,
Gözlere yeni doğmuş gökler, ıska
Geçtiğimiz mevsimdi, zaman uzun.

Baktığımızca uyuşuk maviler,
Elimizle değince hava kızgın,
Özlemle soluduğumuz öteler,
Bir çeşme bütün gün akardı üzgün.

Akşamlar, hep baygın akşamlar esmer
Bakışıyla baktı ufuktan alın,
Dağ etekleri, dönemeçler, semer
Vurulmuş tırmanan katırı yolun.

(*Gösteri 140, Temmuz 1992*)

Arif Damar

Arif Damar (1925) 1988-1992 arasında yazdığı şiirlerini *Onarırken Kendini* adlı kitapta topladı.

TENES'DİM BEN DE

Bir saksı kaktüsle döndüm Ada'dan
Tenedos'un kurucusu kahraman

*Kral Tenes'*dim orda
Mayıs sonra haziran

Bir saksı kaktüs
Aylardan temmuz

Kyknos aptalının oğlu *Tenes'*dim ki
Üvey anam suçladı beni
Kendisine göz dikmekle
İnandı bizimki de

Bir kavalcı
Yalancı tanık
*Hasatsız Deniz'*e bırakıldık

Kanat gerdi *Poseidon* korudu bizi
Tahta sandık içinde geçtik denizi
Kızkardeşim güzel bir gün ben
Topraklı Ada'ya çıktık

Çok böğürtlen gördü *Tenes*
Bağ dikti
Aşklarını biliyordu iki bitkinin
Kyknos'la barışmadı bağışlamadı onu
Kavalcı sokmadı yurduna
Para bastı
Leukophrys adasına adını verdi
Akhalara
Eğmedi boyun
Can verdi kargısıyla *Akhilleus*'un
Tenedos yağmalandı
Köle oldu ihtiyar *Nestor*'a
Güzel saçlı *Hekamede*

*Tenes'*dim ben de

(*Varlık 1013, Şubat 1992*)

Başaran

Başaran (1926) bu yıl şiir kitabı yayımlamadı. Çeşitli dergilerde yayımladığı ürünleriyle şiire bir dönüş gösterdi.

KAPLICA OTELI

Gönen kaplıca oteli, uzak dağlar
Kar altında yıllar menekşeli park
Her şeyi bilen toprağın suskunluğunda
Bir kuşatılmışlık mı yaşam
Roma'dan beri koşup gelmiş insanlar
Dönmemiş geriye bir yanlarını
Koparıp giden kuşlar, dinmemiş özlem
Ondan ince iğne oyası çarşılar

Sarınıp geçmişin renkli peştemalına
Gizli bir umutla inilir havuza
Rastlar mıyım yüzerken kendim olan kendime
Diner mi zonklayan yaraların sancısı
Islak mermerlerin ak tarlasından
Görülmemiş bir hasat kaldırılabilir belki
Ama küller altında birkaç kıvılcım
Kaç yüzyılın yorgunluğu dönerken

Kavuşmanın mı ayrılmanın mı oteli bu
Birbirine nasıl yabancı herkes
Nasıl anıların düşlerin göçmeni
Sendeliyerek inerken merdivenlerden
Göz kesilmiş size bakıyor dünya
Yürümeyi şaşıırıyorsunuz
Ah neyi değiştirebilir ki sıcak sular
Karşınızda "Konukluk bitti" diyen çıkış kapısı

(Adam Sanat 75, Şubat 1992)

Can Yücel

Can Yücel (1926) yılın hiç kuşkusuz en çalışkan şairlerindendi yine. Antenleri toplumdaki en ufak kıpırtıya açık şiirlerinin yanı sıra Shakespeare'den yeni oyun çevirileriyle göründü. Şiir kitaplarının yeni baskıları yapıldı : *Canfeda*

BAHARAT YOLU

Mercanköşkte oturuyor
Sağdan altıncı fincan
Dumanı üstünde

Sokakta zencefiller oynuyor
En bücürü Bican
Kucağında bir zenci fil

Kesin dönüş yapmış kakule
Pürneş'e pürheyecan
Kapıkule'yi getiriyor hediye

Kimin fesi bu kimyon
Dam üstünde Azerbaycan
Fuzuli şeyler okur

Pul biber saçılı kaldırıma
Güneşle düşüp kalkacan
Taa be sabah-akşam

Latinceyi biberiye'nin *rosamarinus*
Ballı babagilden bir babacan
Lorca gibi kokuyor mor çiçekleri

Kuşburnu üşümüş kıpkırmızı
Karabur'nu kol-kolaçan
Etmede Mustafa Böğrölce

Tarçın muhallebici çocuğu
Anası Arnavuttu diyor kocam
Aslında kazandibi

Geçerken önünden reyhan
Koşacak oluyor mavi çam
Amanos'tan aşağı

Zerdeçal çal yüzlerine zerdeçal
Çankayalarından çan-çan
Eden devletli zangoçların

Kabız olmuştu sinameki
Elinde şimdi koca bir koçan
Nobel aldım diye geziyor

Zındık bir keşiştir keşiş
Keçilerle kıcın kıcın
Cehenneme hacca gider

Sanma ki saf bir oğlandır safran
Alamanya'da tekstil okumuş bir solucan
İpekböcekliğine sıvanıyor

Plastik kılıflar içinde kekik
Bahara 141 İzocam
Yeşile prezervatif

Tarhun severmiş Abdülhak Tarhan
Ölümü nedeni ise satlıcan
Nedense yazdığı şaheserler değil

Bu naneyi yazan ozan
Can havliyle bir havlıcan
Koşturur ayak yolunda

(Adam Sanat 77, Nisan 1992)

NEGOCU

Yalnızlık öylesine bir çizgidir
İki nokta arasında kestirme
Kahveyle ev. –
Ayakların seni yürür
Sen ayaklarını yürürsün...
Bağrına bir sancı yapışır
Düşersin yere, kaldırırlar
Bakarsın yüzlerine, İnsanlar!..
Demek ki sen hâlâ âşıksın!..

Kendime değil elbet...

ÜÇ NAL LOKANTASINDAN

Bu cehennemi sıcaktan kurtulmak için
Sırtımı, omuzlarımı yüzen,
Ne bir esinti bekliyorum yaprakları uçarısıya,
Ne de bir yaz yağmuru bardaktan boşanırcasına

İhtiyacım benim başka bir sıcak
Teninin sıcaklığı senin
Yelelerimden sağrıma inen ter damlalarıyla
Koşturacak beni menzilden menziline
Dört ayak, üç nal

İKİNCİ SALKIM SÖĞÜT

Ağlıyor her yerim bir söğüt
Yeşile kesmişsin bencileyin
Eğildim sularına dal dal
Memelerim ağrıyor bilemezsin
Reçine kokuyor kasıklarım
Bir rüzgârın eksik düşmem için çayına
Kıyıda durmuş demleniyorum deminden beri
Senin buharınla baharınla
Sevgilim salkım salkım

(*Adam Sanat 82, Eylül 1992*)

Talip Apaydın

Talip Apaydın (1926) da bu yıl şiire bir dönüş gösterdi. *Köylüler* adlı romaniyle Orhan Kemal Roman ödülünü aldı.

BEETHOVEN'İ DİNLERKEN

Derin bir suyun dibinde yürürken
Seslerle düşünüyor sözcükler yetmeyince
Başka bir yanından bakıyor dünyaya
Onu söylüyor acı çeken insana
Ama çok erken

Yalnızlığın tüneline kaşları çatık
Yüzü bir kez olsun gülmemiş
Yürür gene de insanüstü gücüyle
Yok ki duyan dinleyen
Çünkü çok erken
Dünyayı güzellemeye gelmiş

Onca olmazların içinde
Dişleriyle demiri kemirirken
Sesleri evreni dolduruyor
İyi ki geç değil, erken

(Adam Sanat 81, Ağustos 1992)

Şükran Kurdakul

Şükran Kurdakul bu yılı (1927) Varlık dergisinde yayımlanan bir şiirle geçirdi.

NEDEN SONRA

Yaşam gölgesidir sabrımdaki gerçeğin
Yorgun damarlarımı sevindiren.
Düğümlerin gizini çözmeye geldim,
Cinnet orduları geçti bahçemden.

Yaşasam, bende kalan doğanın görkemini
Çiçeklerle koklaştım, kuşlarla söyleşsem.
Esinlerin dalgasına bıraksam kendimi,
Sarhoşluğun bordasına vurdukça evren.

(Varlık 1022, Kasım 1992)

Ercüment Uçarı

Ercüment Uçarı (1920), İkinci Yeni'yi reddi miras etmeyen tek şair olarak bu yıl fazla etkin görünmedi.

TEŞRİFAT

hazan yapraklarının algılarında
anne deniz üşüyor
udi su tankerleri gül seviyor
bağırlarına şiir banıp
eski elbise satan dükkânlar
a benim canımın canından üzgünleşip

anne kanarya ritimlerini dikeyyorlar
 tımarlı çift su geyikleri
 takvimlerinin aerobik bölümüne
 gözlerim kömür mavisi işliyor
 uludağın kumullarının el dikişlerine
 imge başlıklarının dölgerlerinin
 utangaç labirentlerinin gergefieriyle
 karpuz yiyelim
 atlasdan çamurlu olukları
 aygaz satıcıları yorganlar resimlerken
 eğlenceli müziklerinin dehlizlerinde
 bir kilo deniz kokladım
 bakkalından gökkubenin
 tavanı ile tartıp
 ılık kamasız
 dikenli çit telleri
 tekirdağlı rakı havası
 ruhani kemençeler
 katmer katmer orospu
 yaz biterken sancısız
 kara kınalı donlu
 yağmurlu dam saçakları
 içsel güneydoğulu
 geniş toros topuklu sirenleri
 yakaları türk tarihi atlaslı
 başörtülü atlı tramvaylar

(*Adam Sanat 84, Kasım 1992*)

Halil İbrahim Babar

Halil İbrahim Bahar (1929) bu yıl dergilerde yeniden yayımlamaya başladığı şiirleriyle şairlikten emekli olunamayacağını kanıtlar gibiydi. Bunca yıllık şiir emeğine karşılık kitabı olmayan şair niteliğini sürdürüyor.

DÖNGÜLER

uzun sürdü ayrılık
 sular yüzümü aşındırdı

kuma döndürdü tümüyle
temeldeki taşları

olası değil artık
bir daha yerine koymak

ölümü hiç eskitmeyen
sessiz bir müzik
havada günün tozlarıyla

saçlarım beyaz
göğsüm çarpıntılı

sürekli yaprak döküyor
çiçeklenmesi durdu dünyanın
boşuna bostan dolabı
bir korkuluk orta yerde

bir yıkım tümcesiyim
kendimle dilsiz

ÇİT

yamaçları kekik kokan
gecenin sırtında
ters dönmüş bir ünlem selvi
noktası dolunay

ince yumuşak çıtırtıları
o anlaşılmaz müziği ıssızlığın
aşağıda küçük bir göl
kalaylanmış tenceresiyle

ardından baktım dingin
bir yıldızın ötelere kayması
ağzı bal damla incirler
kaçak bir bahçedeyim

(Kıyı 79, Ekim 1992)

Ece Ayhan

Ece Ayhan (1931) da yılı tek şiirle geçirenlerdendi. Eski 'Z dergisinde görüldü.

(Bir Sivil Şairin Ölümü!'nden)

AVADANLIK PARÇASI

Bizim sivil şair, Parasız Yatılı gençliğinde, – ama okullar, enstitüler tatil olacak! –, bir oğlanın arkasından Galata'ya inmiştir!

Eski Ankara-İstanbul yolu. Göynük ormanları cinayeti.
Kıvrılarak bir kamyonla külüstür.

Ne rastlantı! Sivil şiirin öncülerinden pirimiz Şeyh Galip de civan ve de nar yanaklı yeniyetmeliğinde, benli ve şıkırdım bir arkadaşıyla Konya'ya kaçmıştır!

Ve dört yumruklu baba Baba, arkalarından gider ve oğlunu döve söve Âsitane'ye geri getirmiştir

'Cumhuriyet' sözcüğü herhangi bir yerde kullanılınca benim çatı katı aklıma hep şu geliyor :

Abdülbaki Gölpınarlı bana bir gün demişti :
" *Onlar* – yani sepici Yahya Kemal ve aynı meşrepten arkadaşları – *Eyüp Sultan* 'da 'cumhur sikişi' yaparlardı! (Fransızcası 'orgie').

(Eski 'Z 1, 1992)

Nedret Gürcan

Nedret Gürcan da (1931) bu yıl Varlık'ta yayımladığı şiirlerle yenisinden şiire döndü.

AKŞAMÜSTÜLERDE

Eylül geçip gidiyor
Kalan pastırma yazı
O da gelip geçecek
Bir açımlık gül gibi.

Denizi toplarız denizi
Rüzgârın tokadı patlamadan
Telaşın akşamüstüsüdür bu
Yaşadığımızdan kalan.

Aşılmaz bir duvardır sanki
Yanına ne alacağını bilemez insan
Anahtar hüznle döner kapıda
Bulutlar yağmur olur dokunsan.

Ölgün sarı ışıklar akar
Beyaz evlerin üstünden
Güneşin akşamüstüsüdür bu
Bodrum'dan dolanıp gelen.

Eylül geçip gidiyor
Geçip gidiyor zaman
Sevdanın akşamüstüsüdür bu
Yaşadığımızdan kalan.

(Varlık 1021, Ekim 1992)

Tevfik Akdağ

Tevfik Akdağ (1932) *Eski İnsan Sözleri* (1990) adlı kitabından sonra kitap yayımlamadı. Varlık'ta göründü.

SOĞUK DOĞRUNUN ÜRPERTİSİ

"Nasıl ki güneş her gün hem eskidir hem yeni
Sevgim de yeni baştan söyler her söyleneni"
Shakespeare

Ey uzaklardan
Duygularımı taşıran öznen
Sevgimi bağışla bana

Bırak ne olur
Bırak onu kuralların dışına
Uçsun kanatlanıp korkmadan

Ne yasa ne gelenek
Bırak yaşasın şiirini
Töre tanımadan

Bil ki ey öznen
Baştan çıkaran beni
Aslında senin güzelliğindir

Ve çıldırtan da
Ağırbaşlılığıyla
Bulunmaz onurun

Ve bil ki sana olan bu tutkum
Yakın derinliklerde saklı
Bir soğuk ürpertisidir doğrunun

(*Varlık 1020, Eylül 1992*)

Gülten Akın

Gülten Akın (1933) son yıllarda yazdığı şiirlerle dikkatleri yeniden üzerinde topladı. *Sevda Kalıcıdır* adlı kitabıyla 1992 Halil Kocagöz Şiir dln aldı. *Seyran* adıyla yayımlanan toplu şiirleriyle Sedat Simavi Vakfı 1992 Edebiyat dln Memet Fuat'la paylaştı.

TELEZAMAN

Deniz uzaklaşıyor gitgide
Ufuk ekiliyor
Kumsal genişliyor
Kısalıyor adımlarımızsa

Kumlar mı?
Makina ölüleri, füze artıkları, sakat uydularla
Barbar medya, gazeteler, zor söylemleri
Bilimsiz karmaşa
Yaz oysa
En güzel orda yazlardı

Kabuklaşabilir akrep kendi hızında
Yılanların derileri demirden
Dşlerimiz kırılıp ufalanıp
Gelincikler soluyor dokunmadan
Deniz uzaklaşıyor

Deniz uzaklaşıyor gitgide
Uçurumlar akan ırmak o deli
Yok şimdi
Yalnızlığın damarını besliyor
Kirli yoğun kandırılmış suyla

Biz mi? Biz değiliz, önceki dn bugün başka
Dokumuzu değiştiriyorlar hızlı vuruşlarla
Tutunamıyoruz ilgilerimize, sevgilerimize
Ve aşka
Deniz uzaklaşıyor

(*Milliyet Sanat* 293, 1 Ağustos 1992)

SESİN BENİ

Sinek aşka sığmaz
Ölüm uçucu olsa da aşka sığmaz
Siyah sığmaz aşka, gidilir siyaha, çünkü
Siyahıtan dönölmez, bir başka bahar yoktur altında
Girebilir belki ufacak bir oğlan
Aşkın sınırlarına
– Hani indirmişti babası da arabadan
yolda bırakmıştı onu
sürüp gidiyordu ardına bakmadan –
Oğlanın annesi endişe sisidir
Usulca süzölür aralıklardan

Sesin
Sesin beni

(*Adam Sanat 75, Şubat 199*)

Cevat Çapan

Cevat Çapan (1933) dergilerde pek az şiirle göründü bu yıl. Daha çok şiir çevirileriyle ve *İyi Şeyler Yayıncılık*’ta gerçekten güzel şiir kitapları yayımlamakla uğraştı.

ÇÖL

Ne zaman
bir masa başına otursam
sana bir şeyler yazmak için,
çocukluğumda seyrettiğim
cambazlar geliyor aklıma.
Elimdeki kalem
birden
o sırık terazi gibi uzuyor
ve ben
çok geçmeden
o usta cambazdan uzak
acemi bir palyaço gibi
boşluğa yuvarlanıyor
ve hoplamaya başlıyorum

düşlerin yaylanan ağında.
 Sonra
 görünmeyen seyircilerimin
 kahkahaları çınlarken
 kulaklarımda,
 kulaç atmaya çalışıyorum
 kurumuş bir gözyaşı denizinde.

(Adam Sanat 76, Mart 1992)

SEVDA YARATAN

Bu şehrin adları durmadan değiştirilen
 sokaklarında dolaşırken,
 eski bir şarkıyı çağrıştırır bazan
 aklına takılan olmadık adlar.
 Örneğin, Konstantin Nikolayeviç Batyuşkov –
 Puşkin'in bir çağdaşı,
 hani şu ölen Tasso'ya ağıtlar yazan –
 evet, senin Tasso'na,
 Kutsal Kudüs'ü özgürlüğe kavuşturan.

Bir yaştan sonra, sınırsız
 bir çağrışımlar zinciridir hayat;
 başka kokular, başka görüntülerle
 saldırır üstüne tekleyen belleğinle
 ve birden başka adlarla uyanırsın
 bir dağ yamacında daldığın düşten.
 Bir İsveç filminde miydi
 o küçük madenci çocuğu
 Auguste Renoir'ın adını hecelelemeye çalışan?

Her şey ne kadar külrengi ve dağınık
 gökle denizin maviliği ötesinde.
 Bir kadın "Gecenin matemini" söylüyor öğle üzeri
 ve herkesten bir şeyler kalan bu sokaklarda
 kırılan camdan kalplerin parçalarını toplarken
 belalı gizlice zehirliyor içindeki aylak köpeği.
 Ve uzakta, düşlediğim Girit'te, belki de,
 denize eğilen çamları yıkıyor yıldızlar.

Sonunda sana sığınıyorum, ey şiir,
rüzgârları, fırtınaları yararlı kılan.
Yaşarken, güzel adlar koydum çocuklarıma :
Nigâr, Leylâ, Alişan.

(Milliyet Sanat Dergisi 294, 15 Ağustos/1992)

Abmet Necdet

Ahmet Necdet (1933) bu yıl gazel dışında şiirlere yöneldi. Bir de Bugünün Diliyle Divan Şiiri adı altında diliçi çeviriler yaptı. *Gün Yüzleri* ve doğduğu kente vefa borcunu ödediği *İnegöl Hey İnegöl* adlı iki şiir kitabı yayımladı.

GÜN YÜZLERİ / ARASÖZLER

1/

ve her karanlık gibi
gece de tan'ı tanır
ansızın parçalanır
karanlığın yüreği

2/

kargışsız bir yüz: sabah
orada ne tuzak var
ne günah ne günahkâr
vah ki vah / vah ki vah vah

3/

bu saati kim kurmuş
de bana kararsız kuş
iniş mi sence yokuş
yokuş mu düze çıkış

4/

sensiz öğle saati
kardır belleğe yağan
ve hep'ten hiç'e ağan
bensiz öğle saati

5/
 ögle sonrası ölüm
 aşkı "muzaffer" kılar
 o akıl bende de var
 sevişerek ölelim

6/
 ikinci gün dikildi
 gün gölgeye çekildi
 o muydu değil miydi
 ruhum çok iyi bildi

7/
 haşim'le tükenir gün
 göllerde hep o kamış
 sabah aşka susamış
 akşam kendine sürgün

8/
 gece yarısı acı
 bir çığlıkta uyanmak
 ve buz kesilip yanmak
 bir sonun başlangıcı

(Varlık 1014, Mart 1992)

Erdoğan Alkan

Erdoğan Alkan (1935) her zaman olduğu gibi az ürünlü bir yıl geçirdi. Daha çok Fransız şiiri üzerine yazıları ve çevirileriyle dikkati çekti.

KARA DELİK

Tutku yürektir ve yürekli vurur
 Gizli öpüşmeyin ayışığında
 Gümüş seviyi de donuklaştırır
 Öpüşün yanımda köşeler neden
 Seviden söz edin gün ışığında
 Yastık alın kalçanızın altına
 Sevmeyince yorgun oluyor insan
 Bana bakın yıldızlara bakmayın

Dokundukça benimsiniz ne kadar
 Öpüşün çoğalsın güzelliğiniz
 Yılın erkekler için ağılatılar
 Kirli iskambiller çayevlerinde
 Seviden söz edin, gün ışığından
 Yüreğinizde kalmasın şarkılar

Öpüşün yanımda köşeler neden
 Yalnız da değilim başımda şapkam
 Saçlarımı okşamaya alışkın
 Az sağa az sola kavalıyla Pan
 Şarkısını çalıyor gülistanın
 Parmaklarım çıplak yüzümde çizgi
 Ama mutluluğunuzu kıskanmam

Kaldırın ayaklarınızı yukarıya
 Duvara dayayın dinlenirsiniz
 Öküzün boyunuzunda değil mi Dünya
 Buyurun omuzuma da yükleyebilirsiniz
 Siz ey gözü yaşlı kutsal kadınlar
 Evrenin en uzak köşesindeki
 Kara Delikten geliyor sesiniz.

(*Türk Dili Dergisi 33, Kasım/Aralık 1992*)

Ahmet Oktay

Ahmet Oktay (1935) yılı iki şiirle kapadı, ama yıl sonunda yayımladığı *Bir Sanrı İçin Gece Müziği* adlı kitabıyla şiiri sürdürdüğünü göstermiş oldu. Çeşitli dergilerde denemeleriyle dikkati çekti.

UZAK DÜŞ

Hep ona sahip olmayı isteriz,
 ama ev bir yıkıntıdır da. Kanlıdır
 ev anıları ve sar'ayla
 titrer Bilinç. Korkuyla
 açılmıştır kapı: Üniformalar!
 Haplarını arıyor Benjamin. Bir ses
 – Her şeydir Kitap – diyor, – Bırak

onlar yaksın. Kül :
taşılı bu yeni zamanın – .

Henüz çıkmıştık yazdan,
– Leylekler gidiyor – dedin,
gepgece kesilmiş sesinle.

Ölümle evlenirken
Che'nin yanlış kardeşleri,
dilimde yara olmuştu çoktan
Stefan Georg'un dizeleri:

"Uzaklardan, gördüğüm düşlerden
umulmayı getirdim ben"

SOĞUK GÜN

Kök dedi ki: " Kuruyan yeşildir
benim yaşamım. Rüzgâr ve ay
körükler alevi. Gördüğüm düş
görmediklerimin muştusudur.
Bir gezgin olmayı öğren. Her ırmak
kendi açar yatağını: Kıl, kalker ve tuz
siner suya. Budur belki de
hiç bulamayacağın felsefe taşı.

İndiğin
kentin aşklarını devşir: Kösnül ol,
elden bırakma duyarlığı da. Kır
menekşesi kesil. Bilinmeyeni sür öne,
kışkırt Teni ve Tini. Odalara dol
mevsimin sesi gibi.

Bırak
emsin şahdamarını
Gece ve Kent: Yitirmeyi göze almayan kurtulamaz".

Karabasan mı bu, muştı mu?
Gün
cinayetlerle aydınlanıyorken.

(Defter 18, Ocak/Haziran 1992)

Kemal Özer

Kemal Özer (1935) yılı tek şiirle kapadı. Deneme yazılarını üç kitapta topladı *Gün Olur Söze Yazılır; Acı Şölen ve Umut Edebiyatı Yedi Canlıdır*.

BİR SES OLMAK

Bir ses olmak istiyorum – evinize döndüğünüz zaman
/ omuzlarınız çökmüş, yorgun/ duvarların esirgeyen loşluğuna
suyu açıp altına girdiğiniz zaman, günü dışarda bırakıp
sessizliğe sığındığınız zaman, serinliğine yatak çarşaflarının

Bir ses olmak istiyorum – arındığınız zaman kirlerden
düşlemeye başladığınızda yolculuğa çıkmayı ve suların
güneşli bir öğleden sonra ürpererek oyalandığı kıyıları
yüreğiniz kanatlı, deriniz yeniden kamaşmaya hazır

Bir ses olmak istiyorum – açtığınız zaman telefonu
bildirmek için işlerin yolunda gittiğini bir dosta
sevdiğinize nasıl da derinleştiğini sevdanızın
bir sevinçli haberi, bir bebeğinizin geldiğini dünyaya

Bir ses olmak istiyorum – duramadığınız zaman yerinizde
nerde nasıl mayalandığı bilinmez bir öfkeyi yoğurarak
yakasına sarılarak anılardan birini inciten bir kuşkunun
bilenmiş bir kılıcın pırıltısına adayarak kendinizi

Bir ses olmak – biriktirdiğim ilenci katmak o sessizliğe
bir ses olmak – sızdırmak düşlerinize uykusuz gecelerin ağusunu
coşkunuzdan gölgeyi eksik etmemek – bir türlü kurtulamadığınız
o kararmak bilmeyen çizgi gibi yüzüğünüzün altında

Bulun diyen bir ses – *bulun oğlumu öldürenleri*
bulun cansız koyanları sorgu sağnakları ardında
bunca yıldır bulunmayanları bulun, ışığa çıkarın adaleti

Bir ses olmak istiyorum, bir ses olmak, bir ses
tek tek her telinden saçımın, her gözyaşı damlasından fışkırarak
(*Varlık 1021, Ekim 1992*)

Bedrettin Aykın

Bedrettin Aykın (1936) *Ansızın Güz* adlı şiir kitabı yayımlandı.

SATMA SAKIN

Ey dilin gül bahçesinde gezen
Yeni tatlar katan sözcüklere
Bilmen gerekirdi gün ortasında
Çekinmeden ülkene giren düşlerimi
Şairsin elbet sen de yazacaktın
Tenindeki türkünün şiirlerini

Ben ki yangına övgüler yakanın
Hiç üşütür mü dağlarının güzeyi
Poyrazlara kokusuyla kafa tutan
Sarı sevdamin kardelen çiçeğini
Erimez mi soluğumdan bir anda
Yalnızlığın o donduran buz evi

Menekşeler s/en çok sevdiğim
Simgesi boynu büküklüğümüzün
Kim derdi sonyazda ansızın
Yeniden böyle çılgınca açacağını
Satma sakın anla dayanamam
Yakasında görmeye kimselerin

Açıp tüm gizlerini serdi önüne
Büyülü sırçadan yürek aynam
Gördün delibozuk zorba bir işgalci
Öyle çekip gidici bir konuk değil
Boyun eğmiş bekler başında sabırla
Dünyana ektiği o tohumun yeşermesini

(Karşı 64, Ağustos 1992)

Özdemir İnce

Özdemir İnce (1936) *Gündönümü..Göndünümü* adlı şiir, ve 1991 sonunda yayımlanan *Söz ve Yazı* ile 1992 başında yayımlanan *Tabula Rasa* adlı deneme kitaplarıyla yoğun bir yıl geçirdi. Gösteri dergisinde yayımlanan son şiirleriyle yeni bir şiir dosyası açmış görünüyordu.

ERMİŞ

Düşlerim! diyordum,
düşlerim hiç korkutmasın seni
ama sen de kollamalısın yeryüzünü.

Sanki!
Her şeyi dile getirdim
ama birbirini sildi bütün sözcükler.

Sanki!
Her şeyi gördüm, gizli görüntüleri bile
ama üstlerini karanlıkla örttüler.

Sanki!
Her şeyi duydum, ses ötesini bile
ama unuttum hepsinin suretlerini.

Sanki!
Bütün yolları yürüdüm. Boşuna:
gördüm ki bir yere varmıyor hiçbiri.

Sanki!
İki ordu saldırdı birbirine,
yalnızca, bir çığlık kaldı gövdemde.

Sanki!
Bir maşrapa su aldım, bir avuç toprak
denizin ve toprağın gölgesinden:

O zaman, esmiş bir rüzgâr oldum
o zaman, akmış bir sele döndüm
o zaman, yağmış bir yağmur oldum.

Düşlerim! diyordum,
düşlerim hiç korkutmasın seni:
Kimseyi öldürmüyor ölüm!

İstanbul, 1.5. 1991
(Varlık 1013, Şubat 1992)

Ali Püsküllüoğlu

Ali Püsküllüoğlu (1936) dergilerde yayımladığı şiirlerle şiire dönüş yaptı. *Eskidikçe* adlı şiir kitabı yayımlandı.

YURTSAMA

Anımsa güzel ne varsa
Karacaların suya indiği saatleri
O gezgin çocuğu anımsa
Elinde cırcırböceği

Bembeyaz bulutlara
Ata biner gibi binerdi
Acılar içinde de olsa
Dizleri kanarken gülerdi

Orada kaldı çoktaaan, orada
Günler sildi bütün her şeyi
O çocuk var var varsa da
Kim bilir nerde şimdi

(Karşı 62, Haziran 1992)

Hilmi Yavuz

Hilmi Yavuz (1936) yıl başında dergilerde yayımlamaya başladığı Sonnet'leri yıl sonunda bir kitapta topladı : *Ayna Şiirleri. Okuma Notları* yazıları tartışmalara neden oldu.

KİMLİK SONNET'Sİ

ben aynada büyüdüm, aynalar ise bende,
acıları gezerken, sözlerimizle ikiz;
birlikte olduğumuz, âh, o ürkünç bedende
bakarken kendimize, sevişen günlerimiz
bির birer görünüp dibe çöker, âh, kısır
bir yolculuk bizimki... hani durak, yol nerde?
hangimiz ötekine giz oluruz ya da sır?
ayna tende dağılır, ten aynada yiter de
fırtına saatlerde aşklardaki ince kum
üstüme yığılırken, akşamları kederle
– ve sanki sevişirmiş gibi ikindilerle
o dökülüp düşerse, kırılan ben olurum...

kimliğim öldü benim, çoktan geçtim adımdan,
âh; başka bir şey değilim aynalarımndan...

(Gösteri 134, Ocak 1992)

LOŞ SANDIK ODALARI İÇİN SONNET

loş sandık odaları neden çekerdi beni?
çok müphem bir *sadakor*: kendi kendine saklı
bir aysar ürpertisi... geleni ve gideni
olmayan bir oda bu! belki biraz yasaklı;
kimbilir hangi eşya, sandıkta, ölüm kakma;
aynalar açılırken lavantalar ve ürkü!
dışardan seslenilir: 'sakın açık bırakma!...'
kapatırdım; âh, o mahçup gelinliği ve kürkü...
bohçalar hep üstüste, simle beyaz, tel duvak;
beklerdim, parmaklarım değsin... ona dokunmak
aşklara dokunmaktı... ten ve *forjet* bir temas;
bulanıyor ve *atlas*... âh, serseri sığınak!...

onlar yaz gibidirler; yaz'dır, ser serin yatak;
loş sandık odaları ıslak, derin ve bataak...

(Gösteri 143, Ekim 1992)

Ruşen Hakkı

Ruşen Hakkı (1935) da bu yıl şiire yeniden ısınmaya çalışan emekli şairlerdendi.

DEFTER ARASINDA BİR KURU ÇİÇEK

Şurdan burdan toplamıştım
– en çok da ikindiler sonrasında –
otuzdokuz ayakla bırakarak bir kırkayağı
daha uzun yürüyüşlere çıkmıştım

Sermayem bir kuru merhabaydı
merhaba aldım, merhaba sattım
çekirge yutup daha uzağa sıçradım
resim çektirdim derleyip çocukları

Kedinin dengesini aldım
bir tazının av sonu hüznünü
varıp eş dost sofrasına rakılandım
ilkyaz diye sattım güzden kalma bir günü

Şurdan burdan toplamıştım
kimi anıydı kimi yalan dolan
bir çiçeğim bile kalmadı solmayan
hepsi yitti, hüznün kaldı yadigâr

Derim ki olur olmaz şeyler toplamayın
dehşet bir şeydir delibalin sarhoşluğu
ve bunalıma düşürebilir bir gün sizi
bir çiçeğin defter arasında unutulmuşluğu

(Karşı 59, Mart 1992)

Nihat Ziyalan

Nihat Ziyalan (1936) Avustralya'da. Şiirleri, sanat edebiyat olaylarıyla ilgili yazılarıyla dergilerde göründü.

TAHTA KÖPRÜ

altımdan geçen suyun nabzı
güm güm
pasa akmış
kaburgamı tutan çiviler
çözülüyor balığa
yüzgeç sesi
akmıyor gümüşiye

imantahtamı kemiren kurtçuklar
sesini düşürür suya
tellal olmuş korkum
bağırır
göçmekte nöbetine dikkat

tozuttukça üstümden geçenler
boşböğrüm güm güm
ağzı sıkı su
boşboğaz olmuş
göçmekte köprüye dikkat

(Adam Sanat 85, Aralık 1992)

Metin Altıok

Metin Altıok (1940) "Sone"leri ve "Hesap İşİ Şiirler"iyle göründü dergilerde. *Alaturka Şiirler* adlı bir kitabı yayımlandı.

BÜYÜK SAAT

Duvar da bir büyük saat,
Ki yaşama ayarlı.
Turgut ağabey bana hep
Yaşamdan söz açardı;

Engin olmalı derdi yaşam,
Yaşam engin olmalı.

Duvarda bir büyük saat,
Ki sevdaya ayarlı.
Turgut ağabey bana hep
Sevdadan söz açardı;
Derin olmalı derdi seveda,
Seveda derin olmalı.

Duvarda bir büyük saat,
Ki şiire ayarlı.
Turgut ağabey bana hep
Şiirden söz açardı;
Kalın olmalı derdi şiir,
Şiir kalın olmalı.

Yel üfürdü, su götürdü;
Düne döndü gelen gün
Coşkusuyla, acısıyla
Geçmiş sessizce gömüldü.
Öldü Turgut ağabey
Ve kamyon kumunu döktü.

(Varlık 1021, Ekim 1992)

SONE

Birden bire olur, beklenmedik zamanda;
İçinde belirsiz bir şey sezersin.
Yüreğinin yankılanan tınısında,
Bir şeydir de ne olduğunu bilmezsin.
Ne hüzündür, ne kederdir, ne acı;
Yalnızca kendisidir, kendine benzer.
Şöyle bir yoklamaktır sanki amacı,
Karıştırıp aklını geldiği gibi gider.
Ama ben inatla tetik durup bekledim:
Biraz daha bildim ki her seferinde,
İçimde bir taraz gibi sezinlediğim,
Hiçlikti özümün duygusal çeperinde.
İşte ben yıllar yılı yarı ölü yarı diri;
O hiçliğe yazdım bunca ketum şiiri.

(Promete 6, Kasım 1992)

Yüksel Pazarkaya

Yüksel Pazarkaya (1940)'nın yıl içinde *Sen Dolayları/Sevgi Dolayları /Umut Dolayları* adlı şiir kitabı çıktı.

KIZ VE KİTAP

Behçet Necatigil'in sevgili anısına, 1992

İstanbul'un en çok kuşlarını seviyorum.
Kitap fuarından çıkıyor kız,
kasım güneşini çoktan silmiş akşam,
inmiş Haliç'in üstüne.
Havuzun kenarında bir güvercin geziniyor
ve kitap fuarından çıkan kız
bir tek güvercini görüp İstanbul'un
artık olmayan kuşlarını seviyor.

Kitaplardan aydınlık gözlerinin içi
ve tarih uzamında düşlemi geniş.
O aydınlık genişliğe sığıyor
İstanbul'un beton bilmeyen alanları
çınarları ve akasyaları ve at kestaneleri
sandallı sefalı çayları dereleri ıslıl ıslıl
korularla kaplı tepeleri
bağ bahçe çıkırlıklı bostanları
ve İstanbul'un kuşları üç yüz tür, beş yüz tür.

Beton binadan çıkıyor kucağı kitap dolu
önünde bir tembel güvercin yürüyor
ve kız İstanbul'un en çok kuşlarını seviyor
artık olmayan kuşlarını.

(Varlık 1023, Aralık 1992)

Süreyya Berfe

Süreyya Berfe (1943)'nin yayımlanmamış kitap dalında 1992 Cemal Süreya Şiir Ödülünü kazan *Şiir Çalışmaları* yıl içinde yayımlandı.

OLMAZ

Dikkatle bakıyorum fırtınaya.
Kafamdaki fırtınaya yetişebilecek mi?

Güvercinleri tedirgin etti
sustular.
İnsanlar
silâhları, askerleri, tutsakları
seyrediyor.

Fırtınam hızlanıyor.
Yağmur başladı.
Gazeteler çıktı.
Televizyonlar açıldı.
Fırtınam rüzgâra döndü.
Dindi.

Fırtınam?

SON İLK

Ümit'e, Ümit'e...

Ey son akşam yemeği!
İlk akşam yemeği gibi
hatırlanan ol, e mi?

Nasıl yani mi?
Bilmem, nasılsa öyle.
Ne fazla ne eksik.
Tam öyle.

KISA SÜREN BİR DÜŞ

Görüyorsun

Kaşıkadasi süper özel bir mâlikâne olacakmış.

Sabah hayal kuruyorsun akşama bitiyor.

Gözlüğümdeki deniz köpüğü zerreciklerini siliyorum.

Alnımdaki is lekesini sen siliyorsun, içim titriyor.

Rüzgâr bizi bir kuytuya atıyor.

Hızla kırılıyor hayal.

Kaşıkadasi ve özlemler yerinde.

Ne söylenebilir insan ilişkileri üzerine?

Görüyorsun

iskelenin köşesindeki saksıya kimse su vermiyor

ama uçuşuyor çiçekleri sevinçten. Neden

çocuk merakla bakıyor denize?

Dünyanın bütün şiirlerini okusan, okusam n'olur

ne söylenebilir hayat üzerine?

Görüyorsun

ağzından tükürükler saçan dünyalı teknesini değiştirecekmiş.

Olmayacak bir yere sığınıyoruz gelip bizi buluyor.

Yol üstündeki küçük kiliseyi gösterebiliyorum ben.

Önümüzdeki ıssız yokuşu sen gösteriyorsun.

Boş ev bekliyor.

Hızla kırılıyor hayal.

Kaşıkadasi ve hünnep yerinde

ne söylenebilir doğa üzerine?

Görüyorsun

kahkahalar içindcki Giritli yaşlı kadını kimse farketmiyor.

Hızla geçiyor Adalar, hızla kırılıyor hayal

ulaşamıyor insan yayılan sessizliğe.

Ay da yok bu akşam, başım dönüyor

ne söylenebilir yarı karanlıkta el sallayan gölge üzerine ?

(Şiir Çalışmaları'ndan, 1992)

Sennur Sezer

Sennur Sezer (1943) dergilerde eski şiirini sürdürdü.

DÜŞLER VE KANATLAR

Bir yanardağ ağzı belki
Belki cehennem
Serçeciklere ne çok benzeyen
Binlerce kuştan bir bulut
Aynı anda doğup
Ateş bir yumurtadan
Çırpınarak aynı anda
Boğuluyorlar buharda

Gözyaşları gibi tüyleri
Islak
Bundan mı yükseltemiyor onları
Kanatları
Yoksa hiç
Hiç kanatları olmadı mı

Bir yanardağ ağzı
Ve ateş bir yumurtayı çatlatan
Kuşlar

Bırakın
Uçsunlar

(*Milliyet Sanat* 293, Ağustos 1992)

Refik Durbaş

Refik Durbaş (1944) yıl içinde fazla etkin değildi. Yeni kitabı *Menzil*'i yayımladı.

HEM DE

Bir fotoğraf makinesiyim
kendim sildim hem de kendimle

bütün anlardan ve anılardan künyemi
tarihi olmadı geçmişimin
hem de geleceğimin

Bir fotoğraf makinesi: Ne buyurdunuz?
herkesin "reklam" ı kendine elbet
hem de günün kapısı önünde
nice yaşanmış anların ve anıların
bir fotoğraf: tozu hâlâ durur objektifimde
nice anıların ve sevinçlerin
yalnızlık hem de hüznlerin

Bekliyorum günün kapısı önünde
objektifte geçmişim hem de geleceğim

UYKU

Başka bir dağ, başka bir yağmur kokusu
başka bir sevdada nice durur suretim

Günlerden uçmuş çocukluğumun uykusu

RÜZİGÂR

Güneşli bir sabahı İstanbul'un.
– Bir kez de sen inan bu yalana
Gökyüzü kendi renginde, bulutlar
– Sordun da söylemedim mi sevdiğimi?
Ahşap evlerin yosun tutmuş kiremitleri
üzerinden Süleymaniye Camisinin alnı parlıyor.
Hemen yanı başında Beyazıt Kulesi...
– "İzle Kazan" bir aşka say beni
ama o zaman daha gökdelenler,
beş yıldızlı oteller yok İstanbul'da.
Galata Köprüsü: Yirmi dört saat yayında
yelkovan kuşları: Kaç şair yazdı şiirini *
gençliğim: Denize iner şimdi sokaktan

Denize inerim, objektifimde
gözleri su renginde bir İstanbul

– Şimdi nereden çıktı bu rüzigâr?

(*) Elbet Orhan Veli dışında.

(*Milliyet Sanat* 294, 15 Ağustos 1992)

İsmet Özel

İsmet Özel (1944) Dergâh'ta yayımlanan ve hayal kırıklığı yaratan tek şiirinde bir yol ağzında görünüyordu.

MEVSİMLERİN İNSANA YAPTIĞI FENALIKLAR

Mevsimlerin bizim âşıklarımız olduklarını bilmezdim
Bizi duysunlar için doluyorlarmış meğer etrafımıza
Koynumuzdan her geçişinde kendine yol edermiş bir mevsim
Ve gelirmiş sargımız kalkıverince uyanık çağrımıza

Ruhu saran zevklerden sözaçtı da nice yıldır nice insan
Kimseler anlatmadı sargıların kaldırıldığı zamanı
Söylenmedi çıplak kaldı mı ruh neydi hemen rengi koyultan
Neydi öperken akıtır öpülürken pıhtı kılardı kanı

Özlenen bir pişmanlık diye tarif ederler aşkı sorarsak
Ve her sevilen nobran biraz her mevsim severken birer zorba
Çözülür tirşeleşir çatık ten sonra tekrar toparlanacak
Farkederiz üstümüzde bir çentik hangi mevsimden acaba

Bir yemini hatırlatsın diyedir belki de yazdansa bu iz
Uzayan gün biktırıcı setreylemeyen karanlık müzevir
İnsan olmaktan kalan elemin zamkı gibi belli belirsiz
Depreşen o ilk yeminden başka yazın herşey alelâdedir

Herşey bir soruyu katederkenki hayatımız kadar ürkek
Taze şarap herbirimiz son korkusuna garkolmaya teşne
Köhneleşmekten kaçarken güç ararız kahverengi ve erkek
Böyle kalır bir güz lekesi yükü artan göklerden kinâye

Yani hata önceye ait önce öbür yüz öpülecekti
Öbür gölden içecektik kaplamasaydı çabuk sineyi kış

Üşüdük terkedilmekten utandık ruh kendini içe çekti
Aldırdık aldanmak için çentik dedik oysa sadece yanlış

Koyverin matemi tasvire çengiyle köçek çullanadursun
Her yanlış yeşeren dal fışkıran otla kapatsak da n'olur
Ağlayış buldu eşin neydi adı ko bahar coşkusu olsun
Yüze vurmaz artık elem yapışır âdeme göğsünde solur

kitâbe

Bende mevsim denilen üftâdelerin yardığı yer apaçık
Esebilsin sevgililer diyerek cân içre dünden hazırım
Korkarım kalmazsa sevişmekten bir yangılı yer ya da sıyrık
Ömrüm fenalıklara kayıp ağulanmazsa ben ne yaparım
(*Dergâh 23, Ocak 1992*)

Özkan Mert

Özkan Mert (1944)'in yıl içinde bir şiir yarışmasında Jüri Özel Ödülünü alan "Mozart ve Akdeniz" adlı dosyası yayımlandı.

MOZART ve AKDENİZ

1.
Mozart ve bir Akdeniz imgesi cebimde
Geçip / gidiyorum mor bir sürgünden
Kiracıyım dağlara ve yağmurlara

Acılar, ölümler ve okyanuslarla ölçüyorum hayatımı
Beni açıklayan sevişken günler yok oldu
Şanlı bir erotizmle yıkıyorum yaralarımı Atlantik'te

Rüzgâra uzattığın memelerini öpüyorum
Dünyanın en güzel ağzı olan ağzını öpüyorum
Çünkü gül kokularına ve aşka tutsaklıyım

2.

Bir kontrabasin içinde oturuyorum sanki
 Gelincik tarlalarıyla yırtılıyor cesedim
 Tüm fotoğraflarımdan yağmur ve hüznün yağıyor

Sarı tramvaylarla taşınan bir hüznün benimki
 Amasya elması tadında fitili. Bu yüzden olsa gerek :
 Hep üzgün bir melodidir benim yüzüm

3.

Ne güzel tükettiniz pırlanta gibi gençleri hücrelerde
 Öldük, sürgün olduk. Ama teslim olmadık hiç:
 Çünkü kelebek kanadından ince dudağımızdaki sigara

Yeni bir çağ doğuyor acının başaklarından
 Haydi! Çıkar geometri defterlerini, renkli kalemelerini, dağlarını
 Yeni bir Gökyüzü gereceğiz üzerine

4.

Yıldızların nefes alışını duyuyor musun?
 Senin de bir yıldızın var, küçük bir Gökyüzün...
 İki sokak arasına sıkışıp kalmış

Kırmızı şarap rengine bir dolunay
 Beyaz gömleğinin yakaları arasında sallanıp / durmakta
 Tut, onu! Ellerin güvercinlensin

Mozart ve bir Akdeniz imgesi cebimde
 Nereye gitsem sürgünüm
 Yağmur ve hüznün yağıyor tüm fotoğraflarımdan

Sürgünlerin ise tanrıları yoktur.

(Gösteri 134, Ocak 1992)

Nihat Behram

Nihat Behram (1946) bir tek şiirle göründü bu yıl.

GÜZELLEMELER SÜMBÜL KOKULU ODASI GÖLE BAKAN KIZ

Tanyerinin şavkında
tayanmış, kuzulanmış bir düştü...

Sümbül kokulu bir düştü...
Avcumda ipek tenli bileği, öylece baygın,
nabzını dinliyordum...
Issız bir geceydi,
hiç konuşulmadan
sadece bakılmış...
Yüreği
çakıl çakıl kıvılcım,
tutuşmuş yanıyordum...
Acılanmış yıllarda durulanmış sözlerden
nefes nefese koşarak getirilmiş şiirler gibi zaman
esip geçiyordu ömründen...

Duvarları alev rengi tuğladan
örülmüş bir fabrikanır:
saçaklarında yuvalanmış
güvercin bakışlı bir düştü...
Güftesi unutulmuş şarkılar söyler gibi
usul usul çiseleyen bulutlar sarmıştı göğü...
Yaralı anılara can sunan arzularla
nabzını dinliyordum...
Yitikler arasında
tetikler arasında
.aranıp bulmuş, dokunup duymuştu beni...

Gülüşlerde tütsülenmiş gamzeleri kekremsi
kelebeksi bir düştü...
Saçlarında kıvrır kıvrır ırmakların tınısı,
kirpiklerin kapanında ela başlı iki ceylan yavrusu;
telaşın ve dalgınlığın sırdaşı,
merakın ve yorgunluğun oynaşı bir düştü...

Hem dargın, hem barışık; tadına ulaşılmaz nazların
kıyıları anıştıran sazların arasında gülümsüyordu...
Sevinçlerde arar gibi hüznlerde yitirdiğim izimi
– bir yanımdedirgin, bir yanımdı çılgın
avcumda ipek tenli bileği, öylece baygın –
nabzını dinliyordum...

Sislerden tüllerine sarınmış
kuşların sümbül kokulu uykusuna sinmişti göl...
Yazık ki, kuşlardan önce uyanıyordu şehir...

Bir düştü; tadı, bulunduğu an çaldırılmış.

(Gösteri 140, Temmuz 1992)

Hidayet Karakuş

Hidayet Karakuş (1946) son yıllarda şiirde yavaş fakat sağlıklı bir ilerleme gösterdi.

ESKİ TANIŞ

şiirini doldurur yolcu
akşamdan heybesine
zamanın aynasına gizlenir
kendi yüzünden soyunarak
romanını kalbine sıkıştırır

aşkı ateşler – eskilerden kalma
gömleğini cep saatini bırakır
göğsüne uzak geleceklerin
mavisini sürer
bırakır kapının ardına gizlice
bırakır kendisini

kapıyı çekerken uyanır
yeni sesiyle bir şarkı
bakar ne kendisi kendi
ne şarkısı şarkı
ilk durakta alır voltasını

dönüp bakar ansızın cinayetlerine
bir tarih şeridine işaretlenmiş
bir sonbaharın ortasına yatmış
uzaktan tanış
boylu boyunca bir adam
çıkarır heybesinden iki dize
savurur yarına doğru
tren kalkar sözcükler bahara düşer
pencerede görünür birden yolcu
omzunda bir büyük şiir
içinde uzak bir türkmen gecesi

türküsunü yeniler adam
kendisine bir anlam katsın diye

(*Gösteri 141, Ağustos 1992*)

Ahmet Özer

Ahmet Özer (1946) şiirleri ve yazılarıyla dergilerde sık görüldü.

SESİNLE

yüzünün bir yanındayım
aydınlık bir gün suyunu veriyor saçlarına
adını durmadan dokuyorum adımla
her dalda çiçek açan bizlerdik
tanık olmuştuk ölümlere ve hayata.

şimdi yıllar geçse de üzerinden
sevmeyi unutmamış alnımızla
yürüyoruz gömleğimizi şişiren rüzgârla
ağlamayı ve gülmeyi taşıyan anılarla.

yüzünün bir yanındayım
ipek bir ses yayılıyor ağzından bulutlara
aşk varsa ve yürüyorsa damarlarıma
başlıyor birdenbire bir sorgulama:
kimler göğsümüzde yakıyor ateşini sevdanın
ayrılıkları kim başlatıyor şafakla.

(*Karşı 66, Ekim 1992*)

Ahmet Telli

Ahmet Telli (1946) şiirini değiştirme çabası içinde göründü.

GELDİM İŞTE

Sülfür inceldi ve en yorgun yerinden kırıldı ayna
Tenhaydı düşlerim, geceydi, çıkıp geldim işte
Su ve ateş bir de gülünç yalnızlığım var sana
Getirebildiğim, kokularını yitirmişti çünkü güller

Suyu dinle ateşini yak özledim demek bu

Parasız yatılı hüznlerden ne kalır geriye
Biraz Tamil biraz Türküz ayıptır söylemesi
İntiharsa günahdır külliye yasak bilirsin
Pısırsık bir ihtilal gibi getirdim sana bunları

Bir de belleğim başıma bela hazin ve komik üstelik
Hatırla eskiyen meydan saatini, çocukluğundur
Tayyare pulları getirdim sana evden kaçışlarımı
İstersen yok say bunları tespah de yapabilirsin

Beni vur saatin altında seni seviyorumdur bu

Şiir yazar bir adamın fotoğrafı var yanımda
Kendini ölümlü sanıyor onu getirdim ganimettir
Büyüdü büyülenerek, taşıyarak kovdu kabilesi onu
Suyun öte yakasında yaşadı, Sisyphos dediler adına

Sülfür inceldi ve en yorgun yerinden kırıldı ayna
Ayna pusluydu bunca yıl nice sır taşımaktan
Kırılmanın sesini duydum ve onu getirdim sana
Unutulmaya geldim işte onarılmaya değil

Kov beni kabilenden ama bekliyorum demek bu

(Varlık 1017, Haziran 1992)

Hüseynin Yurttaş

Hüseynin Yurttaş (1946) da şiirinde değişik biçim ve ses olanaklarını denedi bu yıl. Ceyhun Atuf Kansu 1992 Şiir Ödülünü kazanan *Kod Adı Mansur* adlı kitabı yayımlanmayı bekliyor.

GEZGİN

uzay çığlıklarıyla uyandım, gün solgun
bir galaksiden bir galaksiye ulaştı sesim
toz yağmurlarıyla örtüldüm, karanlık kaldım.
yüzdüm, ölü bir nehri andıran anaç samanyolu'nda
bir melengeç dalına konan telkâri kuştum

ölümsüz ölümlerle tanıştım sınırsız yaşadığım yıldızlarda
meteorlar çarpıp çarpıp deldi yüreğimi
uzak uzak geçen yıldızlarda nedense bir masal yalnızlığı
sanki sırça saraylar şavkıyor derin boşlukta
ve çoğalan tabutlarıyla geçip giden
unutulmuş ve yitik dostlarım benim
sizi bir daha hiç görmeyeceğim

apansız bir çocuk şarkısı başlasın
çocuklar gibi gülen güneşin divanında
sabahın serin soluğuyla söylensin
bir meydana akan coşkulu kalabalıklar gibi
haydi horonuna insanlığın, bu uzay şölenine haydi
gün gönensin

gittim, sonsuzluk oldu ve bitti
bir kanat vuruşuyla aştım bütün uzaklıkları
çakıryıldız gecenin kollarındaydım
öyle coşkumdum ki, "iyi uykular" dileyemedim
siz dünyalı kardeşlerime

uzay çığlıklarıyla uyandım, gün solgun

(Adam Sanat 74, Ocak 1992)

Abmet Ada

Ahmet Ada (1947) yılın en çalışkan şairlerindendi. Çeşitli dergilerde yayımladığı çok sayıda şiirinde toplumsala doğru gecikmiş bir dönüş gösterdi. *Günyenisi Lirikler* ve *Vakit Yok Hüzünlenmeye* adlı iki şiir kitabı yayımladı.

SEMENDER'E GAZEL

Bir gün pırıl pırıl ederim sözcükleri çakıltaşı kalır
Senbeyazdır o alıp yerleştiririm masama anısız kalır

Bir gün şiirler yarım kalır son mektup pullanır
Güzdür çıkar gelir hüzün bir şeyler eksik kalır

Bir gün çıkar giderim yalnızlığımdan çarşılar kalır
Bir çocukluk resmi eskir içimde hüzünler kalır

Bir gün küserim vazgeçerim aşkım bakımsız kalır
Necatigil'in solgun gülüdür o semendere düşer kalır

Ben bir seziş gibi çıkarım odalarda nem kalır
Uzun bir geceye yağan yağmurlar yağmurlar kalır

BİR ŞİİRSEVER KENDİNİ OKUYOR

1
Bir şiirsever duvarın önünde duruyor
Eğilip bakıyorum şiirlerimi okuyor

II
Kirleniyor şiir ve sahici aşklar
Sen yine okul şarkıları koy ceplerime
Gidelim buralardan eskiyor sokaklar

Sevincelik çok şey vardı tükeniyor hepsi
Sen gülümseyince şuracıkta yine
Bir kapı açılıyor yüreğimde, bir kapı selçuki

Metal paralar gibi kirleniyor şehir
Çok derinlerde kalıyor bir çiçek

Bak işte denizi eleştiriyor üç martı
Kirleniyor kanatları

Adresleri değişiyor kuşların göçüyorlar
Sen yine güntazesi güzelliği koy çantama
Göçelim buralardan kuşlar da toplanıyorlar

III

Bir adam şiirler okuyor arkasında duvar yok
Eğilip bakıyorum bu benim suretim

(Kedi 3, Mart 1992)

Gülsele İnal

Gülsele İnal (1947), *Sulara Gömülü Çağrı*; *Lale Sesi*ydiler ve *Yoktular*, *Letoon* ve *Dans Natura*'dan sonra bu yıl *Sif* ve *Gula* adlı kitabını yayımladı. Bir yanıla doğaya, mitolojiye uzanan, varoluş sorunlarını araştıran, bir yanıla ise doğal insani tutkuların peşinde mistisizmde uç veren bağımsız bir şiir yazıyor.

AY'DA DENİZKIZI

Garip isteklerin şeması
kızıl ve ak
uyanır durur göğün sarı püsküllerini
bırakın genişlesin yönler, biz bu taşlıkta
oyalarken güneşi
yüzümüzü nereye çevirelim
nereye uzatsın başını kızıl zambak
çok parlak olanın üzerinden
inceliyor mu ak zambak

Ten bilgisiyle uyanır Doğu

bütün acılar eklemelenir
yapışır kemiğe
kemik ölümle soyulunca
yıkılır iskelet bile
yıldız öze

eklemlenir böylece günüşiği
 lanetin esrarıyla hayat
 çalkalanmaktadır uzakta, pelteleşmiş ağaçlar
 deli ruhlar
 gövdenin suçunu ele geçirir, tek taş adına

sakin güneş ve yaslı esinti
 sardı yas bahçesini, geceyle geleni
 Büyük Göz, gülün sonsuz serüveni
 dillendiriyordu bakışlarıyla
 arzulanıyordum
 ansızın bakışlar altında yanan dev
 kamelye

sarayın yanışı
 kül
 yorgun kollarıyla sarıyor yine
 arzusuz heykele
 ve heykele dönüyor işte her şey
 mumlar ve yaslar
 birleşemiyor nesneler ve
 kayıyorlar
 hayatın kayboluşuyla

o, tuhaflik nesnenin doyumu ipekler içindeyken
 çıplak ayakla yürüdüğümüz
 meridyenleri geçen leopar
 güllerden sedir, parmak uçlarımızdaki
 kan ve safir
 tozun harmanı ve taşsız prens
 eski pırlanta ceketini savurdu yanan otluğa birden
 tüm balkonlar açıldı
 tüm biçimleri silip atmış yüz.....

(Varlık 1013, Şubat 1992)

Hulki Aktunç

Hulki Aktunç (1949) hikâye, roman ve sözlük çalışmalarından sonra son yıllarda şiire bir hayli ısınmış görünüyor. 1989'da *Sır Kâtibi, Isık-la Tarihçe*, 1991'de *Aynalar* kitaplarından sonra bu yıl da *Şarkılar* adlı şiir kitabını çıkardı. "Yok-şairler" üzerine "tezkire"ler yazıyor son olarak.

YİRMİ İKİNCİ ŞARKI

Çiçeğime cansuyudur sesin
Tenime kenarsuyudur sesin
Ve buhar ve buhur ve ter
Irmağıma liman suyudur sesin

Ateş beridir bunu düşünürüm. Ateş beridir de su susar.
Yunus beridir bunu düşünürüm. Ölüm göçü ırağ, ırağ ne kadar.
Mum alevle oyunundan yok olur çıkar. Yunus yüzdüğü suda
anafor düşünmese, anafor oyulur mu düş kadar? Aşk,
ah ışıklar söndürdü Sodom'u, ırağ, ırağ ki ne kadar.

Yüreğimde kandaki sudur sesin
Susarsan yalnız kalırım
Kırmızı kadar

YİRMİ DÖRDÜNCÜ ŞARKI

Yangın kavmindeniz ne giysek alev

(*Adam Sanat 80, Temmuz 1992*)

Sina Akyol

Sina Akyol (1950) '60'ların sonrasında şiir yayımlamaya başlamasına karşın şiire sık sık ara veren, az yazan bir şair. Özellikle *Lokman'la Geçen Şen Günlerim* (1982) ve *Haytalar ve Hatmiler*'deki dil ustalığı, kendine özgü ince humoru ile dikkati çekti. *Su Tadında* adlı bir kitabı daha var (1980).

LİRİKLER

(23)

Akşamın serin köşesine
kısacık iliştiler. (Hünerli
bir sevgiyle kadın, avucunu
öptüğü erkeğin dalgın
yüzüne doğru, incecik
gülümsedi.)

... Derken, kuşları ürküten
telâşla kalktılar, meydan
kendini topluyordu, sana
akşamı anlattım, gördüm
deyip sustun, sevindim.

(27)

Aktığım nehir
nereye taşır beni?

Nerede kalır
incelmiş kumum?

Kıyıya vuran dalga
arınır mı benden?

Öğrenmenin sevinciyle geçiyorum
hayatı.

(32)

Orda güneşli kumsalda, bir medüz
kalıntısı olarak gövdem, erirken...

Sen ölü yengeç, zaman dirilmez
fakat kımıldar, seviş benimle.

(36)

Yalın söz, seninle kumlanır zaman,
savrulur.

(Varlık 1022. Kasım 1992)

Ebubekir Eroğlu

Ebubekir Eroğlu (1950) İslamcı şairler arasında en dikkati çekenlerinden. *Kuşluk Saatleri* (1974), *Kayıpların Şarkısı* (1984) ve *Yirmidört Şiir* adlı üç kitabı var. Şiir üzerine araştırma yazılarıyla ses getirdi bu yıl.

YOL ELÇİSİ

1
denkleri topladığımız gün
yığılıp kaldı önümüzde
ışık saatin onuru
inerek göğsümüzde açan çiçeklerden
inerek mührüne sahip ağzımızdan
ve biz
en çok üstüne titredik gün anladık
ve biz
ne çok korumak zorunda kalmıştık onu

karaya menziller koymuşlar onlara bıraktık
donatılmış büroları kâğıtları metal çekirgeleri
bir bir atlamış olmayı umarak
"peki ne yaparsınız" dedi biri
derin bir merdiven boşluğuna bakarak
"hiçbir şey yapamayız hiçbir şey
yıldızlara bakıp yol bulacak değiliz
göğün haritasını çıkarmak
eskilere has
fal açsak!"

şu tükenmiş yalanı dedim bırak şunu

dört dönüp durmak kimin oyunu
 biz ayağı yere basanlara bıraktık her birini
 ama bir yere yerleştik desek yalan rahatımız yok
 rahatımız yok kendimiz bile inanmayız yerleştik desek
 bizim geçici ikametini yerlileri

24 ŞİİR'den

(Sombahar 12, Temmuz/Ağustos 1992)

A. Hicri İzgören

A. Hicri İzgören (1950) 1980'den beri şiir yazıyor. Politik şiirler yazmasına karşın şiirin hakkını unutmayan bir şair. Son kitabı *Bedeli Ödenmiştir* bu yıl Yazıt Yayınları arasında çıktı.

SUSKUN

Susardın ve kar yağardı

Gözlerinde başlardı gece
 Yarım kalmış kitaplarda biterdi.
 Alnımızda bilenen kör bir bıçaktı zaman
 Kırılmış aynalardı

Susardın, durmadan susardın
 Ve kar yağardı

Ocak ağaran saçlarımdı
 Şubat hayırsız bir evlattı, kaçaktı
 Ve uzaktı yaz bir anaydı
 Mart'ın İzlerini taşıyım bedenimde
 Aynı masalın ikizleri gibiydi günler
 Nisan saçlarımda ıslanırdı hep

Susardın, durmadan susardın
 Ve yağmurlar başlardı

Çok bekletti bizi,
 Hiç vaktinde gelmedi Mayıs
 Haziran Aram'dı ya da öyle biriydi
 Temmuz bir düştü belki

Yaraları sarar gibiydi
Ağustos yıldızlarla basardı gecemizi
Bir gül suçüstü yakalanırdı
Eylül bir çocuğun çığlıklarıydı

Susardın, durmadan susardın
Ve rüzgârlar başlardı

Yolunu yitirmiş bir gezgin gibiydi ekim
Sürgünlere uğurlardık kendimizi
Kalan mı bizdik, giden mi
Bilinmezdi
Kasım rüzgârda bir yapraktı
Ve biraz ıtri
Kendi sesiyle irkilirdi
Aralık günlerin son neferi

Soluksuz bir düş gibi geçse de
Hiçbir mevsim gözlerin kadar
Acımasız kullanmadı neşteri

Susardın ve kar yağardı

(Varlık 1016, Mayıs 1992)

Mehmet Mümtaz Tuzcu

Mehmet Mümtaz Tuzcu (1950) 1970'ten beri şiir yazıyor. İki kitabı var : *Yalan Yazın Yelleri* (1985) ve *Bulvar Resimleri* (1986). Ses, kurgu ve biçim öğelerini önemseyen, alışılmamış imgelerin yedeğinde, sarmallarla gelişen bir şiiri sürdürüyor.

SEN ALTIN YEŞİLİM

Sen altın yeşilim, yeşil altınım
Benim kunt, benim kaba, benim kalın kadınım
Yüreğimin bin bir yüzünü
yüreğine işleyen ince kuyumcu
Ak etinin etime değdiği yerde
Ateşten de eski, parlak ve diri

Koca deliliğini ayaklandırdın kanımın
Sönmez kıvılcımlarını aktı öptüğün yerde

Yağmur ikimiz için kesti azgınlığını
Dilindeki şu balı tatmam için budandı
Güneşin geçsin diye bulutlar aralandı
Gözlerinin yeşil suyu, o sudaki sonsuz şarkı
Yepyeni bir yağmurla yerleşti iliğime
Yağmur azgınlıklarım o yağmurla kırıldı

Saçlarının selinden çözüp sardığın altın
Darmadağın kalbimi bitıştirdi göğsüme
Soluğumdan savrulan alaza bir yön verdi
Düzen geldi, us geldi uslanmaz ocağıma

Kalbini vuran elim özenle bükülüyor
İçyüzünde o sevda kazısını taşıırken
Çılgınca erken uyanıyorum sabah
Boğazımda biriken şiirin görkeminden
Işıkla sağnağının berrak dökülüştünden
Yosunsuz ırmağının sevdalı gülüşünden
Kalbimde kan köpüren sarp sözcükler silindi
Gül renkli bir tanyeri yerleşti dudağıma

(Bîçem 7, Nisan 1992)

Gültekin Emre

Gültekin Emre (1951) 1980'den beri Almanya'da yaşayan bir şair.
Kurşuni Bir Siperde (1980), *Bizsiz Gibi* (1983), *Gece Düşleri* (1985),
Aşk ve Minyatürler (1989) ve *Düş Kuyusu* (1990) adlı şiir kitapları var.

YA SABIR

Âşık üç kez bağışlar şeytana uymayı
Ortada kalanın canı çıksın sabır merhaba
Seymenler sokağında fotoğraf çektirdin mi
Sayabilir misin yüzünü yıkadığın günleri
Gül laleyi görmeye gittiğinde hangi çiçeği götürür

Sevilen değirmende ağartmadı ya o saçları
Epeyce yara aldı batmaya hazır bir yürek gibi

Camci Nuri'ye taktiriyoruz kirilen camları

Uyandım ki canbaz uyumakta
Aşka üç kez uykusuz kalır sonsuzca
Arada kalanın düşü bitti demek ki gün başlıyor
Seymenler'de hiç türküsüz kalmadım
Sayabilirim sigara içtiğim günleri ve saatleri
Sayılıdır atlıkarıncanın düş gördüğü
Beyaz karanfil kırmızı karanfile oturmaya giderse
Hangi çiçeği yakasına takar

Kapici Kazim'a taktiriyoruz atan sigartaları

(*Sombahar 13, Eylül/Ekim 1992*)

Erdal Alova

Erdal Alova (1952) 1970'lerden beri şiir yazıyor. *En Son Çıkan Şarkılar* (1980) ve *Giz Dökümü* (1989) adlı kitaplarında giderek yoğunlaşan, ustalaşan bir şiir sergiledi. 1992'de çeviri şiirlerle ve şiir yorumlarıyla uğraştı daha çok.

KARAVULLAR

Onlar gelirler
Sirenler
Sarı zarflarla

Geçtikleri yerde
Söner sevinç
Kumun çektiği
Deniz gibi

Gelirler
Hastane rengine
boyayıp okulları
Onlar

Dağların adını değıştirirler

Her şeyi budarlar
Denizi bile

Ceketlerini çıkarsalar
İki uçurum boşanır
Omuzlarından
Onlar gelirler
Şifreler
Altın saatlerle

Hohlarken mührünü bir karadul.

(Adam Sanat 75, Şubat 1992)

Enis Batur

Enis Batur (1952) kuşağının hiç kuşkusuz en önemli şairi. Geniş kültürü, çalışkanlığıyla Türk ve dünya şiirinden aldığı esini sağlıklı bir bireşimle özgün bir şiir diline ulaştırdı. Deneme ve eleştiri dallarında da yankılar uyandıran kitaplar yayımlıyor. Bu yılın bence en önemli kitabı olan *Perişey*’le şiir kitaplarının sayısı on üçü buldu.

SICAK KAN

Sizin için kalktım geldim
ve her tarafınızdan ayrı bir koku topladım.
Göğsünüzden inat,
boynunuzdan uzun sonsuz bir damar,
açılmış çiçeğinizden hercai polen.
her tarafınıza ayrı bir koku bıraktım,
genzinizde bukağı, bileğinizde
en derin kuyuya atsanız
sesi silinmeyecek huzursuz zaman,
dibimden ilk bulunduğu günkü kadar gür ateş,
kökümünden nefes, sapımdan
uzun sonsuz bir okun asi ıslığı.
Kokularım kokularınız artık –

bir çingenenin kahkahasında patlayan
ansızın güneş.

Sizin için kalktım, geldim.

Belinize doladığım bu koldan biraz önce
çözdüğüm saatte akrep yelkovana kördüğüm,
içinizde hızla köpüren Dicle'de
fırdöndü bir atım:

Bu keman sizsiniz, bu hoyrat yay ben –
alnınızda birikmiş her taneye yansıyor
yüzümdeki gezgin fırtınanın topladığı iz,
iki göz sizde dimdik iki giz,
çıktığım doruğunu görmediğim merdivenden
iniyorum dibini görmediğim,
korkularım sizin korkularınız artık –
ya şimdi ölmeyeceksem.

Sizin için kalktım birdenbire yerimden,
sizin için konuştu şiirin nicedir
sindiği bu dil, çalıştığı bu soğumuş kas,
kilitlenmiş bu kasık,
bakışıma dadanan bu kırılğan şimşek
sizin için çıktı gecenin simsiyah yüzüne,
sizin için topladığım bulutlar
ve koptuğum sağanak,
ağzımdaki körelmez savaş
ve bu kesik çığlıktaki taşkı,
sizin için bu tutuşmuş fitil,
bu kesif dumanı gözbebeğinize
durmadan gönderen körük,
sizin için
tırnaklarınızı boyayan
sıcak kan.

Sizin için kalktım yerimden,
üstümde koyu kara tren hüznü,
dilimde herkesin unuttuğu
ve gizini sökmek istediği uçarı aruz,
ellerimdi ateşin ucunda kıvranan,
kimsenin durduramadığı soluğumdu
dolaştığı an her yeri hemen kavuran,
taşıdığımız ortak göçmen ruhta

tuzaklarını bir bir açan ve çözen
 gövdeydi – sessiz geceden akan.
 Benim için açıldınız,
 kartal kanatlı pencere.
 Benim için uzun sonsuz saçınızdan
 dolanıp karadüşlerime öldünüz,
 toprakta benim için dirildiniz pupa yelken,
 güldünüz, tıkandınız, kılıcıma kın
 benim için delirdiniz, içiniz deniz.

Sizin için kalktım birdenbire yerimden,
 sizin için geldim ağır ağır. Bu tohum,
 bu karmaşık düzenli terkedilmiş bahçe,
 her yeri ışksız bu yabancı orman sıkışıklığı
 yılları delerek büyümüştü içimde.
 Beklememiştim ki sizin için
 benim için beklemediğiniz dönemeçte:
 Çıkagelmişsiniz, çıktım geldim,
 sönmez artık bu uzun sonsuz yangın,
 kokular ve korkular,
 bir duruş, biriki tokadı andıran kelime,
 bu sokaklar, bu midye gibi
 kendi üstüne kapanan loş şehir
 izlerimizi silmez.

(Gösteri 136, Mart 1992)

Abdülkadir Budak

Abdülkadir Budak (1952) 1970'ten beri şiir dünyasında. Yavaş ama savrulmasız gelişen bir şiiri var. Şiirlerini *Geçti İlk Yaz Denemesi* (1978), *Şimdi Yaz* (1980), *Gömleğim Leyla Desenli* (1981), *Sevda'nın Son Keremi* (1985) adlı kitaplarında topladı.

BİR İPEĞE DOKUNUŞ

Bir şair bir şaire elini uzatır mı
 Böyle sorular sorardım küçükken
 Adı Turgut Uyar'dı tutardı ellerimden
 Çığ düştüğü sıralar sözcüklerime

Beni özetlemek için şu dizeyi yazardı:
Yaramda açan lale

Laleler açardı yaralarımda
Melih Cevdet, Necatigil, daha sonra Hilmi Yavuz
Gül örttüler üstüme yorganım kaydığında

Çay ikram eder miydi bir şair ötekine
Bunu yapardı Edip
Bir otelin balkonunda olması koşuluyla
Mendilimde kan sesleri olurdu
Şiirin kapısında

Altyazısı Ece Ayhan'lı filme
Sinema biletleri Ülkü Tamer'den
Ben yine kırgınım kime gideyim
Evde midir acaba Haydar Ergülen

Bir şair bir şaire elini uzatır hep
Kan sızdığı saatlerde lalelerinden

(*Adam Sanat 77, Nisan 1992*)

Müslim Çelik

Müslim Çelik (1952)'in *Peryavşan* (1988) ve *İhbarlı Gül* adlı iki şiir kitabı var. Şiirde yoğunlaşmanın önemini kavrar ve dağınıklıktan kurtulursa, *Peryavşan* la gösterdiği parlak çıkışı iyi şiirlerle sürdürebilir izlenimi veriyor.

KANATLARI KISIK KUŞ

Usluca boynuma iğiliyorsun
ormanlar depreşiyor kumsalda
Sular ki mırıltısına
öpücüğümüzü ekler nemli

Gülüşi ışık olan sümbül
sonyaz dallarının üflediği
yer gök kavga veriyor
yumuşak davranmamız gerekmez mi birbirimize

Esen yelin tıktıkları canlı
 sevişlerine karıştırdı sözün
 'Ormanların gümbürtüsünü beklemem ki ben'
 demiştin ne diye
 Gelmeden konmadan dalıma daha
 Kısıp kanatlarını kuş, süzüldün

Sevişi yoksa birinin ilkin
 korkulur bakışlarından
 yadırganır ve uçurumlar başlar
 bakışsızlığının mahzeninde

Işıklarla dönenip geliyorsun
 çiğdem çiğdem kanamış yüzün
 Ben senin kırsalını öğrenerek yetiştin
 Yeryüzünün okudum en güzel sevgi tanımını
 göziçlerinde

Bestelenmiş çığlıklar orgunda kalıyorsun yiterek
 Ara tonları sesinin, renkler denli önemli

(Varlık 1013, Şubat 1992)

Metin Cengiz

Metin Cengiz (1953) genellikle az şiir yayımlıyor. Şiirleri kadar şiir üzerine düzyazılarıyla da tanınıyor.

ŞİİRLİK

Yolcu yanıldı sürüyor yol
 artık sabah kokusu pas salkımı.

bıkmıştı cümle kurmaktan, yarasına
 iz düşürmekten günlük resimlerin,
 idamlara cezalı sözcüklerle günlük tutmak
 sürgün sancısına kuşlar salmaktı;
 hançerle kazıymıştı suların kapısına.
 Nasıl da gezinirdi celladı tören havasıyla
 sarsılmış kalabalıkta... oysa hayat busesi
 gibi dururdu ölüm alnında yolcunun
 (pusulasına mızıka çalan... bir kente bırakıp

yüzünü çekip giden). Şiirlikten çıt der
çiçek açardı, ağlayan göğüne ışık.

Hey gidi ateşin de kış çiçeği olduğunu
bilmeden yolunu yürüten yolcu!

(*Varlık* 1015, Nisan 1992)

Erol Çankaya

Erol Çankaya (1953) az yazıyor, az yayımlıyor. Oysa kuşağında adı geçen şairlerdendi başlangıçta. *Cehennem Biziz* (1976) ve *Asıl Adı Gök-yüzü* adlı iki kitapta topladı şiirlerini.

CEHENNEM YARIŞÇISI

Tam gaz uçuyorum saatte 180'le
Beni yakalayamazlar beni yakalayamazlar
Porche dizayn gözlüklerimin gerisinde
İki adet madeni göz bebeği.

Bir rock ilahıym kendine tutkun
Bir cd koyuyorum hemen değiştiriyorum
Dikiz aynasından bakınca çocukluğum
Büyük düşünmüşüm motorum 3000 cc
Bir bir solluyorum önümdekileri.

Gökyüzü pırıl pırıl Volvo mavisii
Saate bakıyorum Rolex'i beş geçiyor
Çimenler boydan boya Benetton yeşili
Bu yıl farklı bir tatil yapmalıyım
O yalı benim olmalı Boğaz'la öpüşen
Çek ya da nakit, döviz ya da kredi kartlarımla
O kadın benim olmalı fiyatı neyse
Büyük düşünmeliyim kendimi aşarcasına
Beni var kılan bir yarış bu
To be or not to be
That is the question.
Tam gaz uçuyorum rüzgârım saatte 220
Beni yakalayamazlar, they can't catch me.

Akşam olmadan kendime ulaşacağım
Yeni bir tv alacağım 140 ekran

cd çoktan out, şimdi in DAT.
Üstelik 1200 watt olmalı kolonların gücü.
İçimdeki çılgılığı bastırmak için.

Durun, biri sokuluyor arkamdan
Hıyar! Tam yetiştiğini sandığı an
Turbolarım devrede, uçuyorum.

Fakat birini geçsem önümde binlercesi
Otomatik simsiyah camların gerisinde
Cıs-çımalarında müzik setimin
Zamanın dışında ve kayboluyorum.

Cesur olmalıyım bir borsa oyuncusu kadar
Büyük düşünmeliyim, beygir gücüm 320
To be or not to be, that is the question.
Çünkü ensemde habire yaklaşan birileri.

Tam gaz uçuyorum rüzgârım 250
Porche dizayn gözlüklerimin gerisinde
İki adet Betacam objektifi
Füsün mu Pınar mı, Maide mi Rita mı?
Ferrari mi Porche mi, Mazda mı Rover mi?
Birden bir Lamborghini fırlıyor sağımdan
Egzos dumanıyla kahroluyorum
Off ne yapsam ne yapsam...
Yeni bir araba mı alsam yoksa mermi gibi?

Belki de anlamaktan korkuyorum
Ne mermi gibi bir araba ne jet
Benim bir mermiye ihtiyacım var aslında
Yeniden var kılmak için kendimi
Başka bir uzayda.

(Adam Sanat 85, Aralık 1992)

Şükrü Erbaş

Şükrü Erbaş (1953) zaman zaman çok güzel şiirleriyle dikkati çeken bir şair. Ama bu onun kimi zaman ortanın altına düşen şiirler yazmasını da önlemiyor. Son kitabı *Kimliksiz Değişim*'de olduğu gibi. *Küçük Acılar* (1984), *Aykırı Yaşamak* (1985) ve *Yolculuk* (1986) adlı üç şiir kitabı daha var.

BİR YUDUM SU

Kimsenin sevinci kimseye birşey demiyor
 Kimseler duymuyor başkasının hüznünü..
 Herkesin kendi rüzgârıyla üşüdüğü bu yerde
 Yalnızlığa çarpa çarpa tarazlandı bedenim
 Yüreğim kırk kilitli hayâl odası..
 Ağzından lokma yediğim çocuk
 Şimdi bir uzun yağmur bulanık caddelerde
 Güneş uzak dünyaların sıcak konuğu
 Şimdi evlerin alnında akşamın perçemi
 Yüzlerde gölgelerin derin oyunu
 Çekiyor perdelerini üstümüze zaman..
 Kirpiklerinin beşiğinde uyuduğum çocuk
 Yanımda olsaydın keşke, düşseydi
 Yüreğimin avucuna gözlerinin ışığı
 Yaz suları gibi iplik iplik
 Akardım, arınırdım, çoğalırdım..
 Daraçık saksılarda bir kök dağ nergizi
 Tıkana tıkana tükeniyorum nicedir
 Gamzelerinin çukurunda boğulduğum çocuk
 Bir yudum su! Ağzının buğulu pınarından..

(*Promete 3, Haziran 1992*)

Tarık Günersel

Tarık Günersel (1953) 1976'dan beri çeşitli dergilerde çok değişik biçim arayışları içinde görüldü. Şiirlerini *Otmopoli'de Akşam* (1982) ve *Planlar Kalıntı Olduğu Zaman* (1983) adlı kitaplarında topladı.

KİMİLTİSİZ

hınzır bir bahar yağmuru
kımiltısız bir ân
damlalar süzülüyor aramızdan

kaçak bir bahar yağmurunu pencereden içeri aldık
bakıştık
bir ân
kımiltısız

sınırsız
damlalar süzüldü aramızdan
dokunabilirdik artık

dokunduk
damlalara
pencere aralığına

dokunduk
bahara
kımiltısızlığa

dokunduk
bir âna
o âna

dokunduk
dokunuşlarımıza

(Adam Sanat 83, Ekim 1992)

Tuğrul Tanyol

Tuğrul Tanyol (1953) şiire ilk başladığı günden beri şiir kadar şiirin sorunları üzerinde de düşünmeyi, yazmayı görev sayan bir tavır sürdürüyor. Son kitabı *Oda Müziği* (1992) adını taşıyor.

KİMSE BİLMİYOR ARTIK

gidelim istiyordunuz (suya bak ter basmış sıcak bir yaz korusu)
aşağıya doğru durgun atlar, sonra daha aşağılara uzanan
göz alabildiğine geniş otlar ve çiçekler arasında
iki bacağını sonsuza dek açan yol
kimse bilmiyor artık nereye gittiğini

ah bir dal olalım istiyordunuz, meyvasız, kırık bir dalı kim ister
yalnızca deli gibi köpüren ırmakta bir o yana bir bu yana
savrulan (hayat mı diyordunuz)
açılmış bacakların ortasında kararsız
kimse bilmiyor artık nereye gittiğini

bir attım ben çok zaman önce, kartalların çığlıkları
vadileri boğarken ve yarı açılmış sandukasında gecenin
bakirelerin gözyaşlarıyla parçalanmış gerdanlık
ne çok yaraşır size, uzun gölgenizin
ve savrulan saçlarınızın içinden geçerken karanlık
gökyüzünü iki yarım küreye biçen kılıncınızla
takım yıldızların arasında ilerleyen
bir attım ben, ikiz güneşlerin parladığı yerlerde
yalnız patikasında samanyolunun
ama...
kimse bilmiyor artık nereye gittiğini

düşman rüzgârın önündeki karanlık
hangi ağaca çarpacak, bilir misiniz
eski bir kalp sızısı gibi
aranıyor, aranıyor, aranıyor
her yolun başında bir bakire onu bekliyor
ama...
kimse bilmiyor artık nereye gittiğini

bir tek o biliyor
 birbirini yansıtan aynalar panayırında
 bütün yolların gittiği tek bir yer vardır
 ama...
 kimse bilmek istemiyor artık nereye gittiğini

(Gösteri 135, Şubat 1992)

Veysel Çolak

Veysel Çolak (1954) 1974'te şiire çok parlak bir giriş yaptıktan sonra altı şiir kitabı yayımladı. Son yıllarda şiirden çok şiirin kuramsal yanı, toplumsalla ilişkisi üzerinde yoğunlaştırıyor çabasını. Şiirindeki bu tıkanıklığı aşabilmesi için, aslolanın şiir olduğunu, ürün olduğunu öğrenmesi gerek.

GİZ VE YARA

1
 Hayat anılardan geçer ve onlar kullanılmaz
 Geçmişe yanlış bir tarihi koyanlar
 İçinizdeki çölde bir vaha arandınız
 Yüreğine borçlu bir insan nasıl yaşar
 İmgesiz, üstelik talan edilmiş bir aşkla.

Giz ve yara, o büyülu alalım
 Anlam olsun diye ağır bir karanfile
 Bedeninizden sürgün, günlere geç kaldınız.

Herkesin yarası yüreği kadar
 Acısı kendine taşkın,
 Gökyüzüne düşüp bir kırgınlığa yolcu olanlar
 Paslı bir düğüm, yıktıkça örülen duvar
 Rengine yalan çiçek...

İlişkilere tuzak o ayrıntılar, kimsenin görmediği
 Çoğalan her uzaklık insanı anlamaya,
 Sıradan bir yaşantı sanılsın diye
 Yüzünüzü kazıyıp kendinizi sildiniz
 Geri çekildiniz kadınların eteklerine,
 Diliniz kırık ve kırgın

yuvarlanarak gelen bir akşamüstü
Gizemin birikimi ve ayna, sırn dökülüğü
Açıklamadı ılıman bir ölüm isteğini.

Bir sığınak olur diye kalkıp kendinizi vurdunuz.

II

Bir bıçak edinip dalıyor kendi içine
Ne zaman savrulan bir sevgilisi olsa
Unuttuğu sözlerle yazıyor aşk mektubunu
Hiç fotoğraf çekilmemiş
Bir de gümüşe bulanıp solmasın diye.

Gittiği yerden hiç dönmeyen yağmurlu bir yolcu
Olarak duruldunuz. Gümüş bozulur artık, bedel ödenir
Bütün heykeller, yıkılır ansızın dev ve iktidar
Pörsümüş bir zamana, ölüme tutuldunuz.

Bütün limanlara dağılan bir kanayan yalnızlık
Baktıkça yer değiştiren ufuk
Göz kırpan yıldız
Yumruğunu ısırarak içine ağlayanlar,
Düşleri yorgun
Öyküsü dağınık nasıl yaşar ve azınlık olarak,
Sonra toprak bir silah sesi ve gecedir karanlık
Mülkiyet ilişkileri bıçağı çevik tutar, sis olur
Batık bir ada ve ürkerek akşamından
Anlam eski ve tamam, yüzünüz evet yüzünüz
Çalınmış, kirletilmiş sevgiye dalgakıran...

Bütün gövdeniz yaraysa göstermek neye yarar.

'91

(Adam Sanat 74, Ocak 1992)

Hüseyin Ferhad

Hüseyin Ferhad (1954) son yıllarda şiirle düzyazı arasında, esinini masallardan, eski metinlerden alan geniş soluklu şiirler yazıyor.

EZO

Ateş olsam ocağında, harlı. Su olsam mataranda, bengi. Kara bir bulut olsam koynunda terinle ağarsam. Hançer olsam kuşağında, sustalı. Tüfek olsam omzunda, çift taraklı. Her daim mevcut olsam aklında seninle yaşlansam.

Akşamdı, eflatun bir akşam.

*Pencereden baktım dışarıya ,
uzak dağlara kar yağıyordu,
patikalara, Ağrı'ya.*

Aras gökyüzü kadar yakınımdaydı, akıyordu.

Kar serpintileriyle sildim yüzünü

ısıttım ellerini avuçlarıma alıp

o zaman farkettim işte fotoğrafına sinmiş o onulmaz hüznü.

Bir puhu ötüyor bataklık tarafında, sesi öyle tanıdık ki. Ovaya yıldızlar sarkıyor meşelerin buz sarkıtlarından. Çakallar pavlıyor puslu vadilerden, sesleri öyle yabanıl ve ürkütücü ki. Şer pusuda seni bekliyor.

Bin desem çıplak ata binemezsin bir sıçramada. İn desem inemezsin yamaçlardan bir koşu. Yekin desem silkinip kalkamazsın mahmur anında. Seni nasıl korumalı a çocuk! İnsaf olmaz insan avcılarında. Aladağlar ağarmadan seni nasıl kaçırmalı!

Bir kamyon bile geçmez zemheri ayında buralardan. Kepeneğini al sırtına, heybeni. Kanyon boyunca yürü, ışıklandırıldı bildir. Candarmalardan uzak dur; karakollardan. Başını dik tut, yüreğini berk. Hayır, beni çıkar aklından!

Matarayı pekmezle doldur, tulumları suyla. İyi, bir çamçak da şarap koy. Sana nereden geldi bu evcimenlik bilmem. Büyümüştün görme-yeli. Nasıl da buğulanıyor gözlerindeki nem. Yüzün tıpkı anneninki-ne benziyor.

(Simya ne demek midir? Hiç. Sabrın ve direncin ilmini topraktan öğrendik, toprağın ilmini sarp yollardan. Bilgelik ne demek midir? Hiç. Biz değiliz benliğini aşktan ve acıdan yalıtın.)

Saçlarını önüme dök, bir kez daha öreyim. Kucakla beni, kollarının yazgımla kenetlendiğini hissedeyim. Bir şeyler söyle, ağzındaki polenleri uçuşurken göreyim. Öp göğüsümdeki yara izinden a çocuk, beni anımsarsın bunaldığında!

(*Yazılı Günler 13, Ocak 1992*)

Leyla Şahin

Leyla Şahin (1954) 1970'lerin sonlarından beri şiir yazıyor. Şiirlerini *Kırlangıç Yıldızı* (1989), *Acı Toplayan İpekli Çardak Kuşu* (1990) adlı kitaplarında topladı.

ABZ

gelirim oraya yağmurlara karışır gelirim
eski bir denizdir adım
yeryüzü oluşmadan önce
yüzbinlerce yıl o dipsularda sallandım

gelirim oraya rüzgârlara karışır gelirim
eski bir fırtınadır adım
usulca aralar kadife perdeleri
odalardan kırlara çıkar, gözlerimde
Çocuk Bilgisi.

gelirim oraya dağlara karışır gelirim
dumanda başımın bir yanı
bir yanı ormanı gezinir
kuzeye hazırlanan bir kuş coşkusuyla
baharı alır gelirim

gelirim yollara karışır gelirim
yol: ilk abcesi her ömrün
A: ayrılık, B: buluşma
K: kavuşma, Z: sınırötesi

yalnızlıktan bir ada alır gelirim

Aşk: en eski iz yüzümde
yaramı alır gelirim.

(Varlık 1020, Eylül 1992)

Oğuzhan Akay

Oğuzhan Akay (1955) 1989'da *CinAyetler* adlı çok başarılı bir kitap yayımladı. Bu kitap belki de haksız yere bir handikap oluşturdu şair için. *CinAyetler*'deki şiirlerin düzeyinde şiirler yayımlıyor.

GİDERKEN

Dudaklarının tuzu hatırama değmemiş
Bana gözyaşı borçlusun, çocukluğum olur musun?

Aşk özürlüler için haber bülteni şimdi
Korkunç güzel, müthiş kaygan bir sabun silüeti
Yardımcı melekleriyle omuzunda sözlerini biriktiren
Gün siyaha boyarken sapı saçlarını gülümseyen
Hayatı bir dikişte içmenin telaşıyla büyüyen isyan
Yitirdiği şiiri gözlerinde taşıyan peri

Huzurun ceza evinden kaçmış göz kapaklarıma
Ağustos çiçekleri solmuş, bir hayal kalmış odamda
Beni bana benzetmek istiyor aynalar
Cesur olsam şehrin kapısına başımdaki tuğla
Kendi güneşin yanında, defteri açık kadın
Ne olursun, teslim olmayalım

Hey gidi koca keyif
Kim sevmedi seni?

İstanbul'dum
Eylül'92

(Adam Sanat 84, Kasım 1992)

OLSA

Eylül'de Bilbao çok güzel
Her ay Bilbao çok uzak
Lunaparkında atlı karıncalar
Hava kararınca tam kararıncalar
Laternacı kadının palyaço kocası
Tahta bacaklarını dinlendiren cambaz
Dönme dolapta travesti çığlıkları
Ah Bilbao, Bilbaolar

Kimliğini yitirmiş adam çok güzel
Her gün bir başkası olmak çok zor
Su birikintilerinden zıplatır
Yağmurda sıırılsıklam ıslatır
Sokağından geçirtir, sigara içirtir
Yves Montand'ı daha çok dinletir
Fellini'nin filminde oynatır
Ah aşk, aşklar

Bütün kadınları sevmek çok güzel
Bir kadını sevmek çok zor

(*Adam Sanat 76, Mart 1992*)

Hüseyin A. Cinozoğlu

Hüseyin Avni Cinozoğlu'nun (1955) şiirleri 1970'lerin sonundan beri görülüyor dergilerde. Şiirlerini sekiz kitapta topladı. Son kitabı 1991'de yayımlanan *Safranbolu'da Tek Deniz Feneri*.

APAÇİLER

Apaçiler geceyi sever
geceyi sever Apaçiler içinde bir Albatros
şiir denktir söylencelere
Apaçiler gece ölür

tam tam lar çalar üç bulut yükselir
iyi şiir tedavülden kaldırılır

şarkı sözleriyle avunur bir şehir
Apaçiler gece ölmemelidir.

gün batımları bir ejderha yutar
gökyüzünün altın arabasını
samanyolundan yıldızlar yakışır
bir Apaçinin tâcına

akıp giden zamanın kadrini
en iyi Apaçiler bilir
bir Apaçi kovboy olur
düelloda Puşkin ölür

(Damar 19, Ekim 1992)

Murathan Mungan

Murathan Mungan (1955) oyun, öykü ve şiir dallarında ünlendi. Genellikle çok yazan ve yayımlayan, bol ödüllü bir şair. Son şiir kitabını bu yıl yayımladı : *Yaz Geçer*.

SEKİZİNCİ ASKI

sedef tuttu adanmış gövde
izi sürülen yüreği sinanmış gecelerden
açılmazlar, açılmazlar, gidemezler kendilerine bile
dedim: dur dedim: kal dedim: gitme
aya baktı, sonra suya, sonra bana
dedi : biliyorsun gidemediklerinden yarım kaldı yedi askı
kara dantel kara tığ işliyor tenime gecede
benim tuttuğum sedef adak örtüm
elendi kum zamanım
hançeremde sızlayan şarkı
hakkını ödemeliyim içimde yaşayan herkese
dedim : ya ben?
dedi: ağrıyı yinele suyu yinele

içinde biri ölüyormuş gibi çekip gitti
kristal bir sessizliğin bütün camları batıyordu sessizliğime
Arkaya saklanmış sözlerdi Makta

Uzağın borçlarını ödedi
imâ edilmiş yolları geçti
yollarda kaldı yatağan!

alışılıyor kalpteki sessizliğe
ağrıyı yinele suyu yinele

9 Kasım 1991
(*Adam Sanat 81, Ağustos 1992*)

Yusuf Alper

Yusuf Alper (1956)'in *Kanayan Şiirler* (1985) ve *Zamanın Kırılan Aynasında* (1989) adlı iki şiir kitabı var. Cemal Süreya'nın "Yerinellik humor'a götürüyor onu" sözleri gerçekleşmedi. Daha çok tek insanın içine kapalı şiirini sürdürüyor son yıllarda.

YANLIŞINI ARIYOR

Emre'ye

Gecelerce ördüğüm bir ölüm sessizliği
Bozuluyor altının pas tutuşuyla
Dört nala sevgilerin onmaz umutsuzluğu
Coşkun su gibi akar bağrıma
Bir soruyla irkilip düşünüyorum
Yurdumun bütün ırmakları nereye
Sonra kanla yazılmış kutsal tarihini

Bir kapı gıcirtısı yarıyor sessizliği
Kedi sesi çarpıyor uzaklardan
Nokta nokta boşluklar dolduruyor geceyi
Yeniden okunuyor dizeler ardısıra
Yusuf sözcüklerle uğraşüyor durmadan
Yanlışını yaşıyor yanlış yaşayanların

(*Kedi 6, Haz/Tem 1992*)

Salih Bolat

Salih Bolat (1956) yayımladığı hemen her kitabı ödüllendirilen bir şair: *Yaşanan* (1983) - Akademi; *Bir Afişin Önünde* (1986) - Yaşar Nabi Nayır; *Karşılaşma* (1992) - Ceyhun Atuf Kansu. *Sınır ve Sonsuz* (1988) adlı bir kitabı daha var.

HÜKÜMSÜZ

hükmüm yok
fazlayım burada
akşamın bir ayrıntısıyım
ya da
bulunmuş bir anahtar
kayıp eşya bürosunda

çıkarsınlar aynaları kentlerden
beni koysunlar
eklenirim bir boşluğa
hükmüm yok
fazlayım burada
geçenlerin takıldığı
bir kapı aralığında

ŞAİR

orada duruyorsun
kuşlarla dolu bir ağaç biçiminde
tuz var alnında deniz koşuyor
ayak izlerinin ardısıra, kumsalda
güneş gizlice ağlıyor
kayalıklarda

orada duruyorsun
karayel tanığındır, lodos
gökyüzü, bulutlar
şu yalnız
albatros

(Promete 3, Haziran 1992)

Haydar Ergülen

Haydar Ergülen (1956) 1980 sonrası şiirin en dikkati çeken adlarından biri. Kendine özgü bir sesi ve dili olan bir şair. Şiirlerini *Karşılığını Bulamamış Sorular* (1981), *Sokak Prensesi* (1990) ve *Sırat Şiirleri* (1991) adlı kitaplarında topladı.

TERZİNEFES

nasipsiz bir terziyim, hatıram تنها
kim üşüse kuşkusu sırtımdaki gömlekten
ırmaklar akar gibi uzayıp her makasa
kesildi kumaşım, yolculuk keten

ustamı ben seçmedim, sınavım yakın
elim dönse dilim dönmez, boş bırakın
başım döndü bu gömleğin rengini
ayrılıktan bağışlayıp ipeğe kavuşturmaya

bu kaçınıcı gömlek rüzgâra tamam
külleri ekim'dir, saçları nisan
diliyle yaralıyor geleceğin hatırasını
sessizliği onarırdım çırağı dursam

sanki yoksulluğa ödünç vermişim aşkı
gömlek, tenler dolaşır: 'giyilmeye hazırım'
rüzgârsız bir terziyim, nasibim تنها
çıplak, canlar dolaşır: 'yenilmeye hazırım'

(Sombahar 10, Mart/Nisan 1992)

ESKİ ORMANLARA MEKTUP

bir mektup göndersen de açıp okumasam
ben hangisiyim; sen demekten başka
sana ulaşamayan zarf efendilerinin,
aç beni, başka pulum yok, başka mektubum yok,
yoksul olduğum söylenecek yoksa sana
annemin bir gül olarak terkettiğinden beri
beni gönderdiğin mektuplar ormanına

şehri karıştırmıyorum, yelkeni var
rüzgârı da karıştırmıyorum, seni yanlış anlarlar
kendimi karıştıyorum, uçmaktan yanayım
ruhunu parmaklarında dolaştıran perinin
tevekkül penceresine konduğu eski ormanlarda

hangi yüzüğünden düştüm bu yolculuğa;
bilseydim, sen gönderseydin, ben o mektuba
yazılacak kadar aransaydım dilinin ormanında
açmazdım yine, yine yüzükler kazanırdın;
bana suluboya bir orman göndereceğini bile bile,

"peri ve eşek" mes'elini yazdığımı bile bile,
ormanlara dair şiirler okumak için
ayrı ve birleşik şehirler kurduğumuzu bile bile,
açmazdım bu sırlara layık olmayan şehri
içinden çıkacak ormana

bana orman gönderme, içinden şehir çıkar;
beni bir mektuba gönder, içinden birine
almamış gibi yaparım, vapura binmem,
yoluna inmem, ormanların sisi çökmeden önce
..... sonra inanırım

mektupların perileri
perilerin ormanları biriktirdiğine
yüzüklerin parmaklarda sessizce eridiğine inanırım,
eski orman tadı sinmiştir
açılmayan mektuba
gönderilse de

(Yaşasın Edebiyat 3, Kasım/Aralık)

Turgay Fişekçi

Turgay Fişekçi (1956) 1970'lerin sonlarından getiriyor şiirlerini. Hayata, somut insanların hallerine değindiği anlatımcı şiirinde inceden inceye bir sızıyı, bir hüznü barındırıyor daha çok. *Karda Işıltılar* (1981), *Kuşkuluyum Yaşadığımdan* (1983) ve *Yitik Bahar* (1989) adlı şiir kitapları var.

GELECEK TARİH

Seni sarıp bir defne yaprağına
Bırakıversem kıyıcığına bir suyun
Salkımsöğütler ve sazlıklar arasından
Sürünerek kimi zaman nilüferlere
Kokun karışacak defne ve arı su kokularına
Ulaşırmıydın artık ayrılmak istemeyeceğin kıyılara

Kıyım o denli insan ki
İnsan çoğaldıkça çoğalıyor

– Güzel ağaçlara benzeyen
Serinletmek, dinginleştirmek isteyen dünyayı
Gölgesinde, dallarında güzellikler korumaya çalışan –
Ama insanların baltaları var, motorlu testereleri, iş makineleri
Ne kadar büyüse de insan-ağaç
Koruduğu güzelliklerle ne kadar çoğalsa
Yaşatmıyor kıyım-insan.

Yeryüzünde hiçbir güzellik kalmadığında
kime kıyacak kıyım-insan?
Kendine.

O zaman çözülecek seni sardığım defne yaprağı
O suyun kıyısında ilk filizi verecek sonsuz güzelliğin
Tıpkı sana benzeyen bir ağaç
Rüzgârda kıvrır kıvrır yaprakların arasından görünüverecek
Gül yaprağı yüzün
Üzerinde yeniden yaratılan dünyanın eldeğmemiş kara odaları olan
gözlerin
Üstünde alnın kadar yüksek ve onurlu bir gök.

(Milliyet Sanat 293, 1 Ağustos 1992)

Hüseyin Haydar

Hüseyin Haydar (1956) *Acı Türkücü* (1981) adlı kitabıyla ünlendi. *Kara Şarkılar* (1983) ve *Yıldız Tutulması* (1987) adlı kitaplarıyla ulaştığı düzeyi sürdüren, kendini yineleyen şiirler yazıyor bugün.

BEKLER YEDİ YERDE

Beni saran büyü çözüldü
Minyatür bahçede boşaldı üstüme göl
Kırıldı mavi camı taş kubbenin
Lotus çiçekleri yağıyor içeri

Elsizdim, dilsizdim, gönülsüzdüm
Bir mucize bilebilirdi kim olduğumu
O yıkım gününü istekle bekledim
Kurtuluş anı olacaktı kavmimin

Bu açık seçik yazılandı, bilinendi
Elbette bunaltıcı dokuya girerdim
Acının büyüğü bir koyağa dönüştüğü bu yerde
İstemediğim her şey içime sızardı

Biraz daha avunma, biraz daha kara hüzün
Kuş tuzağa atılır gibi yara alırdı ruhum
Yalnız ölülerin görebildiği düz karanlıkta
Kuşku yok bu bana hoş gelendi

Şimdi bu kapalı salonda beni bulacaklar
Yok edici bir sessizliğin içinde bulacaklar
Dört büyük melekten biri beni anlayacak

Herkes kendi yaşamını bekliyor erik dalı gibi
Ya beni bekleyen ne, bir bekleyenim mi var

Var elbette; Ölüm, yedi kez, yedi yerde.

Cennet, 1991
(Adam Sanat 80, Temmuz 1992)

Lâle Müldür

Lâle Müldür (1956) 1980'den beri yayımladığı şiirlerini *Uzak Fırtına* (1988) *Voyacı 2* (1990) ve bu yıl çıkardığı *Kuzey Defterleri* adlı kitaplarında topladı.

KUZEY DEFTERLERİ'NDEN

I
 birçok kağanın birden yürüdüğü Kırgız tepeleri
 geceyi adımlayan görkem
 karanlık tanrılar gibi açılan Doğu gökleri
 ilk doğan güneşten de önce
 ilerleyen kaplan
 kalkıp bakıyor size Yaradılış'ın
 bir parçası olarak
 yürüyen karanlık kabileler
 kurulan ve yeniden yıkılan
 onlar ağlıyor olacak insanoğlu kırıldığında
 Tanrı'ya benzemeyen karanlık gölgeler
 yolun ucunda belirdiği zaman
 işte iki yıldan beri bir hayale
 âşık olan ben
 mistik bir sevgiyle mum yakıyorum burada.

II
 ruhu kayarak, kayarak geçen o kişi
 dökülünce Şiraz şarabı gibi
 yakut bir Moğol kılıcının parıldadığı
 yıldız-şahlı geceyarısını anımsar
 ama Libnan ortasında tekbaşına
 oturan sen ne anlarsın bundan?

kalbinden küçük atlarını
 söküp atacağım, küçük şair,
 ellerinin işlerini ellerine anlatacağım.

(Gösteri 144, Kasım 1992)

Süha Tuğtepe

Süha Tuğtepe (1956) de ödüllü bir kitapla başladı: *Yüzler ve Zarflar* - Akademi. 1990'da yayımlanan *Düşler ve Seyrekzamanlar* adlı kitabıyla gür sesli, özgün bir şüire ulaştı.

SÜRGÜN MOZAIK

Son Bizanslılar için

1.

Belki sürülürüm bir gün,
Seferis'in "Destansı Öykü"süne.
Anıların ucunda masum bir rembetiko,
döner durur çizerek bedenini.
Uyduruk bir düşman, evinden kovulan o ihtiyar,
tekmelenmiş bir teneke gibi, dökülür bir yerlerde denize.
Sarılıp dizelerime, cansız yeleklerle,
kim bilir belki bir gün ben de,
boğulurum barbarların elinde.

2.

Taş rengi, tahta rengi,
usta rengi bir Sarkis : Eski bir gümüş,
süsler hayatımı.
Uzak coğrafyalardan gelir şimdi adresi.
Boğaziçi'nde demli bir çayın sesine,
düşürür ölümü bir taş gibi...
Kim bilir belki ben de,
azınlık olurum bir gün,
şu kopasica başımla ülkemde...

3.

Ürkek bir İvo,
Balatlı eski bir pencere,
kanatları ıslak Yidişkuşu,
sığır odama.
Sevmez ne havrayı, ne camiye, ne kiliseyi.

Horlanır da anlayamaz nedenini.
Şeffaf izler bırakan,
ve içine çekilen salyangozlara özenip,
belki çekilirim bir gün ben de,
ucu kuyuya düşen üzgün bir ip gibi...

4.

Dağların ucunda bir Yezidiyim.
Saklanıyorum tırmandıkça bulutlara...
Bir yılanım;
şeytanın pembecik dilinden öptüğü,
ateşin kutsadığı, boncuk gözlü bir suylanı :
Dişsiz, savunmasız, küçücük,
bir düşmanım belki bu vahşilerin gözünde.
Belki de kara iri gözlü süryaniler gibi,
bir gün yonttuğum pırlantalar,
gümüşler altında kalırım.

5.

Kan kırmızı insanlık tarihi;
atalarım, uluslar, tanrılar!
Size inat kesiyorum işte parmağımı,
mozaik bir kardeşliğe.
Asya'nın önünde, Avrupa'nın arkasında,
Dünya'nın ortasında,
uzatıyorum parmağımı,
incecik bir kan yolunu kapatır sandığım,
serin bir rüzgâra...

1986-90
(*Adam Sanat 75, Şubat 1992*)

Adnan Özer

Adnan Özer (1957) '70'lerin sonundan beri yazıyor. Şiirlerini *Ateşli Kaval* (1981), *Çingırağın Ölümü* (1985), *Rüzgâr Durdurma Takvimi* adlı kitaplarında topladı. 1991'de yayımlanan *Zaman Haritası* adlı Cemal Süreya Şiir Ödülünü kazanan kitabıyla tarihe, başka bir düzlemde ye-reyselliğe döndü.

MERMER ADASINA VEDA

Ayrılısam mı kavuşsam mı şaşırdım bu iskelede.
Kararsızlığın ortasında ihbar ediyorum belleğimi.
Tekrar ediyorum insanlığımı habire. Bir anda binip gemilere
uzak denizlerdeki mezarıma gidiyorum. Bir anda
vuruyorum rıhtıma
(Beyazlar giyindim; ipeğin ardında kırmızı patlamış
bir güneş akıyor etlerimden).
Kışın anıları ve bu denizin dalgaları saklı saçlarımın uzayışında.
Söyle bana, yaşatmaya yazgılı mısın bu adayı;
beslemeye beyaz evleri
ve bir beton yengece benzeyen rıhtımı... yitirışlerinle...
Ah, yitiriyorsun beni. Tutamıyorum mermerin güvenliğinde.
Yitiriyorum seni. Kalbim bir ada olmaz mıydı sana?

Gecikmiş zaman akşamı telaşla kaldırıyor sulardan.
Hızlı yunuslardan son bir tören.
Atıyorum kendimi gecenin kaplanma.
Parçalanışımı duyuyorum, bir türlü evcilleştiremediğim sevdam
seriyor etlerimi kayalar üstüne...

Ben bu kıyıda uyuyan kaplanım, üzdük sizi; artık
elveda!

(*Zaman Haritası'ndan*)

Yücelay Sal

Yücelay Sal (1957) 1985'ten bu yana dergilerde seyrek olarak görünen bir şair. Adam Sanat'taki şiirleriyle dikkati çekti. Şiir kitabı yok henüz.

KULAMPARA KOÇAKLAMASI*E.A.Ç. için*

"Büyük büyük ağaçları dikedin" diye üfürülen manzume
Sahiden de kıvrılıp gittiği gibi mi gidiyordu abi
Yalova Hamamı'nın dolambaçlarında on'a geçen oğlanlar
Civan Aliş'in kaşları kadar hoşuna mı geliyordu

Devletin bastığı yerde dehşet ve nefret bıraktığı demler
işittik de düşlerinde ağırlıyormuşsun Gâvur Padişah'ı
ümmetin şu kadarcık yanaşmadığı piyizantür sultana
"Seni nasıl tanımam Mahmut Abi" deyip sarılıyormuşsun

Dağlardan telaş indiren o yalnızlığın var ya abi
Hani çocukların trajik tarafına takılı yalnızlığın
Kuşkusuz oydu işte direngen kılan şahbaz gövdeni
O yüzden ancak topuğundan vurulursa ölebilirdi inadin

Bir lokmaya bin takla atan cemaat vermese de sırtını
Dulkarı sabununa muhtaç kuvveye zafer yaraşır tabi
Perdeli bir kafes ardına düşer Hânende Hânım Sultan
Erik kıskandıran Çorum leblebisi rakı sofrana abi

Gökyüzüne on altı şahin uçuran bir kadim kavim
On beş tanesini nasıl da gözetmeyip düşürmüş abi
Hadi dedemi Yemen uyuttu kollarında helâl hoş olsun
Sence de Kore'de ölen şehit mi abi dönen gazi mi

Gaziantep Kahramanmaraş Şanlıurfa Ohulendiyarbakır
Pamuk Prensese neden Dersim'i güllelerle süsledi
Balıkçı Suphi'nin deniz kızlarına yoldaşlık etmesi
Ne de olsa bir bakışının abi gerçekliğinden mi

Abi ne deseler kimseler yüzüne kir getiremez senin
Erkeklerin yüzünde dünyayı acımasız kılan güzellik

Aslanlara ağır gelen bir keder kadınların gözlerinde
Seni elbet dünyaya her an esrik ve kösnül bastırarak

Beton gibi bir de mahlas yakıştırdılar alnına
Ve seni tarihin en ebrulu çerçevesine fiyonkladılar
"intihar karası fayton"a yetişemedin belki abi ama
Köprü temâsından ibaret ilişkiyi hısımlıktan saydılar

Vallaha da billaha da erken doğmuşsun abi
(*Milliyet Sanat* 294, 15 Ağustos 1992)

Engin Turgut

Engin Turgut (1957) 1980 sonrası şiirleri ve şairlerle konuşmalarıyla hemen bütün genç öncü dergilerde görüldü. İlk kitabını 1987'de çıkardı: *Kışkırtıcı Erguvan*. Bu yıl ikinci kitabı yayımlandı : *Küs*.

KÜS

Sislerde büyüdüm. Islak ve çok kirpikli
çocuğum. Gözleri uyku tutmayan düş tanesi
içimde. Bileklerimde orman dalgınlığı. İçim
gider tatillere çıkan bir harf görsem. Kendi
burcuna yenik düşmüş biriyim. Bir melek kendini
yırtar, şeytan olur.! Özlem ve fırtınanın ağzı
bir karış açık kalmıştır yeni sözlerin
esrikliğinden. Ey turuncu yazgım. Dudaklarım
uçar, çatlar sesim buğulu bir aşkla
sevişememekten....

Uzun saçlı bir hayattan doğdum. Sevgi
tutulmasıydı annem. Elinden geleni yaptı güz.
Göl bir kadın, öksürürdü gök! Uçan gözlerimi
çağırdım. Ah! bırakmıycam peşini yanlışılarımın.
Sen çıkarsın aşkın karnını deşseler. Panik
günlerim benim. Eğri bir çiviyle çakılır mı
öfkeli bir yağmur? Öldürür beni iflah olmaz
siyah! Kendimden başka neyim ki ben. İntihar;
benim yüzümden intihar edebilir diyorsam; Hayat,
ölüm döşeğinde duygusallığımdır. Parmağım alev

aldı gördünüz mü? Terliyor söz, terliyor düş,
mesleğim korku. Siz hiç beklerken uçarak
öldünüz mü?

Denizin teniyle düşüp kalkmışımdır. Yüzümden
kuş sarkar. Gök eriticisi, uçarı pasifik. Uzayı
sevindirir akıllı tadı defnenin. Gücenik bir hayat
benimkisi. Kime durduysa ruhum küstüm otudur.
Susmuyor dil, susmuyor ezgi, günlerim uyku. Siz hiç
bıçak sırtında delirerek sustunuz mu?

Bir defa daha kırıldım gecenin en flu anında.
Dört dörtlük bir imha sundum kendime. Ucundan
tuttuğum kendimi yine ben bıraktım. Sesimin
yabancı fiillere ihtiyacı yok! Bütün suları
yerim. Çok yaşasın bildiklerim. Ah! köpek
günleri unutma provaları yaparken, güzel
günlerimi ısırdılar....

Yağmayan bulut. Elini yalnız bırakan parmak.
Üstünü başını yırtan penguen. Ey sesini içine
yatırdığım belleğim. Bana siyah bir güneş at ve
git artık!

Yüzüm öyle konuşkan bir beyaz ki
Beni gri anlıyorlar.
Yüreğim caddelerde koşan çıkmaz sokak
Beni Engin Turgut sanıyorlar.

(Eski'Z 1, 1992)

Suat Vardal

Suat Vardal (1957) '70' sonlarından bu yana dergilerde şiirleri ve yazılarıyla göründü. İlk kitabı *Biz Gene Yanyana* 1981'de yayımlandı. İkinci kitabı: *Yorulur Ölümlü Gözleri* (1983).

DİLEKLER, YAKARIŞLAR

Bildiğinizi sandıklarımızla düşünüyoruz
Sağlamlıklarını hiç araştırmadan
Hayat da bizi haksız çıkarmıyor

Basitlik can yakıyor

Tesadüfler tanrısına dilekler, yakarışlar
Duvar gibi bir tanrı bu
Sağır ve duyarsız
Aynı zamanda kör

Aşk bitince yoksulluk başlar
Huzurdan çoktan geçtim
Güzellik ve cesaret uzak durma benden

(Adam Sanat 84, Kasım 1992)

Orhan Alkaya

Orhan Alkaya (1958) '80 sonrası şiirin adı en çok duyulan şairlerinden. Şiir sorunları üzerine yazıları ve konuşmalarıyla da dikkati çekti. Şiirlerini *Parçalanmış Divan* (1990) ve *A! Etika* (1991) adlı kitaplarında topladı.

YENİLMİŞLER İÇİN ÜÇÜNCÜ PARÇA

– Mahmut Sezen için –

"biz buraya hiçbir yerden gelmedik"

doğrudur; kuşkusuz bir babadan, sapan camlarından belki

inanmanın ayrık her halinden, ansızın dağılan birşeylerden
 seksen beşlik babaanneden – ki anne'annesini sevenlerin yolu ayırır
 hep – evlerden, güneşi saklı taşlıklardan, kapı aralıklarında dinlenen
 Tatyos Efendi ve Neveser Kökdeş Hanımefendi'den
 hele bir kadından, hele tek bir kadından, tekbir seslerinden
 üç Alilere kıldırılan boynundan senin, astroloji kitaplarından
 kısa pantolonlu Cumhuriyet bayramlarından, tunç imgelerden
 açık alınla gökyüzü avlamalardan da gelmedik

biz buraya gelmedik

"azgın itlerin kovaladığı ruhum" oh! azgın itlerle kovalanan
 düşüncenin sürüklediği dipten, diptekilerden
 dipsiz bir âna bocalayan yolayrımlarından
 yok bir günün ilk sesleriyle sefere çıkan
 yoksul sadakat bekçilerinin hazin seslerinden de gelmedik

"ben onun yanlış anlaşılmasıym" denilmişti bir kez
 belki bütün yanlış anlaşılmalardan, yetersizliğin asolduğu yerden
 Montmartre'a yeldeğirmeni çizenlerden, martyre'lerden: Cemil Meriç
 kolsuz kahramanla soluk soluğa Abdullah Ziya
 Abdullah Djevdet ve Mizancı ve Prens ve Rıza ve'den
 ama hayır! jön değiliz, kese de şangırdatmadık
 tek bir söz, belki hepsi onu söyledik geleli'beri

biz buraya hiçbir yerden geldik

(Eski'Z 1, 1992)

YENİLMİŞLER İÇİN YEDİNCİ PARÇA

Sevgili Nilgün!

kendine kapandıkça her siyah amfora
 içinden ben çıkarım anaforumla
 birim ve birlik nasıl uzak benden
 bir bedenden bir bedene uzanan bütün yollar çıkmaz
 haz bir bedenden bir bedene niçin akmaz
 işte gene kuşkuvarımlayım, haklıyım
 çünkü ben tanrıyım. çünkü ben tanrıyım

zihnimin dokunaklı yerlerindiyim, bir siyam gülü

ölü aşkların kahkahası parmaklarımda
tütsü, ipek ve kedi tüyü
bütün kumarlarınıza oynadığım kendimle başbaşa
bir karar daha veriyorum, birkaç damla siyanür
gür bir akşama asıyorum kendimi, geçerken görün
gökyüzüne en yakın yıldız bile değil, yanınızdayım
çünkü ben tanrıyım... çünkü ben tanrıyım

oysa gene kuşkularımlayım bütün tanımların aralığında
değiştiriyorum hep yerimi bir divandan bir yatağa
size sizi söylüyorum, size bizi
izi silinmiş her seste bir uyum tonu
tozlanmış yüzüm unuttuğunuz her hatıraya
içerdeyim; kapanan bütün kapıların dışında
ay büyüyor işte, ay! burada kalayım
çünkü ben buradayım, çünkü ben buradayım

(Sombahar 13, Eylül/Ekim 1992)

Abmet Erhan

Ahmet Erhan (1958) çok genç yaşta adını duyuran bir şair (1975). *Alacakaranlıktaki Ülke* adlı kitabıyla 1981 Necatigil Şiir Ödülünü kazandı. Son yıllarda şiirinde bir duraklama ve kendini tekrar görülüyor. Son kitabı *Deniz, Unutma Adını* 1992 Yunus Nadi Şiir Ödülüne değer bulundu. 1980'den bugüne 8 şiir kitabı yayımladı.

YAĞMURDA ÖLÜRÜM...

Yağmurda ölürüm, su çeker bedenim
Bir yeraltı ırmağı olur gömülünce
Ben bu dünyada bir tek *hayat*'ı sevdim
Karşılıksız aşkların lumpenliğince

Yağmurda öleyim, su çeksin bedenim
Sokağın ortasında serseri bir ağaç gibi
Anlasan sen anlardın kalbim
Göğün toprağa akıttığı o şehveti

Yağmurda ölürüm, kâğıda yine zam gelir

Ben uzun uzun üşürüm ıslaklığımdan
Su ve kan! Görüp göreceğim budur
Rivayet olunur kim, suyun kanı yıkadığından

Yağmurda öleyim, su çeksin bedenim
Kan! en dayanıklı tüketim malımızdır, onu kimse yıkamaz

Dolar Mark İMKB Altın Hisse Senedi...
Kalbim, kanla yıkananlar bir daha onmaz.

(Deniz , Unutma Adını'dan)

Mehmet Yaşın

Mehmet Yaşın (1958) Lefkoşa doğumlu, Kıbrıs, Türkiye ve İngiltere'de yaşıyor. Şiirleri ve şiir üzerine çalışmalarıyla adını duyurdu. *Sevgi-lim Ölü Asker* adlı kitabıyla 1984 ve 1985'te iki şiir ödülü (Akademi ve A.Kadir) kazandı. *Işık Merdiven* (1986) ve *Pathos* (1990) adlı iki şiir kitabı daha var.

SÖZVERİCİ KOLTUĞU

Kıran-kırılana [1 Kavgayı] kazanmışlardı
Sözverici Koltuğu [-na oturmak] artık haklarıydı
saat tutarak bildireceklerdi
[bir sözü olana] nereye kadar konuşulacağını
[Şöminenin karşısında esneyip-duran
şu sahipsiz köpeği dışarı atın lütfen]
dinleyiciler de uyarılıyor gülüşmesinler diye.

Yüksek [bir] yerdeydi Koltuk
önünde ağır [-başlı] bir masa vardı
üstünde [su dolu] sürahi, yanında bir zil
ile Sözverici'lerin adları [daha başka] -sanları
[Köpek üşütmüş mü ne ha-ha-hapşurdu]
bilinsin hangi derneğe başkanlar, nereye enbaşyazar
ulus ve sanat uğruna 10'ca katlandıkları...

[N'apsınнар] Tedirgintertanecikleri akıtarak
Sözvericilik işine de katlanıyorlar
yetişip boy [boy duyuru] -vermişler gazetelere

çağrı postalamışlar 100'lerce tanınmış-tanımadığa
 [Ama hesapta yoktu bu köpek
 – postu gibi gerneşerek girişe serilmek]
 ki tam ayağ'mı silecekken bir "hırr" duydum.

Başımı çevirmeye kalmadan başka bir toplantı başladı
 [Köpeği ise hâlâ dışarı atamamışlardı]
 (Adam Sanat 85, Aralık 1992)

Nuh Ömer Çetinay

Nuh Ömer Çetinay (1960), 1988'de Akademi Kitabevi Şiir Mansiyon
 Ödülünü alan *Maraş Destanı* adlı dosyasıyla adını duyurdu. İlk Kitabı
Kanrevanmaraş 1990'da yayımlandı. İlginç şiirler yazıyor.

ŞİİRİMDEN AŞAĞISI KASIMPATI

Putları yıktık Pet şişelerde yaşıyoruz artık
 Hangi köşeyi dönsek bir köşe daha çıkıyor
 karşımıza Yeni kararlar almaya Ne çok
 don gömlek almaya aşk umut biraz da
 bu yeni çıkmış almaya yıkılmış bir duvardan
 imzalı küf kokulu tuğla Satalım kararmış
 yağmur yüklü bulutları da yetmemiş almaya
 Tıkındık para İkındık para Sıkıştık* para
 Heeey gözünü kör ettiğim paravana

Putları yıktık bir atımlık barut dilimin
 ucunda unutulmuş bir mamut gülümsemesi
 yanar durur avcumda:

Bir çağa bu ne haydut ne çok?

Tapın ulan paramparça!

*param yetmedi
 üç nokta daha
 koymaya

(Aykırı 4-5, Haziran/Temmuz 1992)

Metin Celâl

Metin Celâl (1961) şiirleriyle olduğu kadar şiir üzerine yazıları ve çıkardığı dergilerle de adını duyuran bir şair. Şiirde, yazılanın şiir olması koşuluyla yaşamı her yönüyle kucaklamaya açık. Yazılarında da aynı tavır egemen: şiire her şeyden önce şiir olarak bakmak. İki şiir kitabı yayımladı: *Adımı Ölüm* (1986) ve *Kendi Kendine Tatmin* (1990).

AIDS'E ŞANS TANIMA

mazbut maceracı mahir'e

işte piyanist yerini aldı
zenci ve tanıdık bir gülümseyişle
"bin cin tonik daha!"
şehrin tepelerinde balyoz sesleri
– *evlerinizi yıkan kimler*
oy verdiklerimiz

oysa yeniydi, new orleans danslarımızda
hissediordum usta terzilerin biçtiği kumaşınızı
kanımın son damlasıydı parfümünüz
ışık sızıyor aramızdan müzayededeyiz
– *akşam kim benimle olacak*
kim basacak bildirileri, kim dağıtacak

biliyorum arkadaşımın aşkınsınız
bu gece bir yanlışlığım sizin için
alkol yaptı yuvamızı
çocukluğumuzun tavan aralarını hatırladık
– *bombalı pankart gibiyiz*
kimseye yâr olmayacak iplerimiz

birazdan bardaklar toplanacak
alman usülü hesaplar gelecek
kredi kartlarınıza uzanacak tenli parmaklar
sığacağız bir taksiye, gece tarifi
diliniz nedense dilimi arayacak
– *basılacağız bir örgüt evinde*
kamera önünde üç günlük sakal hepimizde

ısınacak içimizde bağırarak tutkusu
 bizim olacak şarkılarda sokaklar
 "bir şirden, bir de tuzlama, damardan!"
 sizi benden soracaklar
 – peşmergeler nerede
 dağlarda kim hüküm sürer

unutmayın yarın yine aynı güne başlayacağız
 sabaha prezervatiflerimizden utanacağız,

(Sombahar 10, Mart/Nisan 1992)

Turgay Nar

Turgay Nar (1961) '80 sonrasında adını çabuk duyuran, bol ödüllü bir şair. Bunlar arasında Cahit Sıtkı Tarancı Şiir Ödülünü sayalım (1989) ilk kitabı *Hatıra Foturafı* (1988)'ni *Yüz Yapraklı Ateş* (1991) izledi. Önü açık bir şiir çizgisi sürdürüyor.

BEŞİNCİ AHİT'DEN

D
 Ve Tanrı çılgık çılgığa
 üzerimde dolaşıyordu
 ve beni buldu
 ve ben
 bir avuç toprağın ağzında
 yeniden kayboldum
 görünenle görünmez
 kesiştiği yerde...

E
 Ve Tanrı
 ruhuma bürünen Deccal'ı
 karnında gezdiriyordu
 dirilmek için
 senin cinnetini bekliyorum
 Tanrıyla aramda dolaş
 söz'ün meleği...

F

Ya Rab

beni, bana bakarak doku

ve giyin

Havz-u Kevser bugün söndürüldü

yarınsa Cehennem ateşe atılacak...

(*Varlık 1020, Eylül 1992*)

Yılmaz Odabaşı

Yılmaz Odabaşı (1961) '80'lerin başından beri politikaya öncelik veren bir şiir çizgisi sürdürdü. Buna karşın şiirde ısrarlı. *Siste Kalabalıklar* (1985), *Yurtsuz Şiirler* (1987) adlı kitaplarından sonra bu yıl iki şiir kitabı yayımlandı: *Kül Aşklar* ve *Her Ömür Kendi Gençliğinden Vurulur*.

BAĞIRSAM UÇURUM GİBİDİR SESİM

I

Elimi versem uzaklarda biri var

Uzaklarda biri: bağırsam uçurum gibidir sesim

Hem ben nerede ölsem ölümüne hırçın bir ay dolanır

Uzaklarda yeni yazlara soyunur kentler

Yeni sarhoşlara, sarhoşluklara

Ve yaşanır: haritalara, tostlara,

hava durumlarına göre ve yasalara

/Yasalara göre uzaklarda biri yok

Bağırsam yasa dışıdır sesim/

II

Konuşma: sansür sonra yürüme: ölüm

Yaralı

çarşılar

gibidir sesim

Ellerim, çıplaklığım karalı çarşılar gibi

Uzaklara bütün çiçeklerin adını sayarım

Gelmez
Hedefi sapmıştır bütün kurşunların, çağırışların
Yalnızlık ölmez

Gün
Dinince
Dinmeyince ben
Bağır samuçurum gibidir sesim!

(Kedi 1, Ocak 1992)

Sunay Akın

Sunay Akın (1962) '80'lerin ortasında dergilerde görünmeye başladığı günlerden beri kendine özgü şiiriyle dikkati çekti. Garip'in şiir tavrını '80'lerde, '90'larda çağcılaştırma çabası içinde, bunda başarılı da. 1986 Halil Kocagöz ve 1990 Orhon Murat Anburnu Şiir Ödüllerini kazandı. İki kitabı var: *Makiler* (1989) ve *Antikacılar* (1991).

GALATA KÖPRÜSÜ

Boşuna mıydı köprü üstünde
arayışım Celile Hanımı
oğlu Nâzım Hikmet'in
özgür bırakılmasını istediği
dilekçesinin altına
bir imza atabilmek için

Bileklerini kesiyor
köprü'nün paslı dubalarıyla
annesi gibi faytona
koşulamayacak bir tay
ve doğasından uzak
bir sirk hayvanı gibi
Beyoğlu'nda gezdiriliyor
tramvay

Sokak kedileri Orhan Veli'nin
sizi gidi komünistler sizi
mesken tutmasaydınız

köprü altını
yıkılmazdı bugün
Marx'ın bir heykeli gibi

Ey Haliç
ihtiyar tavşanıyla
mânici mi mâni olacaktı
seyyar prezervatif satıcılarına
haydi rakı kat sularına
ve sen de benim
gibi köprünün
haline iç

Bitti diyeceğim her şey ama
eskisinden daha yüksek olan
beton köprünün üstünde
misinası kısa kalan bir çocuk
neyi bekler durur
oltasının iğnesi denize değmese de?..

(Milliyet Sanat 293, 1 Ağustos 1992)

KÂĞIT GEMİ

Deniz kıyısında
bir martıyla konuşurken görüyormuş
dostlarım beni sürekli
bir kaptanım çünkü
kâğıt gemilerden
emekli

Kılları uzadıkça ellerimin
unuttum kâğıtlardan
nasıl gemi yapıldığını
ki yaşlılığa uzanan
bire iskelede parmaklarım
çözöldü uçlarından
nice kâğıt geminin
palamarı

Çocukluğumun tahta atını
bozarak yaptığım iskeleye

küçük bir kağıt gemi
yanaşır mı dersiniz
kazısam ellerimdeki
bütün kılları!..

(Adam Sanat 74, Mart 1992)

Akgün Akova

Akgün Akova (1962), sözcük oyunlarından argoya uzanan şaşırtıcı, iğneleyici bir dille yazdığı şiirleriyle dikkati çekti. Tarihini, yaşamın bize görünmeyen, öğretilmeyen yanlarıyla meşgul. İki kitabı var: *Sansürttür-me Şair Abüüü* (1991) ve *Pepetye* (1992).

DEDİKEDİ GÖKDELENİ, NUMARA ELLİYEDİ

ey sırtını sabunlatacak kimsesi olanlar
ne kadar şanslısınız
ve kir dediğin öyle kolay çıkıyo'sa
demek
şansın sütüne de su karıştı püüü

evet ben o'yum, o, elliyedi numaradaki o moruk
gaz'telerinizin ilk sayfasında kedilerim ve iskeletim
ben, sizin çökmüş bir köprü sandığınız
merdivenleri çıt-ses inen
çıt-ses çıkan Ali Rıza Bey
gizli defterlerim karıştırılırsa
ışıkla gölgeyi eşitleme çabasıydı yaşamım
bir kuklanın gözlerinde allak bullak ne gördüysem
kapılarınıza taktırdığınız çift kilitlerde
çocuklarınıza isim aradığınız sözlüklerde ne gördüysem
onları gördüm afyonunuz patladığı günler yüzünüzde de
siz dümbeleğin sesine koşarken cambıl cumbul
ben
akıl hastası uzayın
beyni zedeli çocuğu dünyada
çözmeye çalışırdım
eski uygarlıkların dil düğümlerini
Aztekler

Vikinger Göktürkler

özür dilerim kendimi size tanıtmış mıydım
ben
Tarinönçesi Şiir Müdürlüğü'nden emekli
mürekkep babalığı Ali Rıza Bey
inceden hürmetler ederim efendim
futbolun f'sinden anlamasam da
her oyuncunun gol sonrası sevincinden
çıkartabilirdim çocukken kaç oyuncak kırdığ'nı
içme sularının sertlik derecesini söyleyebilirdim
yan hakemlerin
bayrak tutuşlarına bakarak
ve yalnızlığın yalınayak akşamı

doymamış kadınların
memelerinin birbirine vurduğu yerde başları
fallarında kocalarından başka erkekler görmek için
kim bilir daha neler için
üst üste kahveler içerdiler

özellikle belirtmek isterim ki
hiç evlenmedim
hiç kimseyi esir almadım
hiç kimseye esir olmadım
beynimden sonra beni en çok ürperten şey
bir suyun başlangıcı olmuştur
bir havuzun bir ılıcanın bir kadının
ve kente fısıf fısıf yağmurların yağdığı
bodrumlu evlerin yeraltı sularını içtiği günler
gemiler göndermeyi hiç unutmadım karınca yuvalarına
özür dilerim kendimi size tanıtmadım sanırım
ne büyük kabalık
ben
argo sözlüğünüzdeki bakımsız Tarzan
ince halter Ali Rıza Bey
bavulumda yeniçeri kelleleri
satılık tuğralar
yırtık bayraklar
ve sırtlarında gümüş hançerlerle sallanıp duran
yaralı duvarlarla

iskeleti birinci seçtim güzellik yarışmasında

evet, beni kedilerim yedi
sizi de kendileriniz

(Adam Sanat 80, Temmuz 1992)

Hüseyin Alemdar

Hüseyin Alemdar (1962) '80'lerin ortalarından bu yana dergilerde görünen, şiirinde inişleri, çıkışları olmayan bir şair. Akademi Kitabevi Şiir Ödülünü (1985) kazanan *Toplanmış Sevgi Ölüler*i adlı kitabı 1986'da yayımlandı, bunu *Gecede Gülümseme* adlı kitabı izledi (1987).

AŞK ÖLÜM VE GÜZ

Bazen bir esmer uğultu sol yanında
kendine uçan bir kanat sesi bazen
sağ yanında..

Aşk mı,
bıraktığın yerde bir iç kanama
çiy tadı bir üşüme ya da
gülün sesinde..

İKİ UÇURUMUN ÖNÜNDEKİ EN SON KARALTI

Ölüm mü,
ah kanayacak bir yerde o da
düşük kare dondurulmuş bir fotoğraf gibi
kırılarak sessizce
zamanın sesinde..

Güz,
bir kırlangıç ölümü imgesi
yağmurun sesinde!.

1990

(Adam Sanat 78, Mayıs 1992)

Seyhan Erözçelik

Seyhan Erözçelik (1962) '80 sonrası şiirin baştan beri en özgün şairlerinden biri. *Yeis ile Tabanca* (1986), *Hayal Kumpanyası* (1990) ve *Kır Ağı* (1991) adlı şiir kitapları var. Kendine özgü şiir dili ve dünyasıyla dikkati çekiyor.

YEİS

Danimarka. Krallık Sarayı. Kale.
Dolaşıyorum taş merdivenlerde
geceleri, gündüzleri, ruhum oranın
rüzgârlarıyla sarmaş dolaş. Annem
yaşıyor, babam da. Ailedeki herkes
yaşıyor sisli bir dünyada.
Ben dolaşıyorum aralarında
hayalet gibi rüzgârlarımla.
Kısacası taammüden cinayet yok,
hayalet de benim, Hamlet de.

Bu yüzden kimse duyamıyor sesimi,
kimseye duyuramıyorum sesimi.
Ya çevremdeki herkes hayalet,
ya da sadece ben hayaletim.
Çünkü taammüden cinayet yok,
ama yine de dolaşıyormuşum
beynim zonklayarak, uluyarak,
taş merdivenlerinde kalenin.

Tuhaf. Çok tuhaf.

(*Eski'Z* 1, 1992)

AJİTASYON

Ortalıkta bir metafor mu dolaşıyor acaba?
Hayalet Paşa kaybolmuş
sözlerin hiyerarşisinde,
uygun adım hislerle.

Eskiden her şey kolaydı.
Oysa şimdi yağmur yağınca
berraklaşıyor sloganlar.

Bir insanı kazı, altından
ne çıkar? Yumruğun her türlü sıkılığı,
el sıkışma ve sıkılan birisi.

Oysa yumruk açılınca el olur.
Sen hangi çizgidensen,
o çizgi elinde yazılıdır.

Alın, buz gibidir, ölüler soğur.
Buza yazı yazılmaz.
Ordan kan sızar ve kurur.
Karda yürürsen
iz bırakırsın.

Kartopunun içinde
taş vardır.

O taş alını deler
ve böylece insan göçer.

O taşın adı,
göç taşı. Kar erir. Toprağa karışır.

(Sombahar 10, Mart/Nisan 1992)

Ali Asker Barut

Ali Asker Barut (1964) şiirleri '80'lerin ortasından beri Adam Sanat'ta yayımlanıyor. İlk kitabı *Rüzgârla Dolu* (1992) ile Orhon Murat Arıburnu Şiir Ödülünü aldı.

HAYATTAN TERK ÇOCUKLAR

Ece Ayhan'a

Altı on beş vapuruyla
Çıkartma yapan çocuklar Sirkeci'ye
Her sabah biraz daha büyümüş olarak
Ayak basarlar Eminönü iskele alanına.

Çoktan dağılmış bir ilkokul önüne geldiklerinde
 Öfkeli, ama harbi
 Söyledikleri

Hayattan terk çocuklar
 Bir dahaki hayatta gene çocuktur

Erkenden kaldırılan kaç çocuk
 Hayat yazılı tek fişini
 Kalbinin zarfında kirletilmiş bulur

Ve ama fısıldar ona tabiat
 Asla bağırmayacaktır kalbindekini
 Acı sürüyor çocukların diline baba bir devlet.

Vapurun kışına kurşun kalemle yazmışlardır
 Göğün gürlüğüne elbette bir gün salacakları
 Üzgün bir uçurtmanın adını.

(Gösteri 143, Ekim 1992)

küçük İskender

küçük İskender (1964) şiire Adam Sanat'ta başladı, cesur dili, dizginsiz imgeleri ve başkaldırıcı tavrıyla hemen dikkati çekti. Yaşamında ve şiirinde "marjinal" tavra sahip çıktı ve onu sürdürüyor. *Gözlerim Sığmıyor Yüzüme* (1988) ve *Erotika* (1991) adlı iki şiir kitabı var.

O KADAR GÜLDÜ GÜL DE!

kadınım benden kaldı şuaya, bir ölü basil gibi,
 zencefil kokan butlarında bulut dadanmış eşrar
 epriyen salgıları artık benden daha dün
 ve benden daha uzak, adalardık, tadına kaçtık,
 siyah ellerin kimi nereye koyduğu efsanesi
 gözümün tekiyle tutuşturdum delikanlının yüzünü
 yürüdük sonra, çok unutulmuş bir haykırışa doğru
 caddeler sokaklara çocuk muamelesi yaparken
 've istanbul dönüşmemişken henüz
 erkeğim benden kaldı efsuna, bir ölü virüs gibi,

tepemizde kamikaze ışıkları
 yeniden kanadı vücudumun on an bir tarafı
 yeniden kanadı vücudumun kopuk, bensiz ay,
 kenti ezberlemeyi hatırlatan çok şey oldu
 ve ağaç yapan adamın intiharını yazan şair
 ne kadar yaşlanmışsak, o kadar güldü gül de

üstü örtük maceraperest tül den yürüdük
 uykunun memebaşlarında valsli bir veda
 ne düttürürambos şarkıları ne de emelimde
 bir şeytan yumurtası
 gün : plastik bir kafatası
 gibi
 ateş ateş eriyerek geldi içime
 kenti ezberlemeyi hatırlatan çok şey oldu
 ve biz ne kadar sevişmişsek, o kadar güldü gül de

18 Mayıs 1990
 (Adam Sanat 74, Ocak 1992)

SEN İSTESEN GİTMEZSİN
 SEN BUNU BANA YAPMAZSIN

Çölsamuru'ma

serüvenler, aradenizler, arairmaklar, araaşklar
 aksi ispat edilene değin düşürülmüş çocuk
 fısıldanır itham altındaki petrol ve maden
 deliller en çok geceleri arya söyler

her ihtimale karşı kurşun kalemle yazılan
 ayrılık mektupları rüzgâr taşır kedi gelir
 oturur, sen tek kapılı bir araba
 alacak kadar yalnız ve kısarak sessindir dil
 ucunda; hay aksi ortaya
 çıkacak bir hakikat la lay lo cinler
 en çok dansederlerken çarparlar sen
 istesen gitmezsın sen
 bunu bana yapmazsın
 karanlığı aralık bıraksan içeri peri sızar
 sıkı sıkı kapatsan karanlığı
 ben sende mahsur kalırım

sevişirken yüzüne düşen gözyaşım
 eski bir falcının sihirli küresi
 tut onu avucunda ve bana
 oku geleceğimi kopart
 kopart toprağımı artık bu kıtadan!

(Eski'Z 1, 1992)

Nilgün Marmara

Nilgün Marmara (1958-1987) çok genç yitirilen bir yetenek. Sombahar dergisi Eylül/Ekim 1992 tarihli Şiir ve İntihar özel sayısında şiirlerinden örneklerle ve ardından yazılanlara yer verildi. Şiirleri ölümünden sonra *Daktiloya Çekilmiş Şiirler ve Metinler* adı altında toplandı.

CANIM SIKINTI SINIRI

Aydınlıkta köhneliği belirginleşen ve kentte ve konutta hiçbir şey neyse ben oyum. Öylesine bağısız ve yeğniyim ki bu hafifliği şiddetinin bedelini bir gün öderim diye düşünüyorum. Sanki varoluş beni cezalandırmak ister gibi; yoğunluğundan bana düşen payımı benden geri alarak bu yoğunluğa, olur olmadık herkese ve herşeye fazlasıyla katlayarak sunuyor.

Ülkem yok, cinsim yok, soyum yok, ırkım yok; ve bunlara malettirici biricik güç, inancım yok. Hiçlik tanrısının kayrasıyla kutsanmış ben yalnızca buna inanabilirim, ben. Yere göğe zamana denize kayalara ve kuşlara da dokunan aynı tanrı değil mi! Bu kutla tanrının yönetkenliğinde, olmayan ellerimle bir yok-tanrı'yı tutuyor ve ölçüyorum yokluğun ağırlığını. Kefe'lerinden birine onun oylumu pekâlâ sığıyor,diğerine duygular, duyumlar ve düşünceler yığılıyor, işte yetkin eşitlik.... her gün her gece bu eşitliğin bilgisiyle geçiyor. Bir eskiciden satın alınmış bu teraziyi birgün başka bir eskiciye vereceğim,o gün, tozanlarım her bir yana dağılıp toprağın suyun ölüm-süzlüğüne eklenlenecekler ve ben özgürleşeceğim.

Camkırıklarından Elbise'den
 (Sombahar 12, Temmuz/Ağustos 1992)

Kaan İnce

Kaan İnce (1970-1992) de 1992'de kendi isteğiyle yaşamdan ayrılan bir başka kayıp. Şiirleri, Varlık Dergisi Yaşar Nabi Nayır Gençlik Ödülleri'nde "Dikkate Değer" şiirler arasındaydı. Çeşitli dergilerde ardından yayımlanan şiirleri Kaan'ın şiirde gerçek bir yetenek olduğunu gösterecek düzeydeydi. Kitap bırakmadı.

GECE ŞİİRLERİ

1. DEVRİK YÜREK SAVUNMASI

Çiy doladım kasnağına gecenin. Işıksızlığın hep yoksul yalnızlıklara çıkması doğurur o rüzgârı. Giz dizilmiş çardaklar incir kokulu, çiçek hattı gözlerine doğru. Kokunda korku. Kafka; mürekkebin içtiğim mevsimsiz aşk. Ölümün önünde yayılan; çibani yüzümün. Devrik yürek savunması ömrüm. Yaşlı bir adam vurgun yemiş. Kuşlar. Düşler. Kapılma saatleri, basamaklarında ateş yatan zaman merdiveninin dik soluğuna. Ve çekip giden bir ben, aynı denize, irkilen iskeleden.'

2. ISSIZLIK SÜRÜSÜ

Sıcak bir buğu düşürdüler ceplerinden, kışın gelişini gözlerime yıkan gölgeler, ölüme giderken. Sonuna vardım ufuk renginin, gündüz rüyalarımda gördüğüm. Gün sayıyor kör eşgalim. Sönüyor gülüşüm, gülün bağrında ikindi vakti. Zaman çağlıyor, ömrümü biçmeden. Çölde ıssızlık sürüsü gecelerim. Pencereleden akan yollarda usulca büyüyor hüznün. İsyan dumanları. Bir kıyı, boğulduğum. Suçluyum. Talan edilmiş sokaklara yeleler taktım, yenilgilerimi asmak için. Korku saldım düş dudaklarına. Üzgünüm.

3. BUYRUK

Gecenin deniz kanatlarında, bir kuşun sesine dalmış düş topluyorum, gözlerime öpücük. Kendine açan bir ışığı emiyor kalbim. Kara tren, sisler durağında akıntısı

kavuşmanın. Ten, sahili gurbetin. Dalga dalga köpürüyorum
aşka. Buyruk: Tez boynu vurula!

4. HARİTA

Haritası parçalandı ellerimde gecenin, bir yitiriş değil
bu, sınırları tutamadım yerinde, gözlerime doldu sular,
şimdi zaman oynak bir gölge. Nasıl başlasak geri dönmek
için? Hüzünkıran ardında saklanan kalbimle, artık, okyanuslara
açılmak geçmeli içimden. Biliyorum. Ama kavuşmalar ayrılıktır
bazen.

(Promete 6, Kasım 1992)

Osman Hakan A.

Osman Hakan A. en yeni kuşak şairlerden. "Geleneksel şiirimizin
söz sanatlarından" yola çıkan bir şiir yazmaya çalıştığını söylüyor. *Göç
ve Ölüm Şarkıları* ve *Yol Şarkıları* adlı şiir kitapları var.

MAHUR BESTE

"Mazi kalbimde bir yaradır"

Alevli bayraklara benzeyen zaman

Ceviz sandıklara mühürlenmiş gülümseyiş
kül ve tüten dumanların arasından
susmalarla çoğalan kanlı ihtilaller
altın sözlerin yangınıyla solardı, sesler...
billûr kadehlerin çınlayışı gibi
kırılırdı, mazi konaklarının kaderi, hatıramda,
zaten yollar nedir ki? Dayanaksız ağaçlar,
paslı demir, sararmış direk, güneşin karşısında

umlar gibi, büyükannenin henüz yıpranmamış sevgisi,

yetmezdi, susmaların tecrübesi, gece yangınları,

alevli bayraklar, mucizelere benzerdi, yarın,
sağlamdı uzak yolculukların eşyası

yeniden açılırdı, uykunun kırılmayan kapıları
ansızın çekilirdi, yangınlı eğlencelerin örtüsü
erirdi, zarif bir mûsikîde, ruhun uçurumu

eserdi, üzerinde İtrî'nin geniş rüzgârı...

(Gösteri 136, Mart 1992)

Merih Akoğul

Merih Akoğul son dönem şairlerinden. İlk kitabını bu yıl çıkardı
Son Dokunuş.

SAYIKLAMALAR

– *Ah, ne çok zaman*
İlk unutuluştan arda kalan –

İskeletiyle sevişirdi gün
Ve ben en esmer cariyemle;
Ansızın gelip denizleri sorduğunda
Sevişirdim ateşten şiirler çıkıp
Yarattığım iklimlere sefer eylerken

Bu kent, bu kent mimarlarını
Gümüş toynaklı atların
Atlaslarını alırken elimden
İstemedен boğdurduğum şehzadem
Gözlerimin önüne geliyor

Ne zaman ki aşka yandığında mahyalar
Paramparça kaftanımla bakakaldığını
Geceye açan karanfildi yalnızlık;
Yüreğimin varoşlarındaki devşirmeler
Sizi tebdil-i kıyafet ve hep sevdim.

(Son Dokunuş 'tan)

Şavkar Altınel

Şavkar Altınel son yılların dikkati çeken şairlerinden. Londra'da yaşıyor. *Kraliçe Viktorya'nın Düşü* (1991) adlı kitabından sonra bu yıl *Gece Geçilen Şehirler*'i yayımladı.

ÇAM

Paris'in banliyölerinde
 bir ucunda bir gazhane olan,
 yırtık afişlerle dolu
 Arnavut kaldırımını bir sokakta
 sigara içerek gidiyorlardı
 dört genç Arap işçi.
 Manş'ın ortasında bu görüntü
 sürgünde bir şairin
 bir çam ağacına hitaben yazdığı,
 onun da o diyarda bir yabancı
 olduğunu söyleyen dizeyi
 hatırlatıyor hayal meyal bana;
 ama yıllardır iki dilde okunmuş
 onca şeyin doldurduğu aklım
 ne şairin adını, ne de dediğini
 tam olarak çıkarmama
 elvermeyecek kadar karışık

ve o ağaç gerçekten çam mıydı zaten,
 ondan da emin değilim artık.

(Sombahar 11, Mayıs/Haziran 1992)

V. Bahadır Bayrıl

V.Bahadır Bayrıl Şiir Atı'nda görüldü ilk. *Melek Geçti* (1992) adlı ilk kitabıyla Necatigil Şiir Ödülünü kazandı. Her türlü baskıya, saldırıya, sömürüye, öteki sanatların müdahalesine... karşı savaşım verecek, "üretici" okurunu arayan "içrekçi" (batını) eğilimde bir şiiirden yana.

VIOLETTE NOZIERE

Zehra Neveser'e

Geceleri cam ayakkabısıyla uyuyor.
Su burcu bir kadın... Yıkıntılarında
ölü metal ışıltıları saçan jaguarların
dolaştığı şehirde... Danteller, ipekliler,
safir rüyalar içinde... Birden, eşyaya altın
temaslar bahşeden parmakları, alamet
lerin birbirine karıştığı bir kart açıyor
ömrüme... Ve fısıldıyor usulca: "Hiç korkma
benim dokum cam."

Zamanı durduran bir tılsım
hapsediliyoruz böylece...

Sen, ihtimaller prensesi! Asırlarca o zehir
yeşili mermerin içinde cam bir tebessüm
gibi uyuyan sevgili!.. Söylesem, cisimleşir
artık sözler. Oysa biçâre kelimeler, bir kalbe
ne kadar da yakındır?

Kardeş ruh, Violette Noziere! Bilseler,
şairin bir masaldan çaldığı cam ayakkabı,
uyuduğu bu kâğıt – aynadan şimdi bize
neler anlatır?

– Âh bir bilseler!..

(Gösteri 138, Mayıs 1992)

GİRDAP

Camda çıkan güzel yangın
kâğıda indi. Mevsim kızıl
bir tilki, sürtüyor tüylerini
bahçeye dalgınlıkla.

Âh esrarlı ışık oyunları ikindinin!

'Çocuk, çilleri güneş lekesi,
eğilmiş kuyuya bakıyor.
Serin girdabına bakıyor
geçmişin.

Bal rengi saçların kederi
cırpırır nikelaıda. Parmağında
suya bıraktığı alyansın pembe
izi. Kabuk tutmaz ki, mazi açık
bir yara. Anne, eteklerinde kesik
saç yığını, bakar ve ağlar ufka.'

Ne tuhaf, yıllar sonra yine bir ikindi,
işte aralanıyor ağır kuyu kapağı
usulca kâğıtta. Yazık geç anladım,
o müphem saatler boyunca
kuyu da benmişim meğer su da!

(Melek Geçti'den, 1992)

Mazhar Candan

Mazhar Candan daha çok düzyazılarıyla tanınan, son dönem şairle-
rinden. *Varoluşun Külü* adlı bir şiir kitabı var.

GECE

Çocukluktan artakalmış coşkularla
"mi" telinden çalmak seni,
kapıp da kaçırmak yorgun ezgilerden
bezgin yüz çizgilerinden...

Umutlarımın üst "sol" sesiyle sana başlayıp da
 tatlı bemollerle avutmak
 birinci keman olmak yeniden.
 Gel kaçalım sevdiğim, kemanların çığlığa dönüştüğü
 gecenin sınırlarından,
 uçbeylerinden karanlığın, bir kez daha kaçalım...

GECE MÜZİĞİ III

"Önce ben" bin yıllarla böyle çarpmış yürek
 oysa derin bir koğukta yapayalnızdır kişi
 bir damın altında köşesinde bir gecenin
 bu nedenle en üste kor sevgiyi
 hemen bunun ötesidir gökler...

(Sombahar 9, Ocak/Şubat 1992)

Ergül Çetin

GÜN DEDİĞİN DE NEDİR Kİ

burada lüfer çıkarırız diyor ihtiyar balıkçı,
 üç beş balık varsa onlar da çekip giderler yazın.
 kocaman, çorak bir tarlaya döner bu deniz, dudaklarını bile
 kıpırdatmaz olur.
 oturup ağları düzeltiriz şu betona serip
 – cayır cayır yanar öğle saatlerinde –
 evlerden okula bir kuştur çocuklarımız gidip gelirler
 kadınlarımızısa evdir esvaptır, çamaşır, mutfak,
 bir taşın üstüne bırakılan ahtapotun eriyip gitmesi gibi
 güneşte,
 eriyip giderler işte öyle, birkaç günlük ömürlerinde,
 gün dediğin de nedir ki
 uzayıp kısalan gölgeler...
 zar atarız incir ağaçlarının orda,
 vakit geçer,
 uyku tutmaz beni bazan, oturup düşünürüm
 bunları.

1989

(Promete 2, Mayıs 1992)

Cezmi Ersöz

Cezmi Ersöz ilk kitabını bu yıl sonunda yayımladı: *Şehirden Bir Çocuk Sevdim Yine*.

ACIYLA ERİR, YÜZÜNE ÂŞIK ÇOCUK

Ne zaman yüzüne baksam
yalnızlığın o mutlu gerilimi

o öksüz göl hızla derinleşir
biliyorum, acılarım hiç bitmeyecek, bu öyle bir yeşil

Ne zaman gözlerinin içine baksam, biliyorum
ikimizi de aşar, o kapının arkasındaki masal

Bense yüreğimin bu hallerinde, korkar, kalırım
Bir hız trenine bindirilmiş küçük bir çocuk gibi
geçip giden yüzlerine bakar kalırım

Ömrün kısalığı çarpar camlara
Ateş hızla yayılır içerilere

Akşam olur, evler dolar boşalır
acıyla erir, yüzüne âşık çocuk

Ne zaman gözlerinin içine baksam, biliyorum
ikimizi de aşar, o kapının arkasındaki masal

(*Yaşasın Edebiyat* 3, 1992)

Orhan Kâhyaoğlu

Orhan Kâhyaoğlu '80 sonrasında şiiri ve şiir üzerine yazılarıyla dik-kati çeken adlardan biri. Sombahar dergisini çıkarıyor.

'TANRININ KÜÇÜK BELLEĞİ'

bir oyuncak sevgisine dönüyor masalın, bekle
cüce büyüyor, okul sarmaşığındaki bahar
yeni güzün solungacı oluyor sıs, mürekkepten sorular
tarihi masana damlat, lekesini bıraksın

aşk çığırtkanı, akşam güzeli, çifteni
boşalt biten güne, mazi parıldasın
inançlar uyusun, yokluk çoğalsın, aşksız
çiftleşsin akıl bellekle, o yerin kıpırdasın

cennetin kapısında ertelenmiş bir zaman
boyuyor çocuğunu, asırsız geçmişe uzanıp
müze olsun her yapı, kıyıyla kesişen kıyım
masal uyuştursun tenini, usundaki sara boşalsın

gözün hep o kapıda, açıldı açılıyor
küçük ahali! makasa yaklaşıyor çizdiğin yol
o pembe düşlerin aksi değil duyduğun
ay hâli bugünün, esirgenmiş döşek

ovma gözlerini çok, batık ülke yokolmasın
denizin aşkı kurudu, oran tutuşuyor, bitik ânın
ruhun sarmalı kucaklar gözesirini
ülken çıkar meydana, beklenen deprem başlar

arzular sakıncalıdır, ak ılıman, sevgi boş
akıntıya bırak hepsini, dağına korkmadan tırman
rakım içindeki mesafe, kalbinle rahim arası
oy esaretini, menzilerdeki avcı vurulsun

diren bu dönem rûha, bellek paslanmasın
hayata okuyucu ol! aşka kota veriyor buruk döl
masal uykuda, salon loş, durkaç gölgelerin pus'u
uyarsın tenini, yatak kıpırdasın, ısırğan ova

oyala anıları, kolundaki saat dursun, o donuk sızı
göle bırak Oza'yı, amansız çiçeği bulsun
tanrının küçük belleği: o yarık şüphe
bozmasın asaletini, ikilidenklem siperini kursun

kırık oyuncak zamanı şimdi, bâkir arzular kol geziyor
lekeye dönüyor damla, parmakla kesişen dudak
aklında sönmez bir ışık, tarihle atışıp
çıkıyor masaldan dışarı, ölümle koklaşarak

(Sombahar 14, Kasım/Aralık 1992)

SEÇ

kıyı, ayaklar parmaklar üzerinde, gez.
niye yıkım kumların içi, tez
ısırmazın tenleri sarı sarı renkte.

beden usul, gözler terli.
barikat kurulmamış henüz.
nerem kavrulan asıl? çöz

kıyım, hepimize yakın bir dizi
kırılmış cam gecelerden töz.
geç! kurumuş gelincikleri

giydiklerimin hepsi düğmeli.
beslemek gerek belleği, belli.
hepsi sığmaz içimize, seç.

(Yaşasın Edebiyat 3, Kasım/Aralık 1992)

Turgay Kantürk

Turgay Kantürk adını 1991'de Necatigil Şiir Ödülünü kazanan *İlk Gibi Son* adıyla duyurdu.

PARİS 1900 / YÜZLER

1
Bir gömütlüktür şimdi Paris. Ağır. Bungun. Uzun yüzlü
ölülerin dolaştığı.

2
Kötü şaraplar içilen bir kahvede otururdu akşamları.
Mum yüzlü adamlar, gök yüzlü kadınlarla konuşurdu.

3
Bir yüzü anımsatırdı ağaç. Soluk, yeşil bir yüzü.

4
Bahçe kapısının önünde dururdu Madam Pampadour.
Uzamış. Soyut gözleriyle bakardı. Siyah bir şapka
mıydı yalnızlık?

5
Hangi çekmeceyi açsa bir yüzle karşılaşırdu.

6
Bir yüz geçerdi her sabah Chaumiere sokağından.
İnce uzun bir anahtar gibi. *Jeanne Hebuterne. 1919.*

7
Ekşimiş yüzler vardı. Tahta oymalar, ak yonular,
ablak yüzü ölümün. *Çocukluğum. Bir aynada, unutulmuş.
Modigliani!*

(Sombahar 11, Mayıs/Haziran 1992)

Serdar Koçak

Serdar Koçak son dönem şairlerinden. İlk kitabını geçen yıl çıkardı: *Pervazda*.

SARI BİR YAZ

ben-ayna, sarışın koyu bir,
parmağın satır başına bükülüğü
ve gülüşü; solan siyâh satenle
görünür meş'um tenhâ bir yaz,
kapılar kapanır iniş ve beyaz

perdenin kıvrımlarında duran ses
yayılır geçmiş zamana ve oradan
bir parıltı çarpar ben-aynaya,
çardak pörsür ve avuca yıldızlar
düşer, görünmez o görünmez eski kışlar

kaplanın yanında duran ses o:
kimsenin duymadığı komodin hüznü
birikmekteyken gölde zaman aşınır
bir yandan, pencerede zamansız kalan
tül kızı berrak kahkahasında delidir

çünkü berraktır parıltı dönülmez
oradan gidilir tesadüf perisinin
kubbeli uçurumlarına, aynadan dönülmez
sıçrar gönlün yelkenlisi: sarı bir yaz
kapılar kapanır iniş ve beyaz

(Sombahar 11, Mayıs/Haziran 1992)

Kubilay Köseoğlu

Kubilay Köseoğlu da '80'lerin başından beri şiir yazıyor, yayımlıyor. İlk kitabı *Yalnızın Denizi Gece* geçen yıl yayımlandı.

KÜÇÜK BİR ÖLÜMSÜZLÜK GİRİŞİMİ

Sevgilerden: gizlenmiş sevgi bir kaktüs
 Kömürü yüzyıllık suskuların
 Susuz yaşamakla okşanmaya da izin vermeyen
 Çiçeksiz tek çiçek o çünkü kalbinde
 Ölümüne yakın ışığa uzak ölümsüzlüğe küs
 Yeşil dikenli sessizlikler içinde bize
 Güzel bir umutla ölmeyi öğretmekte direnen

Renklerden: mor! değil saklı menekşeleri
 Kelebek ömürlü sevişmelerin
 Ansızın sağanaklarda yüzünü allak bullak eden
 Savrulmuş boyalarla bir dizi hançeri kirpiklerin
 Ve mavi
 Baktığı yerde külden bahçeleri alevlerin
 Ve siyah
 Mavinin gizleyemediği ilkel ruhun ta kendisi!

Ölümlerden: kara zıbınları içinde
 Göğü içmek isterken açık kalmış kocaman gözleri
 Yoksul acılı iki lacivert yıldız gibi
 Uyanmamak arzusuyla düştüğü uykulardan uyanmış
 Damlayan ıslak kumlarıyla güneşe değen saatlerin
 Ölümün ikizi cinlerin kızkardeşi
 Kanatları cehennem bir melek
 Ölüm kokan tek bebeği küçük yerküremizin

(Sombahar 12, Temmuz/Ağustos 1992)

Roni Margulies

Roni Margulies son dönemin dikkati çeken şairlerinden biri. *Her Rind Bilir* (1991)'den sonra 1992'de *Gün Ortasında* adlı kitabı yayımlandı.

POLONYA'YA MEKTUPLAR

28 Mayıs 1925

İrili ufaklı yelkenlilerin arasından
köprüye yanaştığında vapurumuz (puslu,
karanlık bir gündü, başım ağrıyordu biraz)
elele kalakaldık güvertede bir an:
Kubbeler, minareler, kırmızı şapkalı adamlar,
koca bıyıklı dev gibi hamallar,
uçan bir halı inebilirdi her an bulutlardan.

Bugün bir ay oluyor işte geleli.
İlk haftamızı geçirdiğimiz otel
tam aklımızdaki Doğu hayali,
kimler kalmış bilsen: Zog, Mata Hari.
Bir ev bulup taşındık sonra geçen hafta:
Bir zamanlar Liszt yaşamış sağımızda,
sol tarafımız mason mahfeli.

Güvenim tam kocama ama
düşünmeden edemiyor insan,
yeni evliyim, yeni bir şehir, yeni bir hayat.
Kaç yılımız geçecek burada?
Burada mı doğacak çocuklarımız?
Asya'nın eşiğinde, evimden uzak,
neler bekliyor beni? Neler olacak?

2 Haziran 1925

Bizim yolun tepesi Grand rue de Pera.
Görsen, Nevsky Prospekt adeta,
pırıl pırıl, şık ve şaşıalı,
bir aşağı bir yukarı yürüdük birkaç defa.
Daracık bir sokak var bir de, her sabah
bir ihtiyardan limon ve maydanoz alıyorum,

balık ve baharat kokuyor her yanım.

Okul Fransızcamla idare edemiyorum henüz,
fakat küçük kırmızı sözlüğüm var ya,
Rusça-Fransızca, her kapıyı açıyor çok şükür,
öğrenilecek gibi değil Türkçe galiba,
tek kelime kapamadım, okumaksa imkânsız.
İşe gide gele öğrenecek gerçi kocam ama
Rus çokmuş burada, umarım onlarla tanışırız.

Biliyor musun, kan gördüm ilk günümde!
Taksiye binmiş otele gidiyorduk köprüden,
mallarımızı taşıyan hamallar takıldı peşimize,
meğer kendi hamalları varmış otelin,
bıçaklarla giriştiler hepbirden birbirlerine,
kanlar içinde kaldırıma yığıldı bir tanesi...
Tanrım, hep böyle mi acaba bu ülke?

8 Haziran 1925

İyice ısındı havalar, Ağustos sanki,
ve nihayet taşındık yazlık evimize.
Şehrin bir saat dışında bir sqbir sayfiyi yeri,
ahşap evler, yemyeşil büyük bahçeler.
Karşı komşularımız hemen ziyarete geldi,
Palaci'ler, çok çocuklu sevimli bir aile.
Evleri yalı, onlardan girebileceğiz denize.

Kocamın işyerini ziyaret ettim bugün,
yakın İstanbul'a ilk ayak bastığımız yere,
tornalar, motorlar, kocaman bir yazıhane.
Patron Monsieur Burla ile oturduk biraz,
kopkoyu bir kahve ikram etti bana
(küçücük bir fincan, Rus malı, dokunsan kırılacak)
çok sevdim, her sabah içeceğim bundan sonra.

Nasıl da yolunda gidiyor herşey,
Durup düşündüğümde şaşıyorum akşamları.
Bu karmaşık, karman çorman şehirde
kendi küçük düzenimizi kurduk işte.
Fakat bir esrar perdesi hâlâ çevremiz
ve yırtabilirsek bir gün bu perdeyi,

bilmem ki, bakalım neler göreceğiz.

Fanny Margulies 1941 yılında Türk vatandaşı oldu.

İki çocuğu ve dört torunu oldu.

Doksan yaşında ve 63 yıl evlilikten sonra İstanbul'da öldü.

(*Defter 18, Ocak/Haziran 1992*)

Sedat Şanver

Sedat Şanver, 1980'lerin ortalarından beri şiir yazıyor, şiir dergileri çıkarıyor. 1992'de "Haremdeki Kadınlar" şiirleriyle dikkati çekti.

HAREMDEKİ KADINLAR

XI

AVLU

İsyan dağlıdır, susuş buralı.

Bırak, hadım eğlendirirsin sarayı, cüce boyun büksün
bırak düştüğü yerde çürüsün rakkase
açılmasa ne olur ki şu çeyiz sandığı
görücü olmasa kapıda ne eksilir güzellikten
Ölyüm, seni nasıl unutabilir, kimse
tek bir / kimse / bir kimse söz söyleyemezken sözüne
ah, sen nasıl da ağlardın bir kızıl çiçeğe yaslanıp içli içli
sen, söyledin: usul sesle söylenen yalanlar inandırır.
beş paraya bir cariyeye, üçe iyi bir oğlan çocuğu alınır
sen, söyledin: söz, kendini sevdikçe ürperme mevsimi başlar
dönektir söz, kendini sever; anlarsın, mevsim
hayır, mezar
orada/ bir tek/ mezarıma sahibim
sen söyledin:
zulüm, eskiden de şehirliydi/ isyan sonuna kadar dağlı...

(*Edebiyat ve Eleştiri 5, 1992*)

Oktaý Taftalı

Oktay Taftalı dergilerde adı sık görülen bir şair. Şiir üzerine yazılarıyla da dikkati çekti. İlk kitabı *Pembe Aralık* 1986'da yayımlandı.

DEPORTASYON

Yıldızeli'nden dört atlı
Aydın eli'nden bir yıldız
sârâya bir ince eğilim gösterip
geceyle kahrolmaktayız

"atlarımız var al
atlarımız kula, kır
atlarımız var atlar"
ey Süleyman mülkünün
kolu kesik vahşileri

bu uzun yürüyüşümüzü durdurmayınız
ardı sıra ferşahsız bir ölümün
olur ki şafak atar
fakat henüz ortalık zehir, ortalık bakır...
evet mil çekip gözlerine
üstelik Mezopotamya'da bir yerde
deli kanı dökülmelidir

haydi al sana bir mahmuz
kalk artık yerinden tuz
ve ekmek hakkı için

falçata vur ona, kangrenler yarat
boşalt kırbayı kumlara
iğneli fiçilerde uyut onu sonra
gün
ler
ce

sârâ nöbetindeyiz, bir elimiz şam
bir elimiz Sivas'ın Yıldızeli'nde
(Varlık 1015, Nisan 1992)

Bedirhan Toprak

GECE

II

köpükler getiririm küçük inciler içinde iki insan elinin
değdiği yerden bir avuç kum haykıran bir dalganın
kollarını getiririm karanlık bulutlar içinde

(bacalar tüter ekmek pişer su ısınır
gaz lambası bir gülüş dolaşır kireç duvarları
sus der soluk
söner
kanaviçe çiçeğin rengi işler yanaklarda
ellerinde bir ocak ormana gider

bir öksürük düşer çitin orda papatya beyazına
kuyunun suyuna kanaviçenin rengi geçer

toplarım kanatlarımı
nal izlerime çiy düşer

yanar durur ışık yanar durur ışık yanar durur ışık
genç kükremesi bir çığlık yakar perdeleri
sus der soluk
söner
ışıklı bir deniz dökülür derisinden/uzaklaşır
gözlerinde bir gemi öteyi dinler

bir ah düşer balkonun altındaki kedi karnına
kuyunun aynası yüzünü bekler

bir nalım orda
kanatlarıma kan düşer

çocuk koşar uykusu büyür neşe tırmanır
utangaç dansı bir yanak harlanır eteklerinde

sus der soluk
söner
kadife siyahtan bir gelincik büyür uykusunda
düşlerinde bir beşik göllere iner

bir ay düşer kükreyen çığlığın alnına
kuyunun aynası yüzünü süsler

uçarım yelelerimi
sağıma yıldızlar düşer

yakamozlar getiririm kırmızı kanaviçe çiçek içinde
yakamozlar getiririm kırmızı ışık derimin içinde
yakamozlar getiririm kırmızı siyah gelincik içinde

uykuyla uyku arasında

bütün işim at
bırakırım kanatlarımı

(Adam Sanat 81, Ağustos 1992)

BULUTSU

Aydın Afacan

SANRILI SÖZLER

öğle güneşinden kaçırılmış gölge
 kurtarılmış saçakaltı
 gözleri deli kırlangıç
 sakar bir fırtınayı
 muştulamakta

güneş
 deli gömleğimize salman buğu
 öğle derinliğinde
 kuytu bir ateş
 ateş midir
 ki, parıldamakta

terli bir iklime yazılmış gölge
 sarsak ve
 tenha
 korkular iklimine sarınmış tanrı
 orada
 yolda
 neftî bir ağaçta
 daha
 uyumakta

sakar göz, deli göz
 şehla bir çizgide titreşen ufuk
 umar şaşkın, yol sinsî
 dedim:
 – beni bir gülde katledin!..
 gözümün sularında
 dizginsiz bir çılgılık
 kımıldamakta

(Varlık 1019, Ağustos 1992)

İnci Asena

KRAL KELEBEKLERİ

Kral kelebekleri gibi

– ben olduğum yerde de doğurabilirim –

gitmeme gerek yok deniz milleri.

Kötüler arasında seçime yazgılanmasın

doğurduğum yeter ki.

Yargılanmasın onun bunun eğilimleriyle.

Yargı yüreğinden gelsin kendi

– hani artık hor görülen iyilik melekleriyle.

Düşüncelerinden, özgür alabildiğine

– hor görüldüğü gibi.

Nerede savaşacak, cepheyi bulamıyorum, o bulsa.

O bana koşmasa, yanına gitsem ben.

Cephede bir horon tepsek

kan kırmızı karpuz yiyerek kansız topraklar üstünde.

Rock'ın roll, bale.

Bu aşk cephesi sevişmeyi de içine alan

– geceyarısı televizyonlarını kapatabilirsiniz.

Benim doğurduğum

cinselliğin onurunu

bütün bedeninde duyarak sevişebilmeli.

Bu cephe "ucuz şairane" sözcükler cephesi

eşitlik, dostluk, özgürlük gibi.

Haziran 1992

(*Adam Sanat 84, Kasım 1992*)

Bayram Balcı

ATSIZKARINCADA ÖLÜMÜ AŞKIN

kedi kuşu avlayacak diyorum kadına

söyle kuşa çıldırtmasın kediyi

ne kadar çok telek var yüzünde. ve kelebek

dolaşiyor adımlarında. bir yünyumağı oluyor gün

söyleyecek film kalmadı kedi. ben artık ölüyorum

arkamdan kapanan kapıların adreslerini sana bırakıyorum

kimse gitmek istemiyorsa kendinden başka bir yere

kadının ve kuşun elinden tutup ölüyorum

kadın hafifmeşrep hayallerinin atsızkarıncasında
kuş operameydanında vuruyor kendini tarifsiz bir aşkla
akşamgazetesi satan adam ağlıyor. gözlerinden bulvar akıyor

yaşanamayan aşk geçmişin çürük ağacıdır
(Edebiyat ve Eleştiri 2, 1992)

İbrahim Baştuğ

İPTEKİ KARELER

sari kareler

I

yağmur. negatifi bu pencerenin. anahtarı yanıma aldım mı
kaygısı, çarpıp çıktığın her kapının önünde.

II

sandalyesiz bir oda, güneşsiz bir oda. içinde evye olan
bir oda. bir mutfak rafı. iki pencere. iki çivi. gerdirilmiş kalın ye-
şil perdeler. kolilerde unutulmuş kitaplar konuşmasız bir masa.
bir ip. odada başlayan, kendine biten. (bitiyor mu?)
tanımsız bir ip. ıslak negatiflerin asılı olduğu bir ip. ipin başlama
eyleminde yarım bir fotoğraf bakılsın diye bir fotoğraf. bakışsız bir
fotoğraf. negatifi ses olan bir fotoğraf. bir şehirden bir şehire gidilir-
ken yol boyu susmak olan bir fotoğraf. yolculukları hiç çağrıştıрма-
yan bir fotoğraf. sokakları odaya dolduran, odayı sokaklara boşaltan
bir fotoğraf. henüz çekilmemiş bir fotoğraf. belki hiç çekilmeyecek
bir fotoğraf. soyunup yatağa giren bir fotoğraf. uykuda konuşan bir
fotoğraf.
ah nasıl da çekilmeyi bekleyen bir fotoğraf.

III

ip'im'de on üç yaşında bir çocuk. on yaşında attığı oltayı çekiyor
yağmurdan. senin ellerinde.
Ne çocuk. ne çokuk. senin ellerinle. senin ellerinle.
balık cam ölüleri, misinayı gevşetme.
(Edebiyat ve Eleştiri 1, Mart/Nisan 1992)

İlyaz Bingöl**FOTOĞRAFLAR, İÇİNDEKİLERİN ÖLÜMÜYLE
SOLMAYA BAŞLAR***"Anılarında olgunlaşır kişi"**

Benim ülkemde sözcükler sözcüklerde gizlidir gündüzler gecelerde
hürriyet ve meşrutiyet, han ve otellerde.

İncirin dalları evreni örtmek için sessizliğin gemini çözünür
Akide şekerlerinde Cevdet ustanın lezzeti, hâlâ Talat'ın damağında
gezinir.

Mektupların bir hürriyet, bir incir dalı kırığı, bir de Cevdet ustanın
körüğünün sıcaklığı

"Acımın yaşını gözbebeğime sindim, mendilimi Berlin'in zencefre
suyuna

Bir de şu hasret bitse derim hani. Bir de şu otellerin suskusu"

Yağmurlar eskir bir gurbet avında, bir gece kahvesinin camında
Birer birer süzülür türkçe aşklar, hüznler.

Ve sen Talat'ın oğlu Talat! bir gurbet küskünlüğünle
Revolverinin topuzunu atarsın çağlayan ırmakların kahrına.

Üzümü Berlin, hüznü türk bir şarap ardın sıra
Dökülür ıslak taşların kasvetine caddelerin, ara sokakların
Böğründe bir özlem, bir hasret buğusu yükselir göklere.

Gökler peygamberlerin süt liman kenti gözlerinde
Göklere dalar bakışların, sanki bir sıcaklık
Sanki bir esinti gelecekmişcesine uman bakışların dağılır bu
dinginlikte

Bir bilge suskunluk kaplar yüreğini, usul usul

Gurbet paltonu omuzlarsın

Evlerin sıcaklığı, yolların soğuğu katmer katmer

Birikir Bursa ipeği gömleğinde.

Masanın üzerine usulca koyuyor yüreğinin fotoğrafını: Baba ve
oğul, yan yana

birbirini kucaklamış bir ağaç:

gövdesi osmanî, dalları cumhuri

bir hüzn.

(Sombahar 11, Mayıs/Haziran 1992)

*Talat Paşa'nın bir mektubundan.

Elif

GECE

Tutsak

"Ay büyürken,

döndü yüzünü
karanlığa
içi

"döküldü siyah,

Durdu yağmur
çocuk karıştı masala
yitti çizgiler

kanatlandı gece

"bilinmeze...

1 Eylül 90 Burgazada
(Adam Sanat 85, Aralık 1992)

Alaaddin Emre

YANLIŞ BİR TAKVİM

benim karanlığım
kapanıp kalmıştır kendi üstüne

sen tutup bir kıyımdan
çekmek isterken kendine beni
yanlış bir takvim yaşanır
hazırlıksız bir ölümden başka
önce hüzün yakışır yüzüme
sonra bıyık

kucakla sevdiğim
provasını yapmadan sevmenin
arsız sevinçler yaşasın

gözlerinle ellerin

bilir misin kim kime karşı

herkes

herkese

ya yanlış bir takvim

ya yanlış bir çarşı

(Damar 14, Mayıs 1992)

Hamdi Gedik

UÇURUM

"uçurumları sevenin kanatları olmalı"

gelip gelip duvarımı dövüyor dalgalar

birazdan aşk biter kül kalır acılardan

uçurumları seviyordu en çok

bir de yıldız topladığı aysız geceleri

terkedilmiş öpücüklerin kan sızdırdığı dudaklarda

önce durup dururken ağlamak başlar

sonra gramofonlar ve yazlık aşklar

her yaprak kendi dalından sorumludur

her dal kendi ağacından

en iyi zenciler bilir hüznü

aksak bir saksofon ritmi düşerken geceye

yırtılmış ağ sesleriyle yanyana çıplak

birazdan aşk biter kül kalır acılardan

bir kadının omuzlarında ay büyür

sular durulsun

kemanlar yeni baştan vivaldi'ye.....

(Kedi 1, Ocak 1992)

Güler Meriçkan Güleç

PEMBESİ ÇİNGENE OLAN

karlar eskirken
o en büyük avluda
dişimizin kovuğundaydı
en yeşil
en kahverengi çınarlar
usul boylu selvilere
anlatırken kış armudunu
çivit gözlü çingeneydi ölen
bıyıklarında at kokusuyla

nerede
pembesi çingene olan
kaçamak baktığımız ölü
nerede biter
çitlembik dalları
adının harfleri...
o en büyük saatin
durduğu yer / konuşulmalı

(Karşı 60, Nisan 1992)

Nurullah Kadirioğlu

ŞEHİR, ZAMAN KADIN (I)

bu yaz hiç yağmur olmayacak, her sabah jilet
bu yaz daha çok porno film, daha çok ter...
ter ve daha çok çürüyecek koltuk altı ceketlerin
milyon saat, sinsi ve derin.

bu yaz öyle sıcak...
öyle ki oturuyor olsak bir yerde bir sabah
pembe memelerin hiç gelmeyecek aklıma.
bu yaz yarı fahişeler çın çın takılarıyla
bu yaz aklımda habis bir ur, anti-biyotikler
o sıcakta gri-bej, gri-bej.

bu yaz ekose gömlekler alacağız, çapraz şampuanlar
çekirdek suyu ve onur
bu yaz nezle, altın döşeklerde süzgün yüzümüz
figaro bu yaz evlenecek, her gece oryantal
bu yaz "beşinci sigara kongresi"
buz pateninde ateş dansı
"kuytu köşelerde sevda zembereğinin
takatsizliği üzre mülahazalar konferansı"
bu yaz, "yedinci kiremit teknolojisi semineri"

bu yaz daha sıcak geçecek, gittikçe soğuyor iklim
gide gide kutup, gelecek yaz daha sıcak...
daha az kavun tüketeyeceği, daha az pirinç
bu yaz daha az karanfil, daha az söz.

(Sombahar 9, Ocak/Şubat 1992)

Mustafa Köz

ÇÜNKÜ AŞK VARDIR

Sedasız uzanıyorsun yamacıma,
uzun ama upuzun nehirler gibi.

Uzun ama upuzun nehirler gibi
dokundukça bembeyaz parmak uçları
sabahları kendimiz, akşamları deli.

Sabahları kendimiz, akşamları deli
taylar gibi şişiyor sular ovasında,
çekiyor alnımızdan dalları biri.

Çekiyor alnımızdan dalları biri,
ki kalbimiz bir eski med cezirdir
kalmış çekildiği yerde sazlığın izi.

Kalmış çekildiği yerde sazlığın izi
Kaybolmuş bir çocuk telaşı içimizde,
Sular alçalıp yükselirken, böylesi iyi.

Sular alçalıp yükselirken, böylesi iyi
mülteci bir ay yalnızlığı akşamın eşiğinde;

 kselerden, kalburlardan anlıyoruz g z bitti.
 kselerden, kalburlardan anlıyoruz g z bitti
bata  ıka ko turdu umuz o kır ıl ovada,
y kselen ya da al alan sularla belki.

Y kselen ya da al alan sularla belki
ka şayan bir kamy n h zn d r g nlerimiz
uzun ama upuzun nehirler gibi Şimdi.

(Varlık 1022, Kasım 1992)

Periban Ma den

MUTFAK KAZALARI

D  meleri  evir.  evir hepsini.
Ama o havlu temiz. Olsun.
 st nde bahtsız bir prenses
Islat havluyu. Bahtsız prenses a lıyor.
Boydan boya tık kapının altına
Ne k   k bu mutfak
Nasıl sı dık yıllarca. Ben ve onlar yanyana
Ben tokum.  ok sıkıldım.
D n de. O g n de. Tatilde.
Kızartma Mevsimi. Tur u. Ya murlar.
Toz. Toz. Habirebezi.
Alı veri  listesinde. Bu yoktu.
Hey prenses! İndirimden aldım
ya seni. Ama sevdim allah i in
Bir g n bile  t s z gezdirmedim.
G zlerinde so uk balıklar y z yor
"Tahtını yaptık ama bahtını" derken
size yakı ır anne.
O lafı hi  sevmedim. Daha bir s r 
laflarını da.
İ aret parmağındaki yara sol elimin
B y yor habire. Sıcak su
İyi gelmiyor. Farkındayım.
Merdiven y kseliyor. Ben de Merdiven de.
Merdivengemim. Okyanusu diz de
Salla boynumda. İyice so ur gibiyim.
Tırmanıyorum i te basamakları

Kollarım kararıyor
Gözlerim batıyor içime
Gaz merdivenim. Merdivenim gazdan.
Kaçak. Koçak. Koçan. Kaç. Kaç. Kaççç
Burdan. Dandan

(Sombahar 10, Mart/Nisan 1992)

Salih Mercanoğlu

KREMATORYUM

o büyük avcı
bulutun suyunu sıkıp toprağa
kalbini ekti

yeşeren alevler içinde
daha yakın olsun diye yıldızlara
bir tepeyi rüzgâr ve kül etti

başka ne istesindi
üstüne yıkılan şehirleri
silkindi bir bir

"gece turunç" dedi "ay yalnız gölse başıboş"
ve altın ölümü
kopardı göğün dalından
bir sandala bıraktı
uzun ve uzak bir sandala
uzak ve sarhoş

(Kırkmerdiven 29, Eylül 1992)

Mustafa Özturanlı

EN

/ dili zifir güneşin adıyla /
 ayak dövüşlerinde usta marangozlar
 kirli cevizlerin cilasız yüzlerine
 çok kez gazete serip kereviz yer
 kuşkonmaz içerler herkesten gizli
 dürük yüzlüdürler de ekmeği doğrarken mi
 zarını sıyrırken mi soğanın arsız
 kimsecik ağzını açmazken mi sabunlarken
 dudağın pusulasıdır sigara
 yönsüzlüğe böyle nasıl pusula

akşam suları sisli kıraathanede
 darbukacıların kaypak abecesi
 tam da aşure günlerinden aşırılmış
 yeni giysilerin ibrişim sesiyle
 ya da elebaşısı gülcülerin en yoksulu
 en argo koklayanı gülü en mankafa
 ha deyince asıverecek yakasına
 / dili zifir güneşin adıyla /

belki ceplerinden çözüp tömbekilerini
 eski nargilelerin kurnaz sularında
 mutlaka bir el pişti çevirmeliler
 bir el kızılca kıyamet kopunca çişe gitmeliler
 günlerdir pusan çiganla uzun dalgada
 duyulmayan dibinde denizin en en uzakta
 sakar balıkçıların sakalları sararan akşamında
 yakışıklı balıklar oltalarla kolkola
 sülüneze ilenmek ne gününe durur

ekmek torbasını düşürmüş bekçinin
 sesi soğuyordu ağızlığıyla yer değiştirince
 annemin kadın olması iyiydi bundan
 ajandamın yarısını verirdim sümüklü
 kara kıyma saçlı cancağız ozanlara e n ozanlara
 kıstırdık şiiri çay boşlarına bir güzel
 bir domates çizildi ölüsünden
 kıyamayıp ikinci yaprağa battaniye serildi

pahalı bir kitap adıyla birlikte korku
yarın bir gün satın alınacaktı en korku
marangozları şuracıkta unuttuk bir güzel
abeceyi nargileyi çiganı balıkçıyı bir güzel
parmak hesabıyla gülcüler üçtü
pişticiler bir sigara fazla
/ dili zifir güneşin adıyla /

(Dilizi 1, Haz/Tem.1992)

İdris Özyol

ÇATLAK BİR AYDI ALTINDA AĞLADIM

içimde çatlak bir ay
büyütür laciverdini hem üşür

uzak haydutlara gidilir
bir zangoç ölüsü kalır geride
su ve pas değmemiş bir zangoç ölüsü.
artık şiiirdir işleyen bizi
işleyen isyanların suratına
alçıydı ve heykeldi ve tüm soğukluğuyla bir
heykeldi

ve tanrılar kestiler ipi
kırıldı isyanımızın kemiği

içimde çatlak bir ay
akar çatlağından gece
ne sen büyürsün ne de ay
şimdi tüm ışıklar karaköy'de dilenci

haydi
ekmeğine ban beni

SÖZCÜKLERİN TILSIMI

her şey bir kuş olacak az sonra
inanma
bir kadında perdeler açılacak

inanma
saydam bir at durmuş günlerin yüreğinde
kopar saydamlığında
bir vişne

şimdi kadife bir balıktır ağlamak
aşkımız. ah aşkımız. kayar avuçlarımdan
buharlaşıp sözcüklerin tılsımı
bir de bakarım
kelebeğin kanatlarındaki un
parmaklarımda

niye akşamları bir boncuk kırılır
niye kırık çocuklardır aşklarımız.
keşke boyasam gözlerini
bir denize
bir geyiğe
belki yeniden ağlarsın

keşke...

(Varlık 1018, Temmuz 1992)

Hakan Savaş

VERBALCLIP : AYPAZARI

Kısa bir not:
an'ın görüntüsünün
söze yansıdığı yere vardım, durdum.
kapadım gözlerimi; AY değildi
dilim tutuldu, sustum...!

Aypazarı

;
1
anadilinde fısıldadı ayışığı

ses
saat on iki, otogar:
hediye dağıtıyor adam
ki çeyizlik satardı

yola giden kadınların
zamansız torunlarına

(taş köprüleri geçiyor ve kamyonlar giriyor şehre)

terminalin sirenleri haberliyor:

- derine batık camları
kadavraları
ve papuçları okşayan çocuklar,
elleri düşen kadınlara
ve sevdiğiniz kente/veda edin

Ayıışığı yarım bir çığlıktı
duyulmayan...

Gece lâldi
Üslupsuz ve cünup varlığımızın
aşına sancısıyla
kazındık rahminden bulvarlarımız...

Ceninlerimiz düşen ilk cemreydi
kenar mahallenin yoksul çöplüğüne...

düzmece bir düzendi dışımız
içimiz kir.
Birlik adına inkârı mühürlendi
toplumsal kallesliğin.
İkircikli bir zamanın beslemesiydik.
Gece lâldi.
İstenen,
bir görümlük ömrün takısı
bir seyirlik ölümüydü bedeninin...

Ana dilinde fısıldadı ayıışığı:
– Zarif bir ihaneti gücendirdik
keşmekeş intiharında sokakların
dindi gümüşün sancısı
gözlerimde mağrur bir ikinci şimdi
bozgun başladı...!

(Varlık 1018, Temmuz 1992)

Hasan Şişli

İŞBÖLÜMÜ

Karanlığı bulutlar dolusu
Suyla çalkala
Ölü külleri ve gri
Döner yağmura
Canı tanıksız fitne diller
Solgun, mumlu
Çekiştirir mezarları, müzeleri

Aydınlığı geceler dolusu
Uykuyla çalkala
Renk çemberi üç renkli hani
Sızar toprağa :
Kırmızı, yeşil, mavi
Işığın hamam sohbetinde
Çiçeği, kekiği, otuydu
Haber taşır ölümlere
Söyler Ali kimi sevdi
Söyler kime kaçmıştı Fatma
Daha neleri, daha kimleri

Koynunda renkli boyama kitabıyla
Doğacak çocukların resimleri.

(Kırkmerdiven 29, Eylül 1992)

Enver Topaloğlu

CAMDAKİ EBRU

yüzüne baktıkça ben başka bir şey oluyorum duyuyor musun
nereye duyuyor musun upuzun gece ıpslak ve sessizce
nereye

denizden çıkan bir balık karada yaşayamaz ölür
ölür çünkü uçmasını bilemezse yüzüne baktıkça ben
salıya sarılmış bir adam gölgesinden kaçıyor yangın kuşu
kabul
bakmasını bilene görünüyor gökyüzü

ve duymasını bilen için
kıyıda sandalını şarkılarına indiriyor sularım
benim gölgem denizdir

benim gölgem
bitir artık bitir artık
bitir
yangın kuşu
ateş söndü
dağıldı kül ve duman
bitir artık
içeri
gir gittiğinden kuşkulanılmadı
döndüğüne de sevinilmeyecek
içeri
gir yalnızlığına
evet
yalnızlığıma

anla
bir sen değilsin ve de ben
bütün sonuçlar yalnız
baksana

yüzüne baktıkça ben
hayır

(*Defter 18, Ocak/Haziran 1992*)

İlyas Tunç

KORSANLAR

korsanlar mı ansızın gemilerden indiler
dağların kuzey yamaçları gibiydiler

kent üşüdü, kaçtı şarabın tadı
satıcılar sokaklardan çekildiler

yağmalayıp ipekleri ceviz sandıklarda
kılı bedenlerine sırtarak giydiler

aşksız uzun günlerin acısından bir güzel
baharat kokulu kadınları ellediler

toprak bir çömlekte uyuyan yılandı öfke
toprak çömlekler hep onları mı beklediler

şimdi kim bağışlar o deniz fenerlerini
göz kırpmadan korsanlara yataklık ettiler

kesik başlı bir yontuydum gördüm hepsini
bütün gömüt kapaklarını kırıp gittiler

(Biçem 11, Ağu./Eyl. 1992)

Cem Uzungüneş

AY-KADIN KOMPARTIMANDA

tülbendi çözülmüş. çözülsün!

saçları kırçıl

sesine nasıl da yakışıyor

torununu koca memelerinde uyutuyor

gülüşü geniş – karşılıksız

sözleri rayların telaşlı sesine karışıyor

yazdan mı ki camdaki bu abes buğusuzluk

bu daracık yaşamı vitrine koyan

ikizimiz gibi (düş gibi)

hızla duran o suret kompartıman

hızla kayan ay-aydın ovaya karışıyor

herkes kendi hüznünden uzak

(cama yakın oturduğundan mı ne)

bir o kendine yakın

bize portakal uzatıyor. almıyoruz.

portakal mevsimi değil, diyoruz ona

gülümsüyor. bebeğini sallıyor

bir anne gibi davranıyor ama başka mevsimde o

ayın aynası o

camda hangi duygumuzu yansıtır ki
bu abes buğusuzluk?
kimse kendi hüznüne yaklaşmıyor?

ama o, bir şeyi sezer gibi
hacimli bir yokluğu dolduruyor
tülbendi çözülmüş. çözülsün!

ama neyi koruyor ki ısrarla?

1989-Mart, 1991

(Adam Sanat 85, Aralık 1992)

Cüneyt Uzunlar

OD

elimde taş ve neşter, elimde elim, geldim
zamansız hep istenmediğim denli istekli
yüreğim eksik başım ağır beklemekten
erdem aldanmanın teriymiş bilmezdim
postnişine oturmuş gök, şahdamarım, al beni

köylerden can sesleri akar su ışığı okşayarak kırardı
çarşılar öpülmeye alışır ölüm yıkanır yüzüyle şehrin
mürekkebin zehrini büyütür çocuk, aşkla tükürür dedesine
yalımayak sokaklar içimde çözülen taylar koşardı

bir düş attığında ortasına halkalanışı vardı ya halkların
kaplan desenlerinden hırkalar örer koca memeli kadınlar
giz, karanlık tohum, nerdeyse açacaktı
yürümekten kusmuş ağız ve düşünce uykusunda hamlet
acıyla görünen acı bendim, nerdeyse başlayacaktım
artık çarpacak şeytanım bile yok beni kerrat cetvelinde

yıldızlardan dul kalmış kadın ağlama ölümdür
tanrı, tapınakta vardır sevi kanla yazılır
düşlerin bacağına dolandır o sarmaşık ten

(Eski'Z 1, 1992)

Haydar Ünal

KİL RENGİ ACILAR

Gizemli yalnızlıklarda bir akşamüstü
Kemiriyor gövdemi tuzlu sular
Nasıl da inceldi boynum
Ceplerimden sızan çocukluğum gibi

Hesabı yanlış tutulmuş günler
Hâlâ kehribar sabahları anlatıyor
Ölümün anlamını bilmeden
Sevdik de ondan mı – bilmiyorum –

Yorgun akşamlar dökülürken sokaklara
Bir sigara dumanında vuruluyor zaman
Ölçülemez düşler ekseninde
Puslar açılıyor önümüze – neden –

Adını bilmediğim bir sokak ol istersen
Ateş ve su bilgeliğinde
Ayrıntısında korsan bir sessizlik
Sonrası olmasın geçip giden günlerin

Şimdi devralıyorum bütün başlangıçları yeniden
(Evrensel Kültür 9, Eylül 1992)

Nilgün Üstün

AKŞAM OLURKEN ÖPECEKTİN BENİ
izzet yasas için

konuşma kendini geceyarısı
konuşma dilinde yıldız tozuyla

çıra'nın ince kollarıyla
dokunma masa'da oturan adama

yasaktır aklın zorlandığı alanlar
karışma deltasında kan gölü oluşturan
önüne koyduğu gözlerine bakıyorsa
kendi gözlerinle görmeye kal

yasaktır artık çukur'da kardeş payı
dokunma ince çığlıklarda geçilir gece

yasaktır girilmez gündüz sokaklar
evler kendinin tüyü dolu güz oyukları

karışma kendini konuşana
konuşma gündüzlere bölünmüş gecelerle

ama gene de sor

unutma verdiğin sözü
akşam olurken öpecektin beni

(Sombahar 11, Mayıs/Haziran 1992)

Yavuz Yıldırım

SU, ÖLEN BİR YAĞMUR

aklım alır bir yolu kendi sanrısıyla yürür
kötümser, parmakla gösterilen üç harf götürür yüzümü
bir susma biçimi alır ağzım, kapanır
bütün kapılar bir süre kapalı kalır. söz, benim eczam
mahsur kalır sandukasında. bir defteri kıble edinir yüzüm
tüketir gözlerimi, sakat bırakır o dipsiz, resimli uykular
tamamlar bir suça boynumu aklım / yüreğime ulaşır sonunda
gözlerim, iki avuç söz. ve su : ölen bir yağmur

düşer, topraklanır koptuğum gövde, ter kokar orda bir gök
açtırır ağzımı ve dudaklarımdan benim her söz
mutlaka yorularak çıkar. aklım
ve yüreğim birlikte bir yolculuğa çıkar, sabahlarım çok geceler
yüzümle oynar

kendi kusursuz ütopyam ve su : ölen bir yağmur.

İlkyaz. 1992. ankara
(Edebiyat ve Eleştiri 2, 1992)

İbrahim Yıldız

HARİTA

bulutlar neresine sığar insanın
güneş neresinde birikir
bir yudumluk mavi

borcunu öder öder gider zaman
okundukça çoğalan kitaplar
bunca yük nasıl taşır kendini

yoğun mu yoğun yaşamak
ekmek görünmüyor yollarda
trene binmiş rakamlar

şimdi karadenizde ak balina
insanlık öğretir insanlara
bir öğretmen içimde doğa

– bir tantana
– bir tantana
– bir tantana

(Damar 18, Eylül 1992)

İÇİNDEKİLER

SUNU	7
ÖNSÖZ	9
1992'DE ŞİİR	11
1992'DE YAYIMLANAN ŞİİR KİTAPLARI	21
FAZIL HÜSNÜ DAĞLARCA (1914)	
İlk Gece	25
İLHAN BERK (1916)	
Düşünürken Buldum Kayayı	26
CAHİT KÜLEBİ (1917)	
Şiir Yöntemim	27
NAHİT ULVİ AKGÜN (1918)	
Mutlu Zaman	28
Evvel Zaman	28
Palmiyeler	29
SABAHAATTİN KUDRET AKSAL (1920)	
Yine Anı	29
Bir Erik Dalı	30
ARİF DAMAR(1925)	
Tenes'dim Ben de	30
BAŞARAN (1926)	
Kaplıca Oteli	32
CAN YÜCEL (1926)	
Baharat Yolu	33
Negocu	35
Üçnal Lokantası	35
İkinci Salkım Söğüt	36

TALİP APAYDIN (1926)	
Beethoven'i Dinlerken	36
ŞÜKRAN KURDAKUL (1927)	
Neden Sonra	37
ERCÜMENT UÇARI (1928)	
Teşrifat	37
HALİL İBRAHİM BAHAR (1929)	
Çit	38
Döngüler	39
ECE AYHAN (1931)	
Avadanlık Parçası	40
NEDRET GÜRCAN (1931)	
Akşamüstülerde	41
TEVFİK AKDAĞ (1932)	
Soğuk Doğrunun Ürpertisi	42
GÜLTEN AKIN (1933)	
Telezaman	43
Sesin Beni	44
CEVAT ÇAPAN (1933)	
Çöl	44
Sevda Yaratan	45
AHMET NECDET (1933)	
Günyüzleri / Arasözler	46
ERDOĞAN ALKAN (1935)	
Kara Delik	47
AHMET OKTAY (1935)	
Uzak Düş	48
Soğuk Gün	49
KEMAL ÖZER (1935)	
Bir Ses Olmak	50

BEDRETTİN AYKIN (1936)	
Satma Sakın	51
ÖZDEMİR İNCE (1936)	
Ermış	52
ALİ PÜSKÜLLÜOĞLU (1936)	
Yurtsama	53
HİLMİ YAVUZ (1936)	
Kimlik Sonnet'si	54
Loş Sandık Odaları İçin Sonnet	54
RUŞEN HAKKI (1936)	
Defter Arasında Bir Kuru Çiçek	55
NİHAT ZİYALAN (1936)	
Tahta Köprü	56
METİN ALTIOK (1940)	
Büyük Saat	56
Sone	57
YÜKSEL PAZARKAYA (1940)	
Kız ve Kitap	58
SÜREYYA BERFE (1943)	
Olmaz	59
Son İlk	59
Kısa Süren Bir Düş	60
SENNUR SEZER (1943)	
Düşler ve Kanatlar	61
REFİK DURBAŞ (1944)	
Hem de	61
Uyku	62
Rûzigâr	62
İSMET ÖZEL (1944)	
Mevsimlerin İnsana Yaptığı Fenalıklar	63
ÖZKAN MERT (1944)	
Mozart ve Akdeniz	64

NİHAT BEHRAM (1946) Güzellemeler	66
HİDAYET KARAKUŞ (1946) Eski Tanış	67
AHMET ÖZER (1946) Sesinle	68
AHMET TELLİ (1946) Geldim İşte	69
HÜSEYİN YURTTAŞ (1946) Gezgin	70
AHMET ADA (1947) Semender'e Gazel	71
Bir Şiirseven Kendini Okuyor	71
GÜLSELİ İNAL (1947) Ay'da Denizkızı	72
HULKİ AKTUNÇ (1949) Yirmi İkinci Şarkı	74
Yirmi Dördüncü Şarkı	74
SİNA AKYOL (1950) Lirikler	75
EBUBEKİR EROĞLU (1950) Yol Elçisi I	76
A. HİCRİ İZGÖREN (1950) Suskun	77
MEHMET MÜMTÜZ TUZCU (1950) Sen Altın Yeşilim	78
GÜLTEKİN EMRE (1951) Ya Sabır	79
ERDAL ALOVA (1952) Karavullar	80

ENİS BATUR (1952)	
Sıcak Kan	81
ABDÜLKADİR BUDAK (1952)	
Bir İpeğe Dokunuş	83
MÜSLİM ÇELİK (1952)	
Kanatları Kısık Kuş	84
METİN CENGİZ (1953)	
Şiirlik	85
EROL ÇANKAYA (1953)	
Cehennem Yarışçısı	86
ŞÜKRÜ ERBAŞ (1953)	
Bir Yudum Su	88
TARIK GÜNERSEL (1953)	
Kımltısız	89
TUĞRUL TANYOL (1953)	
Kimse Bilmiyor Artık	90
VEYSEL ÇOLAK (1954)	
Giz ve Yara	91
HÜSEYİN FERHAD (1954)	
Ezo	93
LEYLA ŞAHİN (1954)	
ABZ	94
OĞUZHAN AKAY (1955)	
Giderken	95
Olsa	96
HÜSEYİN AVNİ CİNOZOĞLU (1955)	
Apaçiler	96
MURATHAN MÜNGAN (1955)	
Sekizinci Askı	97

YUSUF ALPER (1956) Yanlışını Arıyor	98
SALİH BOLAT (1956) Hükümsüz Şair	99 99
HAYDAR ERGÜLEN (1956) Terzinefes Eski Ormanlara Mektup	100 100
TURGAY FİŞEKÇİ (1956) Gelecek Tarih	102
HÜSEYİN HAYDAR (1956) Bekler Her Yerde	103
LÂLE MÜLDÜR (1956) Kuzey Defterleri I-II	104
SÜHA TUĞTEPE (1956) Sürgün Mozaik	105
ADNAN ÖZER (1957) Mermer Adasına Veda	107
YÜCELAY SAL (1957) Kulampara Koçaklaması	108
ENGİN TURGUT (1957) Küs	109
SUAT VARDAL (1957) Dilekler, Yakarışlar	111
ORHAN ALKAYA (1958) Yenilmişler İçin Üçüncü Parça Yenilmişler İçin Yedinci Mektup	111 112
AHMET ERHAN (1958) Yağmurda Ölürüm	113
MEHMET YAŞIN (1958) Sözverici Koltuğu	114

NUH ÖMER ÇETİNAY (1960)	
Şiirimden Aşağısı Kasımpatı	115
METİN CELÂL (1961)	
AIDS'e Şans Tanıma	116
TURGAY NAR (1961)	
Beşinci Ahit'ten	117
YILMAZ ODABAŞI (1961)	
Bağırsam Uçurum Gibidir Sesim	118
SUNAY AKIN (1962)	
Galata Köprüsü	119
Kâğıt Gemi	120
AKGÜN AKOVA (1962)	
Dedikedi Gökdeleni	121
HÜSEYİN ALEMDAR (1962)	
Aşk Ölüm ve Güz	123
İki Uçurumun Önündeki En Son Karaltı	123
SEYHAN ERÖZÇELİK (1962)	
Yeis	124
Ajitasyon	124
ALİ ASKER BARUT (1964)	
Hayattan Terk Çocuklar	125
KÜÇÜK İSKENDER (1964)	
O Kadar Güldü Gül De	126
Sen İstesen Gitmezsın	127
NİLGÜN MARMARA (1958-1987)	
Canımın Sıkıntı Sınırı	128
KAAN İNCE (1970-1992)	
Gece Şiirleri	129
OSMAN HAKAN A.	
Mahur Beste	130

MERİH AKOĞUL Sayıklamalar	131
ŞAVKAR ALTINEL Çam	132
V. BAHADIR BAYRIL Violette Noziere Girdap	133 134
MAZHAR CANDAN Gece Gece Müziği III	134 135
ERGÜL ÇETİN Gün Dediğin de Nedir ki	135
CEZMİ ERSÖZ Acıyla Erir, Yüzüne Aşık Çocuk	136
ORHANKÂHYAOĞLU 'Tanrının Küçük Belleği' Seç	137 138
TURGAY KANTÜRK Paris 1900/Yüzler	139
SERDAR KOÇAK Sarı Bir Yaz	140
KUBİLAY KÖSEOĞLU Küçük Bir Ölümsüzlük Girişimi	141
RONİ MARGULİES Polonya'ya Mektuplar	142
SEDAT ŞANVER Haremdeki Kadınlar XI-Avlu	144
OKTAY TAFTALI Deportasyon	145
BEDİRHAN TOPRAK Gece II	146

BULUTSU

AYDIN AFACAN (1964)

Sanrılı Sözler

151

İNCİ ASENSA

Kral Kelebekleri

152

BAYRAM BALCI

Atsızkarıncada Ölümü Aşkın

152

İBRAHİM BAŞTUĞ

İpteki Kareler

153

İLYAZ BİNGÜL

Fotoğraflar, İçindekilerin Ölümüyle Solmaya Başlar

154

ELİF

Gece

155

ALAADDİN EMRE (1954)

Yanlış Bir Takvim

155

HAMDİ GEDİK

Uçurum

156

GÜLER MERİÇKAN GÜLEÇ

Pembesi Çingene Olan

157

NURULLAH KADIRIOĞLU

Şehir, Zaman Kadın (I)

157

MUSTAFA KÖZ

Çünkü Aşk Vardır

158

PERİHAN MAĞDEN

Mutfak Kazaları

159

SALİH MERCANOĞLU

Krematoryum

160

MUSTAFA ÖZTURANLI

En

161

İDRİS ÖZYOL**Çatlak Bir Aydı Altında Ağladım**
Sözcüklerin Tılsımı162
162**HAKAN SAVAŞ****Aypazarı**

163

HASAN ŞİŞLİ**İşbölümü**

165

ENVER TOPALOĞLU**Camdaki Ebru**

165

İLYAS TUNÇ**Korsanlar**

166

CEM UZUNGÜNEŞ**Ay-Kadın Kompartmanda**

167

CÜNEYT UZUNLAR**Od**

168

HAYDAR ÜNAL**Kil Rengi Acılar**

169

NİLGÜN ÜSTÜN**Akşam Olurken Öpecektin Beni**

169

YAVUZ YILDIRIM**Su, Ölen Bir Yağmur**

170

İBRAHİM YILDIZ**Harita**

171

ADAM

1993 ŞİİR YILLIĞI

ŞİİRİMİZDE GEÇEN YIL

Osman Hakan A. • Ahmet Ada • Aydın Afacan • Oğuzhan Akay
• Tevfik Akdag • Nahir Uyi Akgün • Gülsen Akın • Sunay Akın
• Meriç Akogul • Akgün Akova • Sabahattin Kudret Aksal • Halki
Aktınç • Sina Akyol • Hüseyin Alemdar • Erdoğan Alkan • Orhan
Alkaya • Erdal Alıova • Yusuf Alper • Şaykar Altınel • Metin Altınok
• Talip Apaydın • İnci Asena • Bedrettin Aykan • Halil İbrahim
Bahar • Bayram Bakı • Ali Asker Barut • Bayarın • İbrahim
Bıstıç • Fehi Batur • V. Bahadır Bayıl • Nihat Behram • Süreyya
Beric • İlhan Berk • İlyaz Bingöl • Salih Budak • Abdülkadir Budak
• Mazhar Candan • Metin Celal • Metin Cengiz • Hüseyin Avni
Cinozoğlu • Erol Çankaya • Cevat Çapan • Müslim Çelik • Ergül
Çetin • Nuh Ömer Çetinaç • Veyisel Çolak • Fazıl Hüsnü Dağlarca
• Arif Damar • Refik Durbaş • İcer Ayhan • Hil • Alaaddin Emre
• Gültekin Emre • Sükrü Erbas • Haydar Ergülen • Ahmet Erhan
• Ebu Bekir Eruglu • Seyhan Erözçelik • Cezmi Ersöz • Hüseyin
Fenhad • Turgay Fischeçi • Hamdi Gedik • Güler Meriçkan Güley
• Tarık Gümersel • Nedret Gürcan • Rugen Hakkı • Hüseyin
Haydar • Gökeli İnal • Kaan Ince • Özdemir Ince • A. Hicri
İzgören • Nurullah Kadirioglu • Orhan Kâhyaoglu • Turgay
Kantürk • Hidayet Karakus • Serdar Koçak • Kubilay Köseoglu
• Mustafa Koz • Şükran Kurdakul • Küçük Iskender • Cahit Kulebi
• Penhan Mağden • Roni Margulies • Nilgün Marmara • Salih
Mericanoglu • Oğkan Mert • Murathan Mongun • Lale Muldur
• Turgay Nar • Ahmet Necdet • Yılmaz Odabaşı • Ahmet Oktay
• İsmet Özel • Adnan Özer • Ahmet Özer • Kemal Özer • Mustafa
Özturanlı • İdris Özçöl • Yüksel Pazarkaya • Ali Püsküllüoglu
• Nuccelay Sal • Hakan Savaş • Sennur Sezer • Leyla Şahin • Sedat
Şamur • Hasan Şişli • Oktay Taftalı • Tuğret Tanyol • Ahmet Telli
• Emre Topaloğlu • Bedirhan Toprak • Süha Tuğtepe • İlyas Tunç
• Engin Turgut • Mehmet Mümtaz Tuzen • Ercüment Uçarı • Cem
Uzungüneş • Cürçay Uzunlar • Haydar Unal • Nilgün Üstün • Suat
Vardal • Mehmet Yaşın • Hilmi Yavuz • Yavuz Yıldırım • İbrahim
Yıldız • Hüseyin Yurttaş • Can Yücel • Nihat Ziyalan

ADAM

ISBN 975-418-209-4